

SİVAS SOSYAL PROFİL ARAŞTIRMASI

Ağustos 2016, KAYSERİ

Davut GÜL

Sivas Valisi
Orta Anadolu Kalkınma Ajansı
Yönetim Kurulu Başkanı

ÖNSÖZ

Bilindiği üzere, Kalkınma Ajansları; 5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun'da belirtildiği üzere, kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek, kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlamak ve yerel potansiyeli harekete geçirmek suretiyle, ulusal kalkınma plânı ve programlarda öngörülen ilke ve politikalarla uyumlu olarak bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, sürdürülebilirliğini sağlamak, bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak üzere kurulmuşlardır.

Kalkınma kavramı geçmişte uzun yıllar boyunca ekonomik gelişme olarak anlaşılmıştır. Ancak bu algı günümüzde değişmiş olup, kalkınmanın çok yönlü ve çok aktörlü bir süreç olduğu anlaşılmıştır. Bu yeni anlayıştaki kalkınmanın temel amacı toplumu oluşturan tüm kesimlerin toplu bir biçimde refahının artırılmasıdır. Bu anlayış kendisini gerek ulusal gerekse bölgesel planlarda da kendini göstermiş ve çalışmalarında temel hedef alınmıştır. Bu amaç doğrultusunda, Kalkınma Bakanlığı tarafından verilen yetki ile Ajans koordinasyonunda Kayseri, Sivas ve Yozgat illerinden oluşan TR72 Bölgesi için 2014-2023 dönemi kapsayan Bölge Planı; 10 yıllık bir perspektifle, tüm paydaşların sürece katılım ve katkılarıyla hazırlanmıştır. Bu kapsamda sosyal kalkınma ve sosyal politikalar büyük önem taşımaktadır.

Günümüzde her türlü kurum, kuruluş ve örgütler nihai olarak, bir şekilde insanların refahının artırılması yönünde faaliyetlere girişmektedir. Bölgemizde toplumun tüm kesimini kapsayan bu sosyal profil çalışması da insanların refahını arttırmaya yönelik sosyal politika çalışmaları konusuna katkı sağlayacak ve yol gösterici olacak bir niteliğe sahiptir.

Bu vesileyle bu raporun hazırlanmasında emeği geçen ajans personeline teşekkür eder, raporun karar alıcılar ve tüm ilgililere faydalı olmasını temenni ederim.

SUNUŞ

Kamil TAŞCI

Orta Anadolu Kalkınma Ajansı
Genel Sekreter

Kalkınmanın temelinde 'insan' vardır; bütün kalkınma modellerinin uygulayıcısı da faydalanıcısı da insandır ve insan; sosyal, kültürel ve ekonomik olanaklar bakımından yaşadığı şehir ile birebir etkileşim içindedir. Ekonomik gelişmişlik, refah seviyesinin yüksekliği anlamına gelmediği gibi ancak sosyal politikalar ile iyi ilişkilendirilmesi halinde sürdürülebilir kalkınmanın gerçekleşmesine katkı sağlar. Orta Anadolu Kalkınma Ajansı, ekonomik kalkınmanın sosyal unsurlarla bütünleşik ve anlamlı bir yapı teşkil ettiği gerçeğinden hareketle, insan odaklı kalkınma yaklaşımını benimsemekte ve bölge paydaşlarının katılımı ile hazırlanan TR72 Bölgesi 2014-2023 Yılları Bölge Planı'nda yer alan 4 eksen den biri olarak 'Sosyal Kalkınma' konusunu öncelikli olarak ele almaktadır.

Kalkınma planları başta olmak üzere tüm planlar, dengeli bir kalkınma ve sorumluluk alanında bulunan illerin sosyo-ekonomik gelişmişlik farklarının en aza indirilmesini amaçlamaktadır. En yüksek ekonomik ve sosyal faydayı sağlayacak şekilde stratejilerin geliştirilmesi bir bölge/ilin sosyal kodlarının doğru analiz edilmesi ile mümkündür. Bu bağlamda Sivas'ın hem sosyal profilini belirlemek hem de bölge koşullarına ilişkin algı ve beklentileri ölçmeye yönelik Ajans tarafından belirlenen örneklem temelinde 1027 katılımcı ile gerçekleştirilen anketler doğrultusunda "Sivas Sosyal Profil Araştırması" çalışması hazırlanmıştır. Bu çalışma, her bir soruya ilişkin anlamlı sonuçlar veren değişkenler temelinde çapraz analizler yapılarak elde edilen bulgulara dayalı politika önerilerini içermektedir.

İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması'nda 6 kategoriye ayrılan 81 il içinde 4. kademe iller kategorisinde yer alan Sivas ili sosyo-ekonomik gelişmişlik açısından Türkiye'de 49. sırada ve bölgede 2. sırada yer almaktadır. Bölgenin sosyal profilini ortaya koymaya katkı sağlamak amacıyla hazırlanan bu çalışmanın, gelişmişlik sıralaması göstergelerinin bölge ölçeğinde doğru yorumlanmasını sağlaması ve Sivas ili ile diğer iller arasında oluşan gelişmişlik farkının geliştirilecek sosyal politika ve stratejiler ile en aza indirilmesi amaçlanmaktadır.

İÇİNDEKİLER

I. SİVAS SOSYAL PROFİL ARAŞTIRMASININ ANALİZ VE BULGULARI.....	8
BİRİNCİ BÖLÜM: BİREYSEL KANAAT, TUTUM VE SOSYAL ÇEVRE	8
İKİNCİ BÖLÜM: SİVAS İLE İLGİLİ KANAAT VE ALGILAR	31
II. SOSYO-EKONOMİK FAKTÖR ANALİZİ.....	43
II. A. SOSYO EKONOMİK ÇAPRAZ TABLOLAR	43
YAŞ GRUPLARI ETKİSİ.....	49
EĞİTİM ETKİSİ	54
MESLEK ETKİSİ	60
GELİR ETKİSİ	68
BÖLGE ETKİSİ.....	73
II. B. EĞİLİM VE BEKLENTİ ÇAPRAZ TABLOLARI	78
BOŞ ZAMANIN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	78
GÖÇ PLANI.....	80
GÖÇ EĞİLİMİ.....	81
GELECEK BEKLENTİSİ	82
YAŞAM MEMNUNİYETİ.....	84
III. ÖRNEKLEMİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ	86
IV. SONUÇ VE ÖNERİLER	93

GRAFİKLER DİZİNİ

Grafik 1. Kaç yıldır Sivas'ta yaşıyorsunuz?	8
Grafik 2. Yaşadığınız yeri öğrenebilir miyiz?	8
Grafik 3. Yaşadığınız ev kendinize mi ait?	9
Grafik 4. Evinizde devamlı bakıma muhtaç ya da sürekli ilaç kullanan biri var mı?	9
Grafik 5. Bakıma muhtaç hasta ile yakınlık derecenizi söyler misiniz?	10
Grafik 6. Hastanın ya da bakıma muhtaç kimsenin rahatsızlığını öğrenebilir miyiz?	10
Grafik 4. Evinizde devamlı bakıma muhtaç ya da sürekli ilaç kullanan biri var mı?	11
Grafik 8. Neden çalışmadığınızı söyler misiniz?	11
Grafik 9. Ne tür bir iş yapabilirsiniz?	12
Grafik 10. Bugünkü işiniz?	12
Grafik 11. Genel olarak geçiminizi nasıl sağlıyorsunuz?	13
Grafik 12. Ailenizin aylık toplam kazancını öğrenebilir miyiz?	14
Grafik 13. Ne kadar bir gelirin sizin için yeterli olacağını düşünüyorsunuz?	14
Grafik 14. Herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna üye misiniz?	15
Grafik 15. Son bir yıl içinde herhangi bir kurumdan veya kişiden kendiniz ya da aileniz için herhangi yardım aldınız mı?	16
Grafik 16. Sakıncası yoksa ne tür bir yardım aldığınızı öğrenebilir miyiz?	16
Grafik 17. Nereden yardım aldığınızı öğrenebilir miyiz?	17
Grafik 18. Şu an kendinizin ya da ailenizin ihtiyaçlarını karşılamak için yardıma ihtiyaç duyuyor musunuz?	17
Grafik 19. En acil olarak ne tür bir yardıma ihtiyaç duyuyorsunuz?	18
Grafik 20. Eğer paraya ihtiyacınız olursa bunu nasıl karşılırsınız?	19
Grafik 21. Maddi ve manevi sıkıntı ve sorunlarınızı en çok kiminle paylaşırsınız?	20
Grafik 22. Maddi ve manevi sıkıntı ve sorunlarınızla ilgili olarak kimlere danışırsınız?	21
Grafik 23. Boş zamanlarınızda neler yaparsınız?	22
Grafik 24. En çok kimlerle vakit geçirmeyi seviyorsunuz?	23
Grafik 25. Genel olarak arkadaşlarınız ya da aileniz ile neler yaparak vakit geçiriyorsunuz?	24
Grafik 26. Lütfen kendinizi en çok nasıl tanımladığınızı söyler misiniz?	25
Grafik 27. Buradan başka bir yere göç etmeyi planlıyor musunuz?	25
Grafik 28. İmkancınız olsa buradan göç etmek ister miydiniz?	26
Grafik 29. Lütfen neden göç etmek istediğinizi söyler misiniz?	27
Grafik 30. Hangi ili ya da ülkenin sizin için bu nitelikleri taşıdığını söyler misiniz?	27
Grafik 31. Kendiniz ve varsa çocuklarınız için burada iyi bir gelecek olduğunu düşünüyor musunuz?	28
Grafik 32. Çocuklarınızın geleceği ile ilgili bir endişeye sahip misiniz?	29

GRAFİKLER DİZİNİ

Grafik 33. Lütfen endişenizin ne olduğunu söyler misiniz?.....	29
Grafik 34. Genel olarak değerlendirdiğinizde burada yaşamaktan ne kadar memnunsunuz?	30
Grafik 35. Sizce yaşadığınız yakın çevrenin en acil ihtiyacı nedir?	31
Grafik 36. Sizce Sivas'ın en acil ihtiyacı nedir?	32
Grafik 37. Yaşadığınız yakın çevrenin geliştirilmesi için beklediğiniz yatırımlar nelerdir?.....	33
Grafik 38. Sivas'ın geliştirilmesi için beklediğiniz yatırımlar nelerdir?	34
Grafik 39. Size bir fırsat verilse yaşadığınız yerle ilgili olarak yapacağınız ilk iş ne olur?.....	35
Grafik 40. Size bir fırsat verilse yaşadığınız yerle ilgili olarak yapacağınız ilk iş ne olur?.....	36
Grafik 41. Size bir fırsat verilse yaşadığınız yerle ilgili olarak yapacağınız ilk iş ne olur?.....	37
Grafik 42. Yaşadığınız çevrenin geliştirilebilmesi için aşağıda sayılan hangi kişi gruplarıyla öncelikli projeler üretilmelidir?	38
Grafik 43. Yaşadığınız çevrenin geliştirilmesi yapılacak projelerin parçası olmak ister misiniz?	38
Grafik 44. Bireysel olarak ne tür bir projenin parçası olabilirsiniz?.....	39
Grafik 45. Aşağıdaki ifadelerden hangilerini kendiniz için daha uygun buluyorsunuz?	40
Grafik 46. Kadınların iş hayatına kazandırılması ve aile bütçesine katkı verecek projeler içinde yer almasını destekler misiniz?	40
Grafik 47. Şimdi size Sivas ile ilgili okuyacağım ifadelerden hangisi sizin kanaatinize en uygundur?	41
Grafik 48. Sizce Sivas bugün olduğu konumdan daha iyi bir yere ulaşabilir mi?.....	41
Grafik 49. Sizce Sivas'ın daha iyi bir yere ulaşabilmesi için kimler önderlik etmelidir?	42
Grafik 50. Cinsiyet.....	86
Grafik 51. Yaş Grupları	86
Grafik 52. Eğitim Durumu	87
Grafik 53. Evli misiniz?	88
Grafik 54. Çocuğunuz var mı?.....	90
Grafik 55. Kaç çocuğunuz var?.....	90
Grafik 56. Çocuklarınız ile ilgili bilgi alabilir miyiz?	91
Grafik 57. Sivas İli Nüfus Artışı ve Tahmini Nüfus Senaryosu	93
Grafik 58 : Bölgelerin Büyüme Etkileşimi.....	94

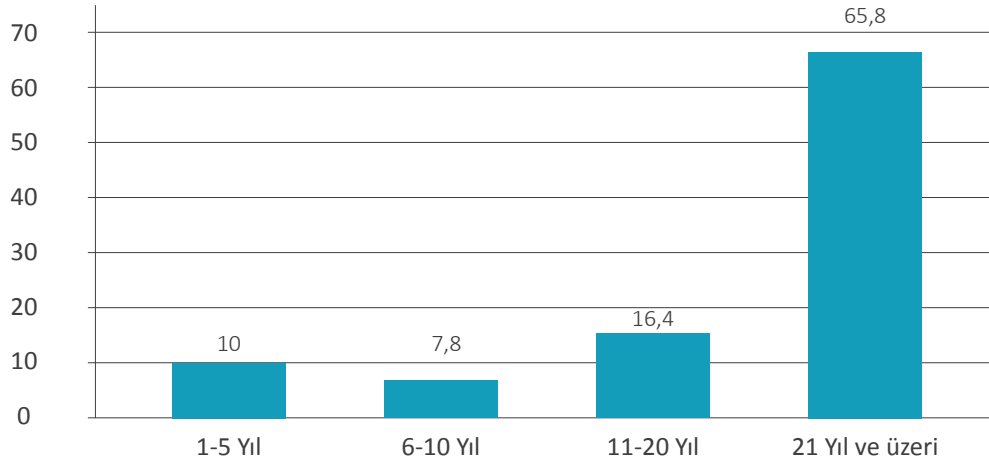

I. SİVAS SOSYAL PROFİL ARAŞTIRMASININ ANALİZ VE BULGULARI

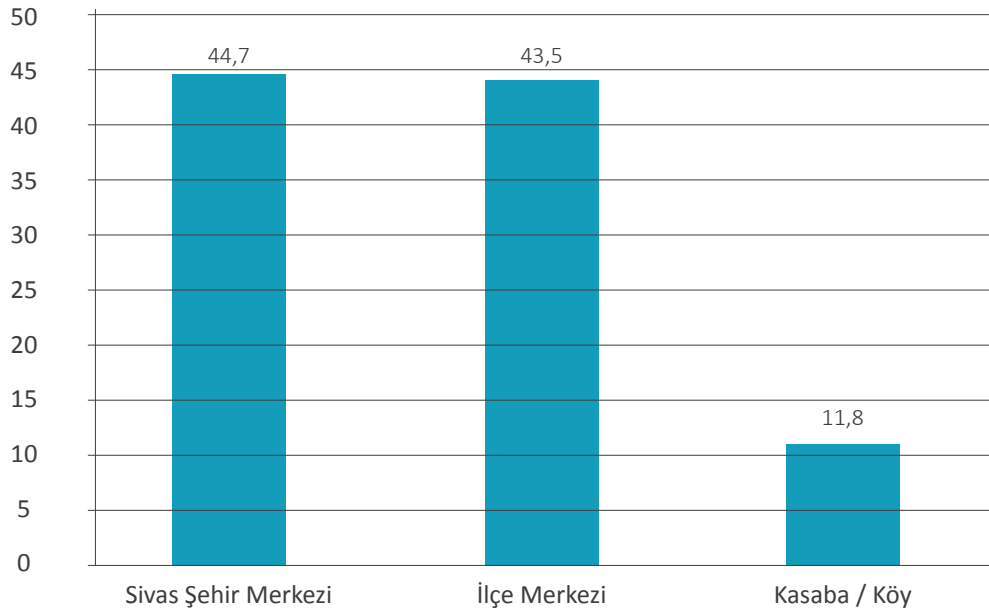
BİRİNCİ BÖLÜM: BİREYSEL KANAAT, TUTUM VE SOSYAL ÇEVRE

Grafik 1. Kaç yıldır Sivas'ta yaşıyorsunuz?

Katılımcıların %10'u 1 – 5 yıl arası, %7,8'i 6 – 10 yıl arası, %16,4'ü 11 – 20 yıl arası, %65,8'i 21 yıl ve üzeri süredir Sivas'ta yaşamaktadır. Sivas'ta yaşayanların büyük kısmının burada uzun süre ikamet ettikleri görülmektedir.

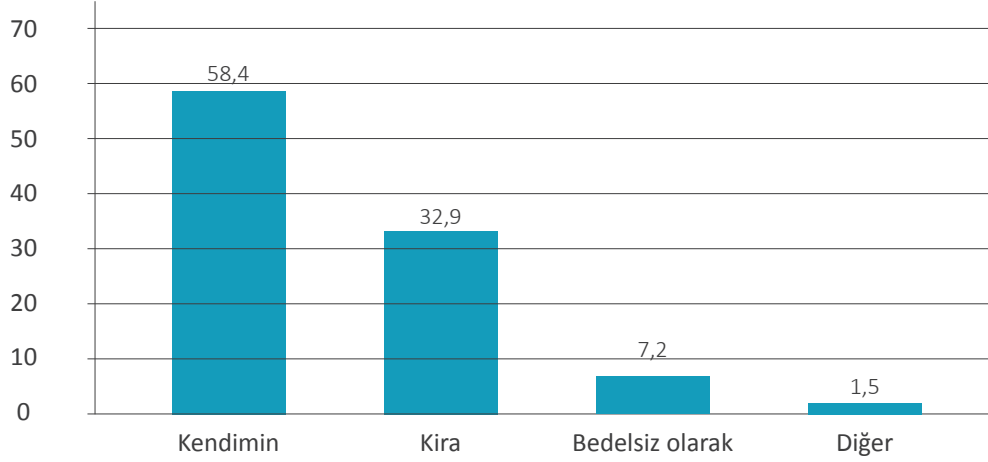
Grafik 2. Yaşadığınız yeri öğrenebilir miyiz?

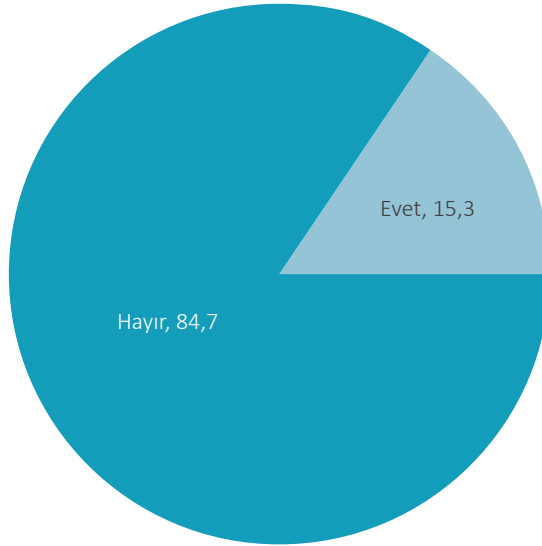
Katılımcıların %44,7'si Sivas şehir merkezinde, %43,5'i anket çalışması uygulanan ilçe merkezinde, %11,8'i ise anket çalışmasının uygulandığı kasaba/köyde yaşamaktadır. Anket çalışmasının önemli bir bölümü il ve ilçe merkezinde yapılmıştır. Bunun nedeni, Sivas köyleri ve kasabalarını son yıllarda büyük nüfus kaybı yaşamış olmasıdır.

Grafik 3. Yaşadığınız ev kendinize mi ait?

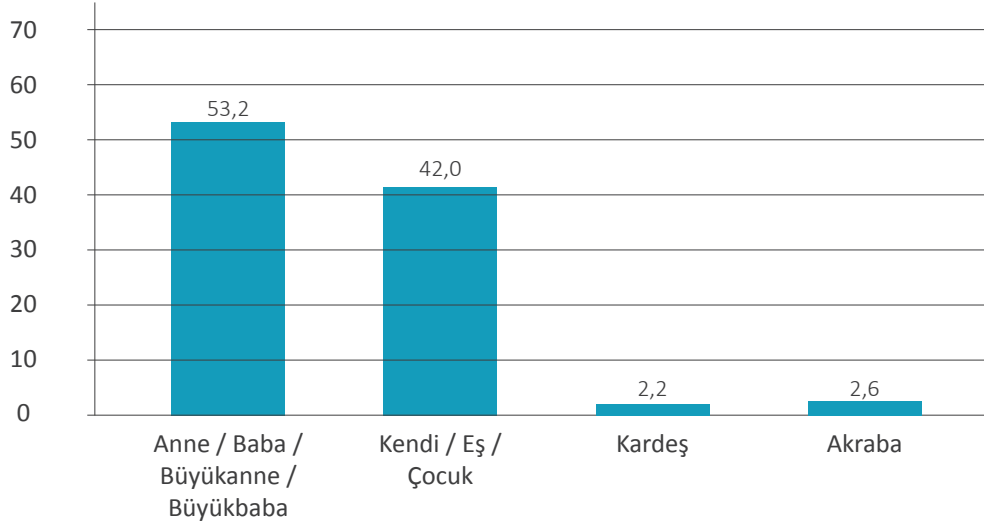

Katılımcıların %58,4'ü yaşadığı evin kendisinin olduğunu, %32,9'u yaşadığı evin kira olduğunu, %7,2'si yaşadığı evde bedelsiz oturduğunu, %1,5 diğer olarak beyan etmiştir. Ev sahipliği ile Sivas'ta uzun süre ikamet etmenin kısmen yakın oranlara sahip olması cevapları birbiri ile doğru orantılıdır.

Grafik 4. Evinizde devamlı bakıma muhtaç ya da sürekli ilaç kullanan biri var mı?

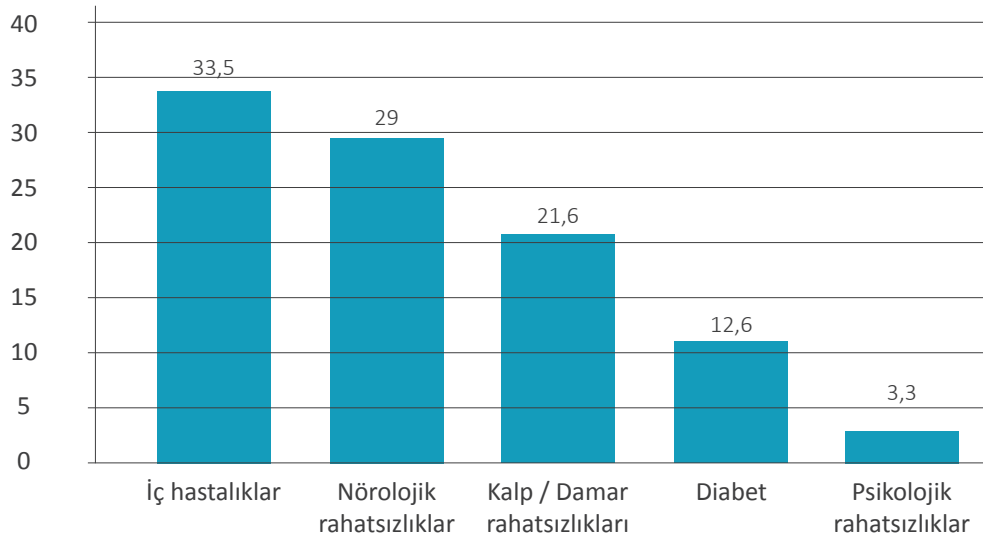

Katılımcıların %84,7'si evlerinde bakıma muhtaç ya da sürekli ilaç kullanan birinin olmadığını, %15,3'ü evde devamlı bakıma muhtaç ya da sürekli ilaç kullanan birinin olduğunu beyan etmiştir. Hanede, bakım gerektiren bir hastanın olması özellikle kadınlar açısından önemlidir. Bu durum kadınların zaten çok düşük olan işgücüne katılma oranını daha da düşüren bir etkidir. Bakıma muhtaç kişilerin hanede bakılması bölgede bu alanda sosyal hizmetlerin oldukça düşük olduğunu göstermektedir. Aşağıdaki grafikte görüldüğü gibi bu kişiler büyük ölçüde yaşlı olan aile büyükleridir.

Grafik 5. Bakıma muhtaç hasta ile yakınlık derecenizi söyler misiniz?

* Evinizde devamlı bakıma muhtaç ya da sürekli ilaç kullanan biri var mı? Sorusuna "Evet" cevabı veren katılımcılara sorulmuştur.

Katılımcıların evde devamlı bakıma muhtaç ya da sürekli ilaç kullanan biri olduğunu beyan edenlerin hasta ile yakınlık dereceleri; %53,2 anne / baba/ büyükanne/büyükbaba, %42 kendi /eş /çocuk, %2,2 kardeş, %2,6 akraba şeklindedir. Bakıma muhtaç kişilerin yaklaşık yarısının kendisi, eş ve çocukları olması, kronik hastalık sorununun yine aile içinde çözülmeye çalışıldığını, kurumsal bir yardım alınmadığını göstermektedir. Hanede bakıma muhtaç kişilerin olması hanenin hem gelir elde etme olanaklarını azaltmakta, hem de hanenin yaşam kalitesini düşürmekte olduğu söylenebilir.

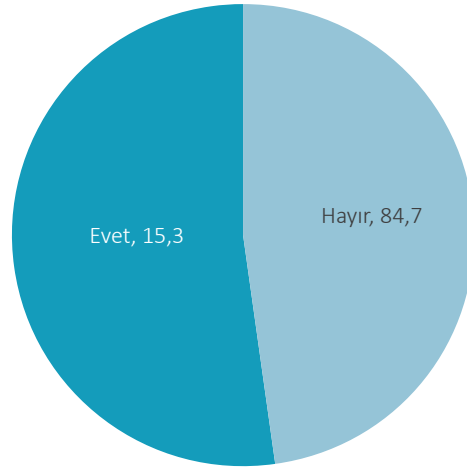
Grafik 6. Hastanın ya da bakıma muhtaç kimsenin rahatsızlığını öğrenebilir miyiz?

* Evinizde devamlı bakıma muhtaç ya da sürekli ilaç kullanan biri var mı? Sorusuna "Evet" cevabı veren katılımcılara sorulmuştur.

Hasta veya bakıma muhtaç kişinin hastalık oranları; %33,5 iç hastalıklar, %29 nörolojik rahatsızlıklar, %21,6 kalp /damar rahatsızlıkları, %12,6 diyabet, %3,3 psikolojik rahatsızlıklar şeklindedir. Hastalıkların üçte ikisinin modern hastalık diyebileceğimiz çevre, sosyal ve beslenme sorunlarından kaynaklı hastalıklar olması oldukça dikkat çekicidir. Grafikteki iç hastalıklar hariç, diğer dört hastalığın oranının yüksek olması, modernleşmenin ve toplumsal gelişmenin kırsal veya taşra diyebileceğimiz bu bölgede bile ciddi olumsuz etkilerinin olduğunu göstermektedir. Türkiye'de süregelen hastalık ve bakıma muhtaç özürlü-

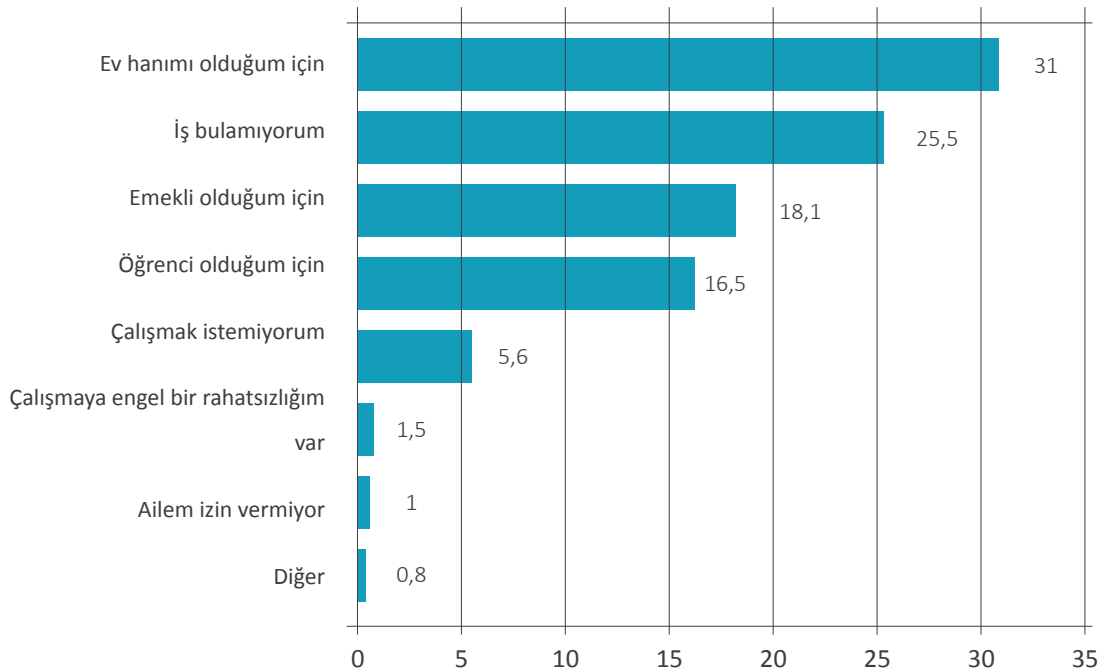
lük oranı yaklaşık % 12 civarındadır. (DİE 2002 – Türkiye Özürlüler Araştırması) Sivas'ta bu oranın % 15,3 çıkması; bir önceki grafikte görülen bakıma muhtaç olan kişilerin yarıdan fazlasının yaşlı aile büyükleri olmasından kaynaklanmaktadır. Bu olgu, yaşlı bakımının kamu ve özel değil büyük ölçüde aile içinde olduğunu göstermektedir. **Sadece bu oranlar bile Sivas ilinde bu alanda politika geliştirilmesi için sosyal hizmet ihtiyacının saptanması gerekliliğini göstermektedir.**

Grafik 4. Evinizde devamlı bakıma muhtaç ya da sürekli ilaç kullanan biri var mı?

Katılımcıların düzenli bir işe sahip olma oranı; %52,2 evet, %47,8 hayır şeklindedir. Düzenli işi olmayanların üçte ikisi aşağıdaki grafikte görüldüğü gibi ev kadınları, öğrenciler ve emeklilerden oluşmaktadır. Anketteki düzenli işi olanların oranı, TÜİK 2013 verilerindeki Sivas'ın işgücüne katılım oranı olan %49,7 ve istihdam oranı olan %44,7'ye yakındır.

Grafik 8. Neden çalışmadığınızı söyler misiniz?

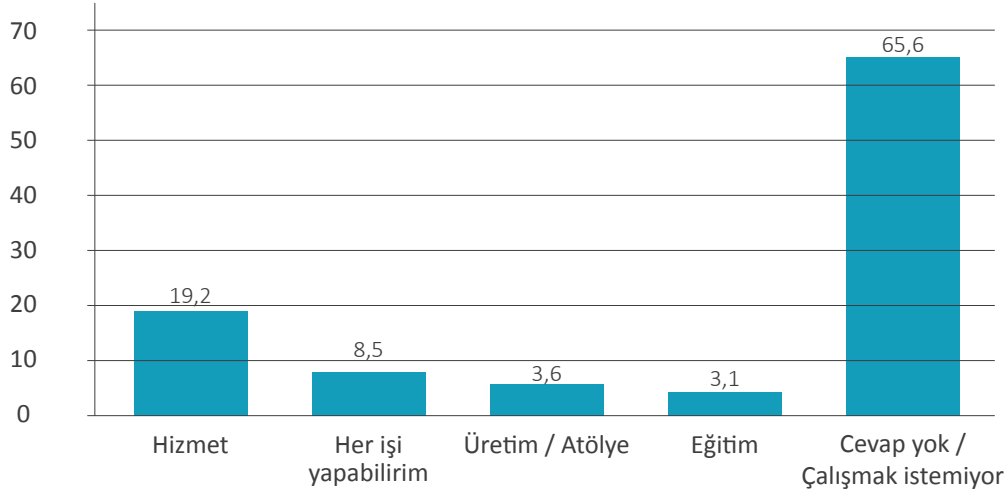

* Düzenli bir işiniz var mı? Sorusuna "Hayır" cevabı veren katılımcılara sorulmuştur.

Düzenli bir işi olmadığını beyan eden katılımcıların çalışmama nedenleri; %31 ev hanımı olduğu için, %25,5 iş bulamadığı için, %18,1 emekli olduğu için, %16,5 öğrenci olduğu için, %5,6 çalışmak istemediği için, %1,5 çalışmaya engel bir rahatsızlığı olduğu için ve %1 ailesi izin vermediği için şeklindedir. Ankette işiniz nedir sorusuna (Grafik 10) ev hanımı diye yanıt veren kadın oranı %17,7 (182 ev hanımı), ev hanımı olduğu için çalışmayanlar içinde ise %31'dir (152 ev hanımı). Bu durumda ev hanımlarının yüzde 16'sı (30 ev hanımı) çalışmaktadır.

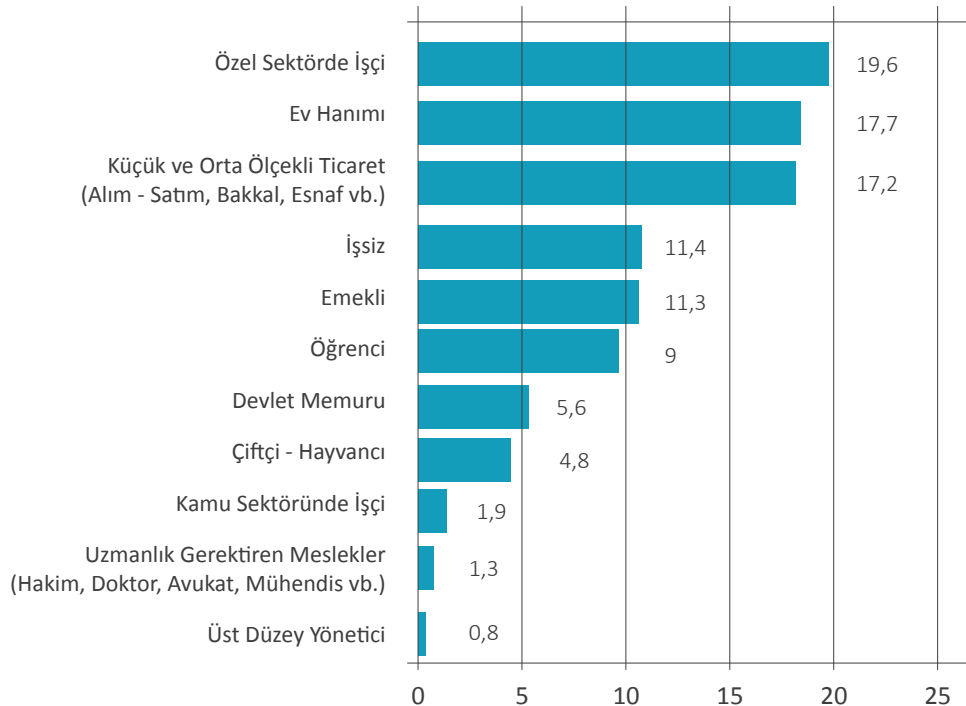
Grafik 9. Ne tür bir iş yapabilirsiniz?

* Düzenli bir işiniz var mı? Sorusuna "Hayır" cevabı veren katılımcılara sorulmuştur.

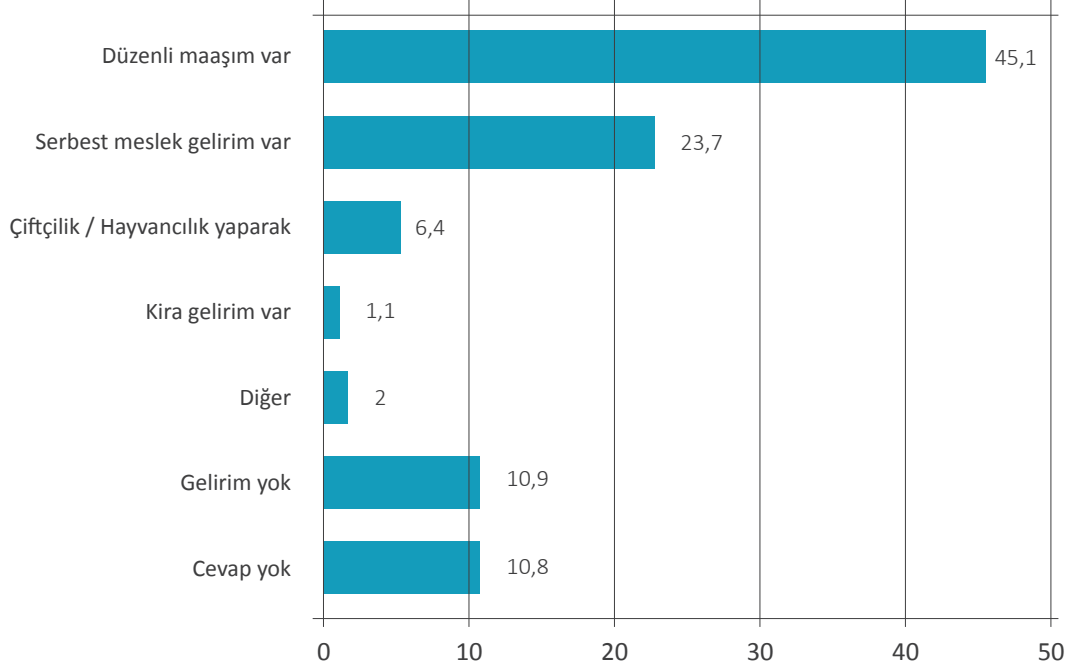
Düzenli bir işe sahip olmayan katılımcıların çalışabileceği sektörlerin oranı; %19,2 hizmet, %8,5 her işi yapabilirim, %3,6 üretim/atölye, %3,1 eğitim, %65,6 cevap yok /çalışmak istemiyor şeklindedir. Ev kadını, öğrenci ve emeklilerin çalışmak istememesi yukarıdaki soru ile paralel bir yanıttır. Dikkati çeken nokta, iş bulamıyorum (% 25,5) yanıtının 9 puan üstünde iş yapma isteği olan bir kesimin olmasıdır.

Grafik 10. Bugünkü işiniz?

Katılımcılar, işleri % 19,6'sı özel sektörde işçi, %17,7'si ev kadını, % 17,2'si küçük ve orta ölçekli ticaret, % 11,4'ü işsiz, % 11,3'ü emekli, %9'u öğrenci, % 5,6'sı devlet memuru, % 4,8'i çiftçi, %1,9'u kamuda işçi, % 1,3'ü uzmanlık gerektiren meslekler ve % 0,4'ü üst düzey yönetici olarak belirtmişlerdir. Anketin işsizlik oranı, TÜİK 2013 işgücü verilerindeki % 10'dan bir parça yüksektir. Anket bu tabloda, Sivas ilinde istihdam oranı ve işsizlik oranı toplamı olan % 54,7 oranına oldukça yaklaşmıştır. Anket, Sivas'ta % 16,1 olan emekli oranını yaklaşık beş puan altta tahmin etmiştir.

Grafik 11. Genel olarak geçiminizi nasıl sağlıyorsunuz?

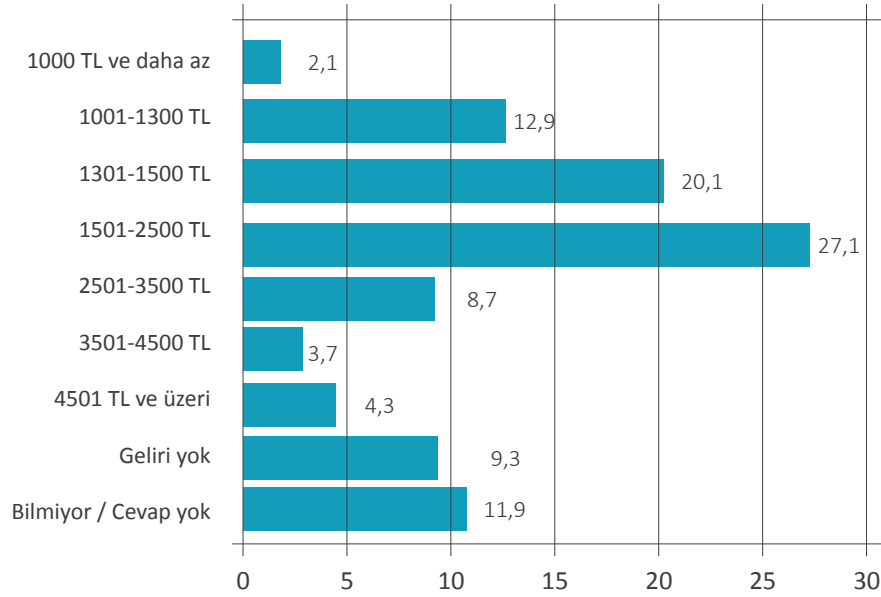

*Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

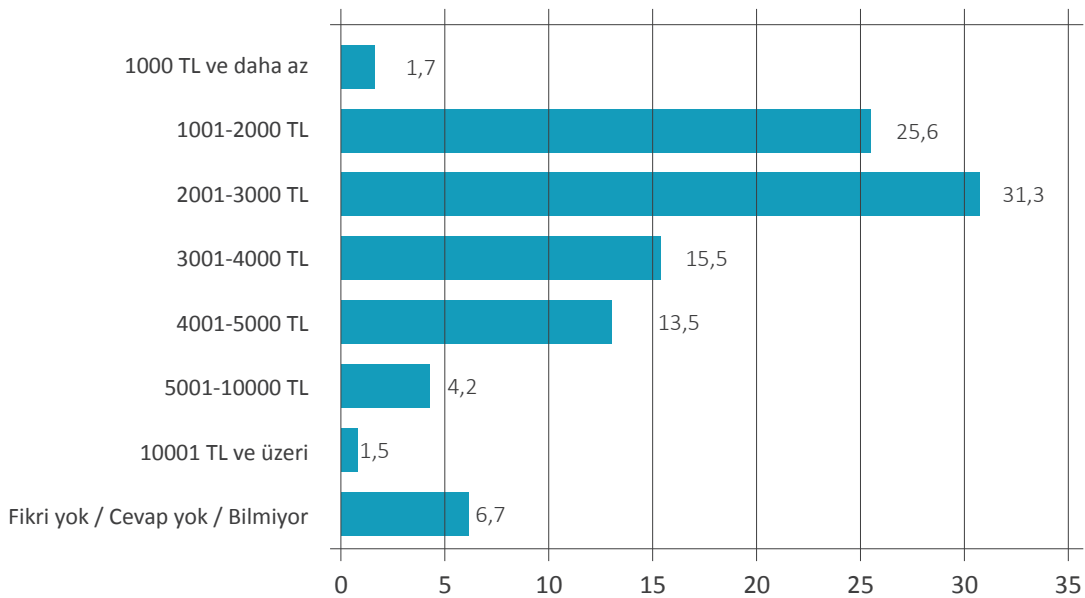
Katılımcıların genel olarak geçimini sağladıkları gelir oranı; %45,1 düzenli bir işim var, %23,7 serbest meslek gelirim var, %6,4 çiftçilik ve hayvancılık yaparak, %1,1 kira gelirim var, %10,9 gelirim yok, %10,8 cevap yok, %2 diğer şeklindedir.

Anketin kapsadığı toplumsal kesimin büyük bölümü ücretli kesim olduğu düzenli maaş seçeneğinden anlaşılmaktadır. Aşağıdaki gelir düzeyi grafiği ile bu grafik birlikte değerlendirildiğinde, Sivas'ta nüfusun büyük bölümünün görece bir gelir güvencesine sahip olduğu söylenebilir.

Anketin kapsadığı toplumsal kesimin büyük bölümü ücretli kesim olduğu düzenli maaş seçeneğinden anlaşılmaktadır.

Grafik 12. Ailenizin aylık toplam kazancını öğrenebilir miyiz?

TÜİK, Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması, 2014 sonuçlarına göre TR72 bölgesinde hane halkı aylık geliri ortalaması 2.500 TL, Türkiye’de hane halkı aylık ortalama geliri ise 2.666 TL’dir. Bu değerlere göre Sivas ilinde hane halklarının büyük bölümü (%62’si) 2014 yılı Türkiye hane halkı gelir değerlerine göre bile ortalama gelirin altındadır. Daha önemlisi ise Sivas’ta, geliri olmayan nüfusun % 9,3 ve düşük gelirli nüfusun % 55 olması, nüfusun ciddi bir kısmının yoksullaşma riski altında olduğunu göstermektedir. Bu değerler, bölge içinde ülke ortalamasına göre büyük bir yoksulluk sorunu olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Yavuz Kanat’ın çalışması da bu olguyu desteklemektedir; çalışma bulgularına göre Sivas, Türkiye’deki orta düzey yoksulluk riskine sahip olan 26. ildir. (Yavuzkanat 2013)

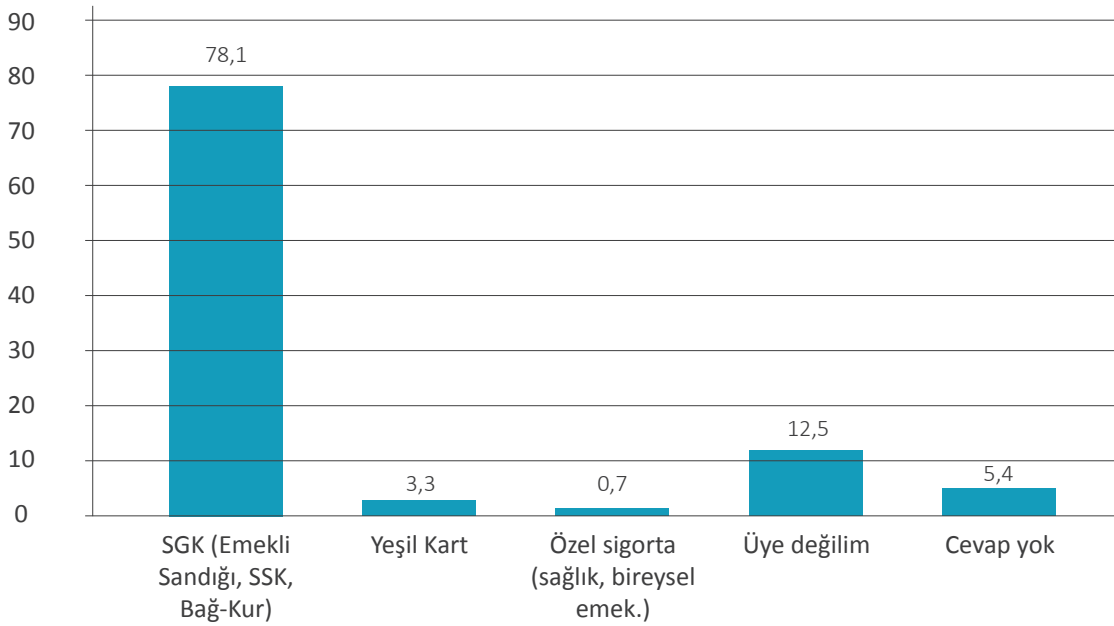
Grafik 13. Ne kadar bir gelirin sizin için yeterli olacağını düşünüyorsunuz?

Katılımcıların gelir dağılım oranları; %1,7 1000 TL ve daha az, %25,6 1001 – 2000 TL arası, %31,3 2001 – 3000 TL arası, %15,5 3001 – 4000 TL, %13,5 4001 – 5000 TL arası, %4,2 5001 – 10000 TL arası, %1,5 10001 ve üzeri şeklindedir.

Katılımcıların yarısından fazlasının gelir beklentisinin ortalama reel gelire yakın bir gelir beklentisi olması yaşamlarına dair beklentilerin parasal olmaktan öte bir yerde olduğunu göstermektedir. Bu durum ilerideki grafiklerde görüleceği gibi parasal miktardan çok, gelir ve iş güvencesinin daha ön planda olduğunu ifade etmektedir.

Gelir güvencesinin yüksek olduğu yerde, gelir beklentisi ortalama gelirin üstüne çıkmaktadır. Tüketim ve parasallaşan yama daha ön plana çıkmaktadır. Bu olgu, boş zamanları değerlendirme sorusu ile karşılaştırıldığında daha anlamlı hale gelmektedir. Sivaslılar'ın büyük çoğunluğu boş zamanını gezerek ve diğer bireysel faaliyetlerle doldurmaktadır.

Grafik 14. Herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna üye misiniz?

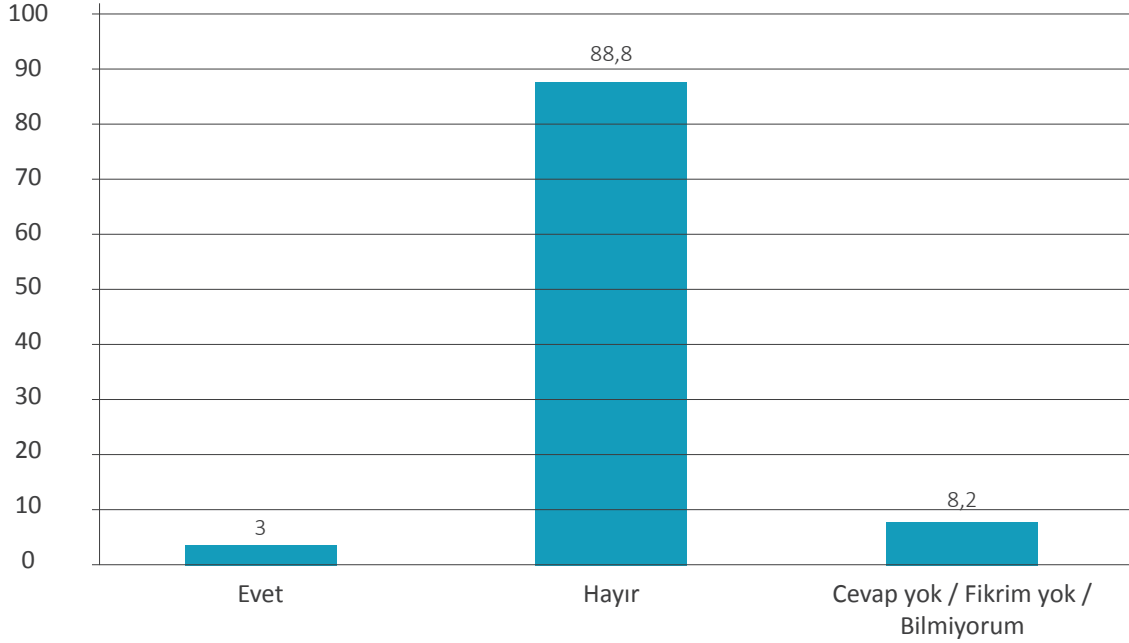
Katılımcıların sosyal güvenlik kurumuna üye olma oranı; %78,1 SGK (Emekli Sandığı, SSK, BAĞ-KUR), %3,3 Yeşil Kart, %0,7 Özel Sağlık Sigortası, %12,5 üye değil, %5,4 cevap yok şeklindedir. Anket, TÜİK verilerindeki %83 olan sosyal güvenlik şemsiyesi altındaki nüfusu yakın oranda tahmin etmiştir.

Bu oranlar, bölge insanının büyük ölçüde sosyal güvenlik şemsiyesi altında olduğunu göstermektedir. Sosyal güvenlik, özellikle sağlık sigortası, Türkiye’de ciddi bir yoksullukla mücadele politikası işlevi görmektedir. Özellikle kırsal bölgelerde sosyal güvence hayati bir nitelik taşımaktadır. Diğer yandan %12,5’lik nüfusun sosyal güvenlik sistemi dışında olması önemli bir bulgudur.

Kırsal bölgelerde sosyal güvence hayati bir nitelik taşımaktadır. Sivas’ta sosyal güvencesi olmayan %12,5’lik bir nüfusun olması önemli bir bulgudur.

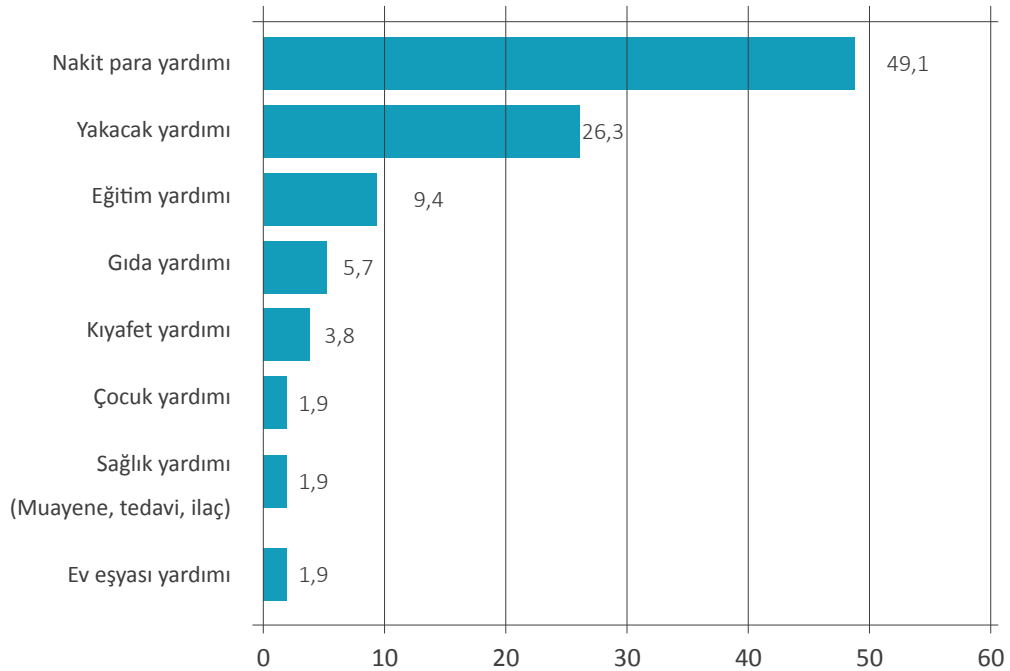

Grafik 15. Son bir yıl içinde herhangi bir kurumdan veya kişiden kendiniz ya da aileniz için herhangi yardım aldınız mı?

Katılımcıların son bir yıl içerisinde herhangi bir kurumdan veya kişiden ya da ailesinden yardım alma oranı; %3,0 evet, %88,8 hayır, %8,2 cevap yok / fikrim yok / bilmiyorum şeklindedir. Bölgenin yoksulluk riskinin oldukça yüksek olmasına rağmen, yardım ihtiyacı olan toplumsal kesimlerin %3,0 olması, hem geleneksel mekanizmalarının, hem de kamusal sosyal güvenlik politikalarının etkinliğini göstermektedir.

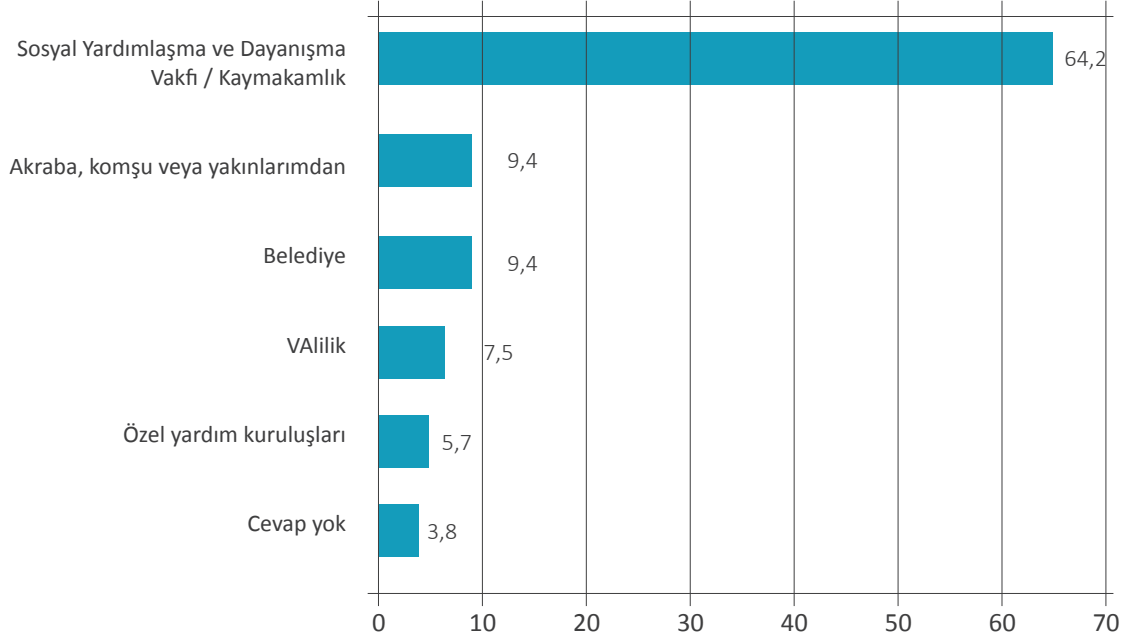
Grafik 16. Sakıncası yoksa ne tür bir yardım aldığınızı öğrenebilir miyiz?

* Son bir yıl içinde herhangi bir kurumdan veya kişiden kendiniz ya da aileniz için herhangi yardım aldınız mı? Sorusuna "Evet" cevabı veren katılımcılara sorulmuştur.

Yardım alan katılımcıların ne tür yardım aldıklarına dair oranlar; %49,1 nakit para yardımı, %26,3 yaka-
cak yardımı, %9,4 eğitim yardımı, %5,7 gıda yardımı, %3,8 kıyafet yardımı, %51,9 çocuk yardımı, %1,9
sağlık yardımı ve %1,9, ev eşyası yardımı şeklindedir. %49,1 nakit para yardımı ihtiyacı en alt gelir gru-
bundaki yoksulluğun derinliğini göstermektedir.

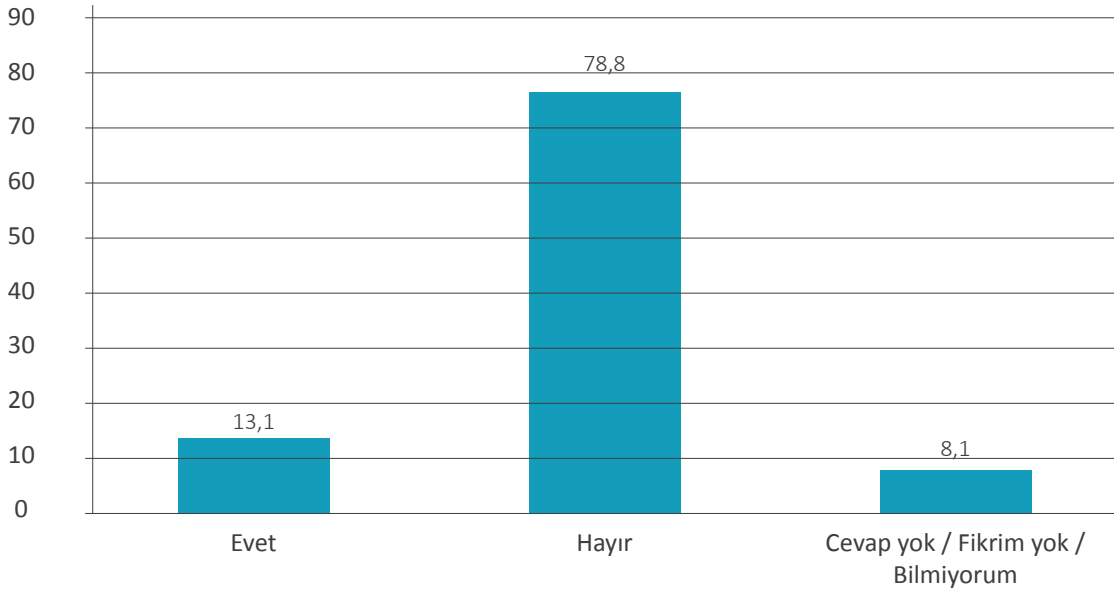
Grafik 17. Nereden yardım aldığınızı öğrenebilir miyiz?

* Son bir yıl içinde herhangi bir kurumdan veya kişiden kendiniz ya da aileniz için herhangi yardım aldınız mı? Sorusuna "Evet" cevabı veren katılımcılara sorulmuştur.

Yardım alan katılımcıların yardım aldığı kuruluş oranları; %64,2 Sosyal Yardımlaşma Vakfı / %9,4 akraba, komşu veya yakınlarından, %9,4 belediye, %7,5 Valilik ve %5,7 özel yardım kuruluşlarından, şeklindedir. Gelir güvencesi olmayan kesimlerin dayanak noktası kamusal yardımlar olduğu bu grafikten görülmektedir.

Grafik 18. Şu an kendinizin ya da ailenizin ihtiyaçlarını karşılamak için yardıma ihtiyaç duyuyor musunuz?

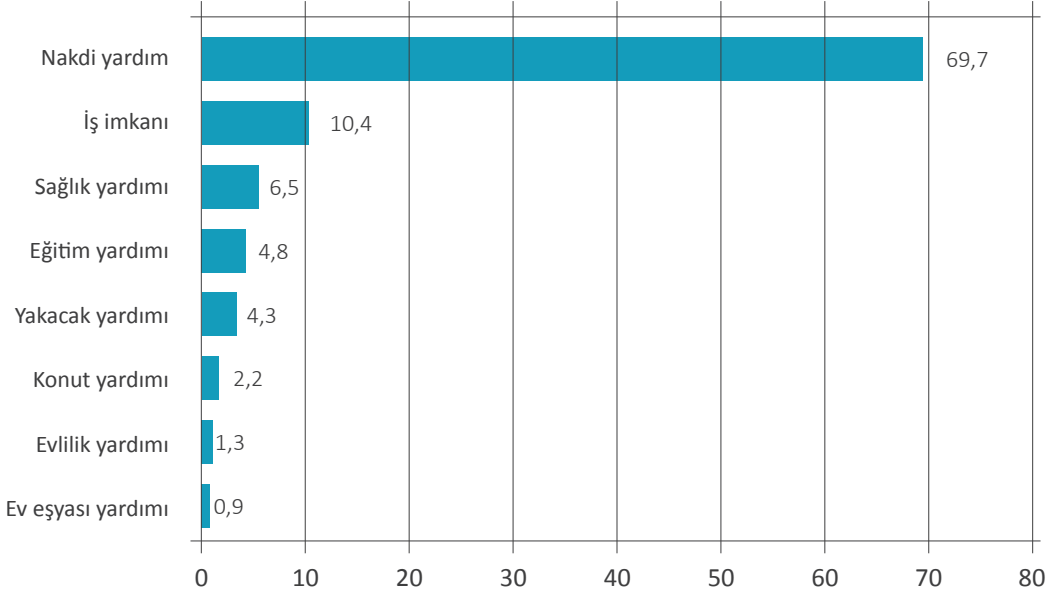

Katılımcıların kendilerinin ya da ailesinin ihtiyaçlarını karşılamak için yardıma ihtiyaç duyma oranları; %13,1 evet, %78,8 hayır, %8,1 cevap yok / fikrim yok / bilmiyorum şeklindedir.

Herhangi bir resmi sosyal yardım alan nüfusun %3 olması fakat yardıma ihtiyacı olduğunu düşünenlerin %13,1 olması yoksulluk riski olgusunu desteklemektedir.

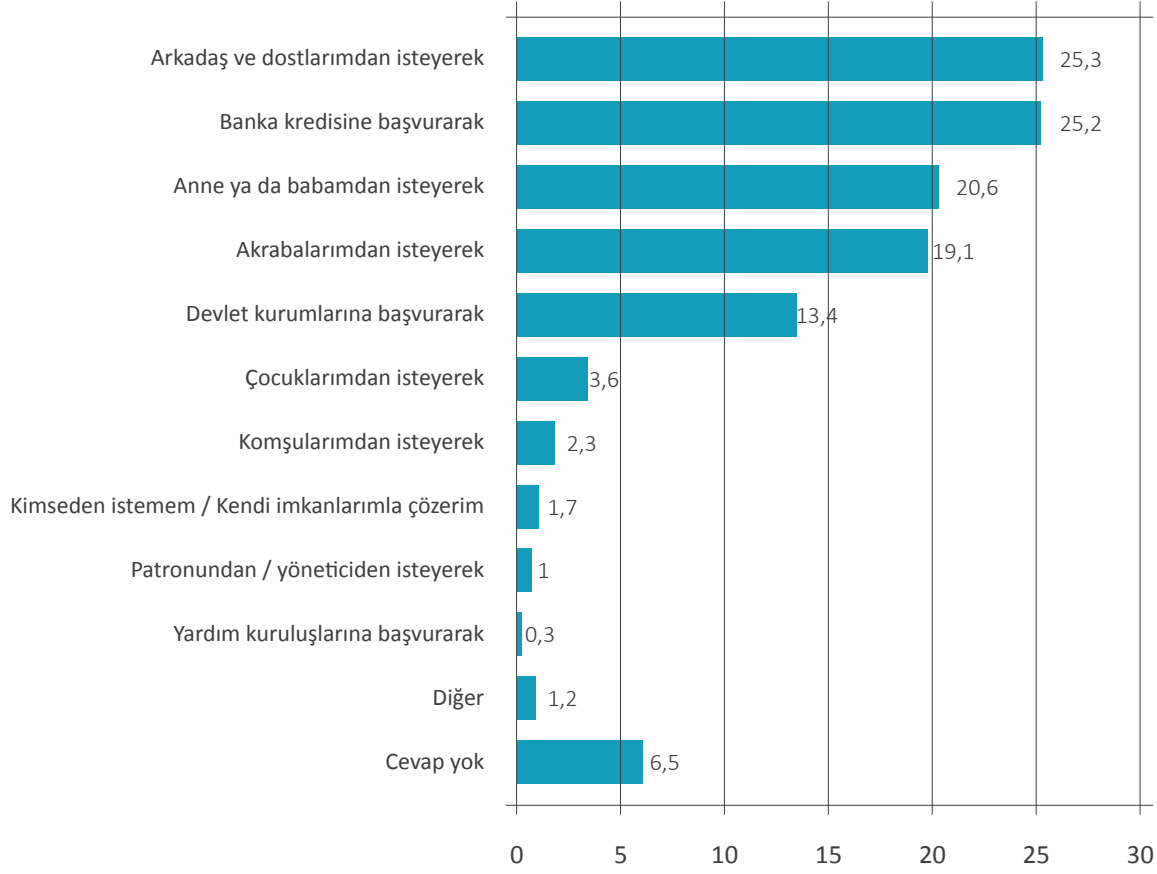
Grafik 19. En acil olarak ne tür bir yardıma ihtiyaç duyuyorsunuz?

* Şu an kendinizin ya da ailenizin ihtiyaçlarını karşılamak için yardıma ihtiyaç duyuyor musunuz? Sorusuna "Evet" cevabı veren katılımcılara sorulmuştur.

Katılımcıların en acil ihtiyaç duyduğu yardım oranı; %69,7 nakit para yardımı, %10,4 iş imkanı, %6,5 sağlık yardımı, %4,8 eğitim yardımı, %4,3 yakacak yardımı, %2,2 konut yardımı, %1,3 evlilik yardımı, %0,9 ev eşyası yardımı şeklindedir.

Nakdi yardım ihtiyacının yüksek olması, bölge nüfusunun gelir güvencesi sorunu yaşadığını göstermektedir.

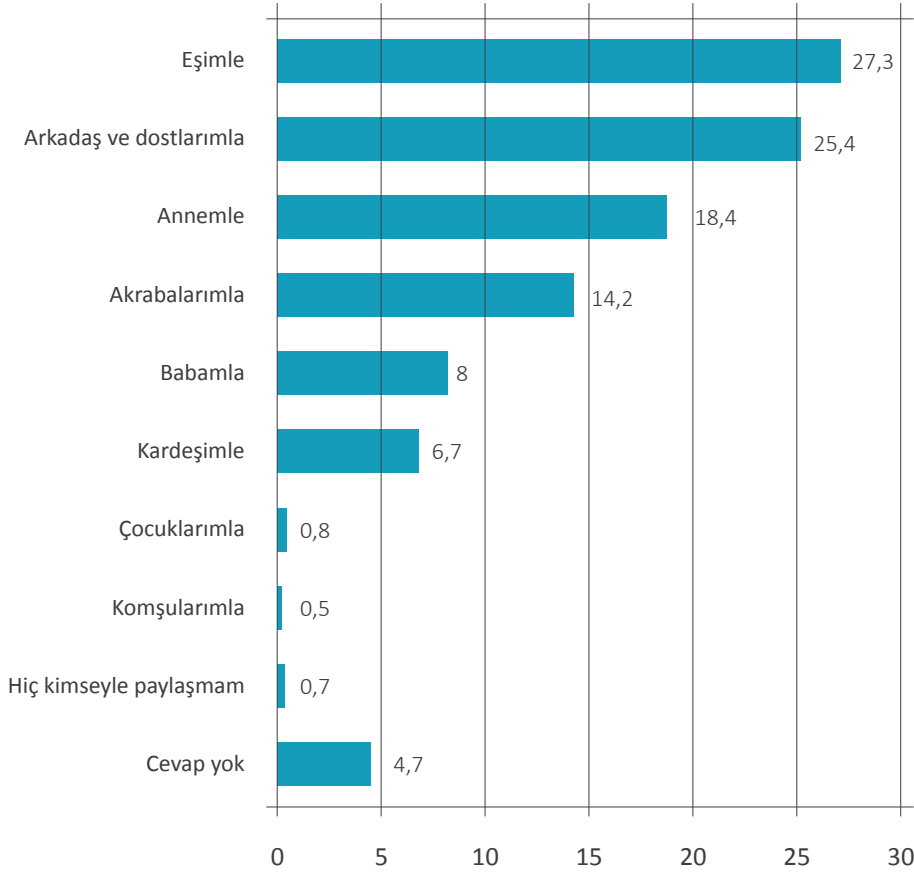
Grafik 20. Eğer paraya ihtiyacınız olursa bunu nasıl karşılırsınız?

*Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

Katılımcıların paraya ihtiyaçları olursa bu ihtiyacı karşılama oranları; %25,3 arkadaş ve dostlarımdan isteyerek, %25,2 banka kredisine başvurarak, %20,6 anne ya da babamdan isteyerek, %19,1 akrabalarımıdan isteyerek, %13,4 devlet kurumlarına başvurarak, %3,6 çocuklarımdan isteyerek, %2,3 komşularımdan isteyerek çözerim, %1,7 kimseden istemem / kendi imkanlarımla çözerim, %1 patronumdan / yöneticimden isterim, %0,3 yardım kuruluşlarına başvururum, %1,2 diğer ve cevap yok %6,5 şeklindedir.

Yardım ihtiyacının nasıl karşılandığı sorusu ilde ikili bir yapıyı ortaya koymaktadır. Resmi yolların ve arkadaş çevresinin yüksek olması, geleneksel dayanışma mekanizmalarının zayıfladığını göstermektedir. Fakat ikinci yardım kaynağı yine yakın aile çevresidir.

Yardım ihtiyacının nasıl karşılandığı sorusu ilde ikili bir yapıyı ortaya koymaktadır.

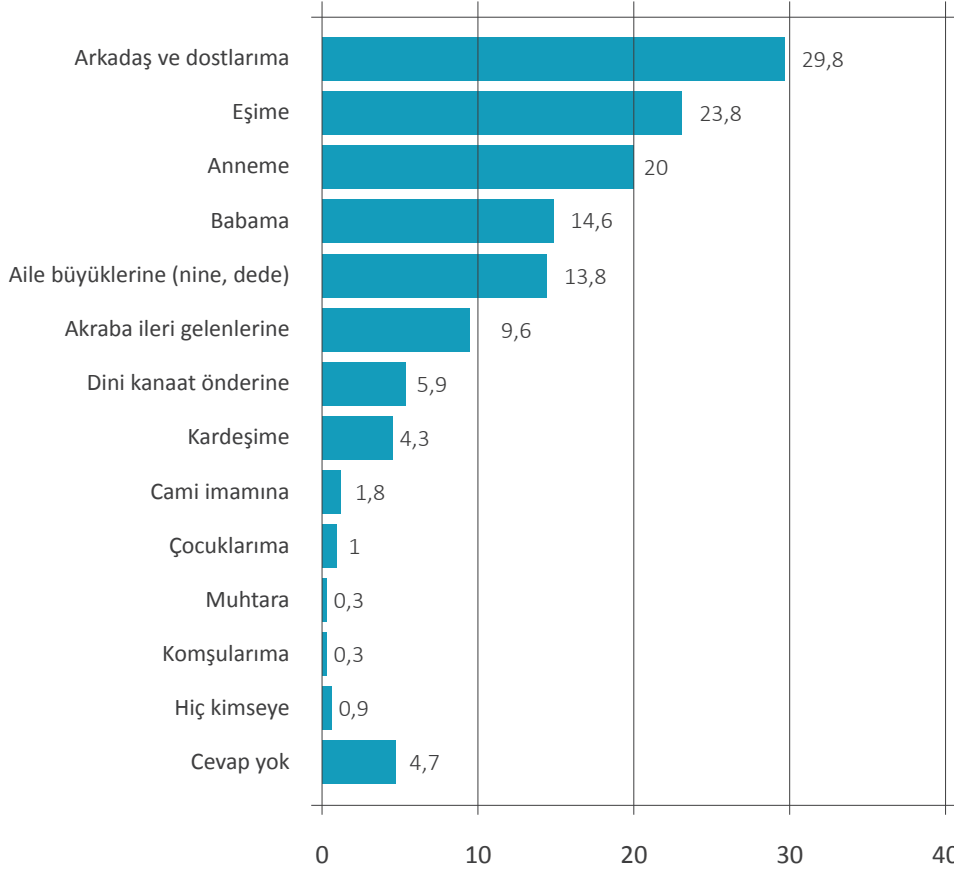
Grafik 21. Maddi ve manevi sıkıntı ve sorunlarınızı en çok kimle paylaşırsınız?

*Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

Katılımcıların maddi ve manevi sorunlarını paylaştığı kişiler oranı; %27,3 eşimle, %25,4 arkadaş ve dostlarımla, %18,4 annemle, %14,2 akrabalarımla, %8 babamla, %6,7 kardeşimle, %0,8 çocuklarımla, %0,5 komşularımla ve %0,7 kimse ile paylaşmam şeklindedir.

Katılımcılar, maddi ve manevi sorunlarını ailesi dışında ikinci olarak arkadaş ve dost çevresi ile paylaşmaktadır. Kişinin aile dışına eğilim göstermesi modernleşmenin ve bireyleşmenin öncü bir göstergesidir. İlin sosyal olarak kapalı olduğunu ve sosyal dayanışmanın kurumsal olarak gelişmediğini göstermektedir. Bu ve alttaki grafikte babanın danışılan olmaması dikkat çekicidir.

Anne figürünün ön planda, baba figürünün ise arka planda olması ilde ataerkil bir aile yapı olduğuna dair ipuçları vermektedir.

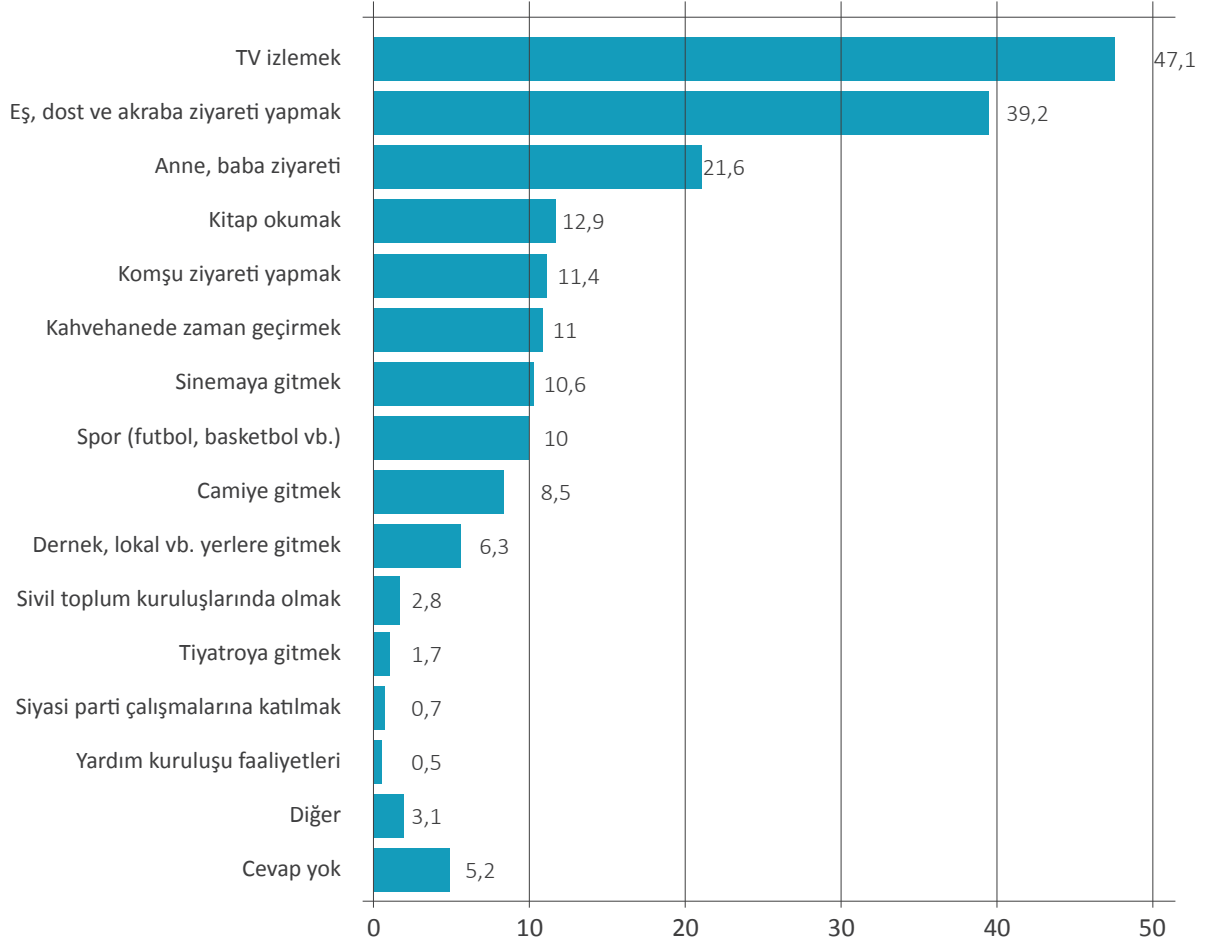
Grafik 22. Maddi ve manevi sıkıntı ve sorunlarınızla ilgili olarak kimlere danışsınız?

*Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

Katılımcıların maddi ve manevi sorunlarını paylaştığı kişiler oranı; %29,8 arkadaş ve dostlarıyla, %23,8 eşimle, %20 annemle, %14,6 babamla, %13,8 aile büyüklerimle, %9,6 akraba ileri gelenleri ile %5,9 dini kanaat önderleriyle, %4,3 kardeşimle, %1,8 cami imamıyla, %2,6 diğer ve %0,9 kimse ile paylaşmam şeklindedir.

Ankete katılımcıların yakın çevresi dışında maddi ve manevi sorunlarını hiçbir resmi yol ile karşılamaması ilin sosyal olarak kapalı olduğunu ve sosyal dayanışmanın kurumsal olarak gelişmediğini göstermektedir. Anne figürünün ön planda, babanın arka planda olması ili ataerkil bir aile yapısı olduğuna dair ipuçları vermektedir. Diğer yandan, yanıtlarda, sorunların büyük oranda aile içerisinde dile getirilmesi, akrabaların dışarıda kalması, çekirdek aile görüntüsü vermektedir.

Kişinin sorunlarını paylaşmada aile dışına eğilim göstermesi, modernleşmenin ve bireyleşmenin öncü bir göstergesidir.

Grafik 23. Boş zamanlarınızda neler yaparsınız?

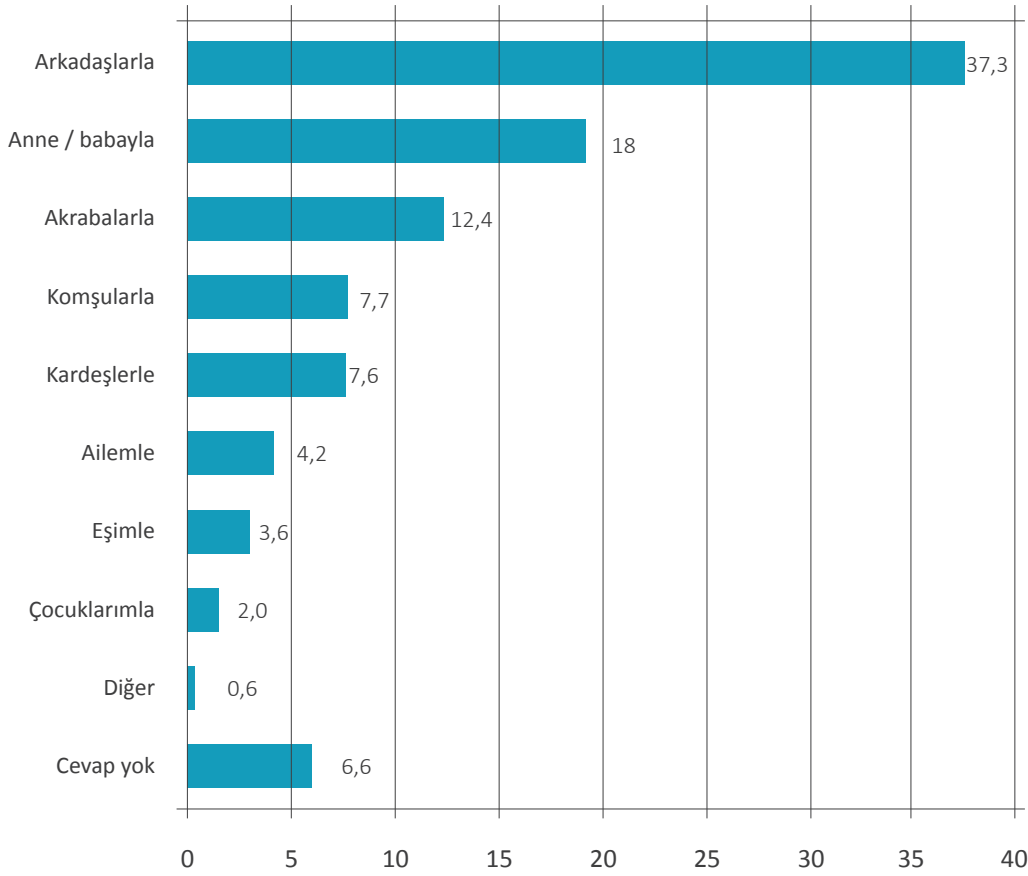
*Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

Katılımcıların boş zamanlarını değerlendirme oranları; %47,1 TV izlemek, %39,2 eş, dost, akraba ziyareti yapmak, %21,6 anne, baba ziyareti yapmak, %12,9 kitap okumak, %11,4 komşu ziyareti yapmak, %11 kahvehanede zaman geçirmek, %10,6 sinemaya gitmek, %10 spor yapmak, %8,5 camiye gitmek, %6,3 dernek, lokal vb. yerlere gitmek, %2,8 sivil toplum kuruluşlarında olmak, %1,7 tiyatroya gitmek, %0,7 siyasi parti çalışmalarına katılmak, %0,5 yardım kuruluşu faaliyetlerine katılmak, %3,1 diğer ve cevap yok %5,2 şeklindedir.

Grafikteki oranlar ağırlıklandırıldığında, nüfusun %61'inin boş zamanlarında kişisel yaşamına bir şeyler katacak bir etkinlik içinde olmadığı görülmektedir. Nüfusun sadece üçte biri boş zamanını üretken ve aktif olarak yaşamaktadır. Bu oran Sivas'ta görece ve sınırlı da olsa bir bireyleşme eğilimi olduğunu göstermektedir.

Nüfusun sadece üçte biri boş zamanını üretken ve aktif olarak yaşamaktadır.

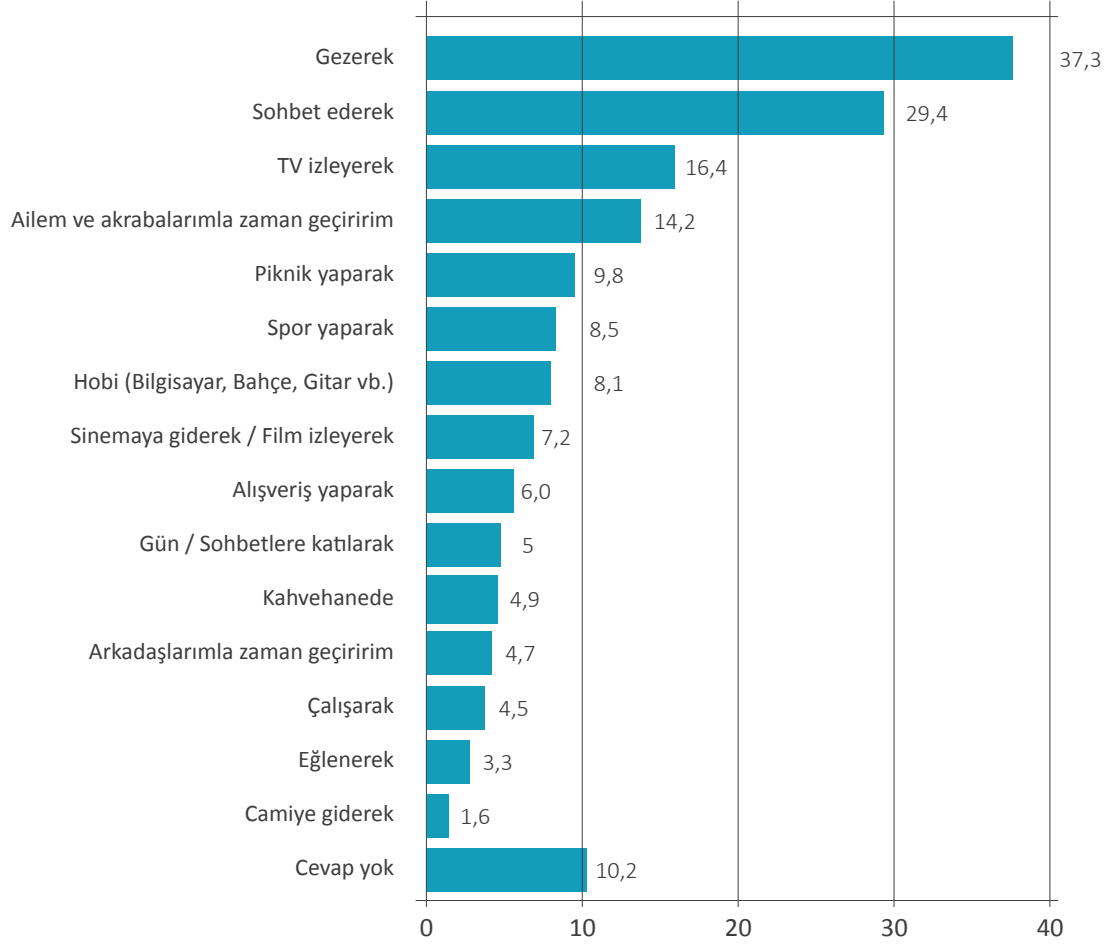

Grafik 24. En çok kimlerle vakit geçirmeyi seviyorsunuz?

Katılımcıların en çok vakit geçirmeyi sevdiği kişilerin oranı; %37,3 arkadaşlarla, %18 anne / baba, %12,4 akrabalarla, %7,7 komşularla, %7,6 kardeşlerle, %4,2 ailemle, %3,6 eşimle, %2 çocuklarımla, %0,6 diğer ve %6,6 cevap yok şeklindedir.

Vakit geçirmek için hem arkadaşların ve hem de ailenin tercih edilmesi toplumsal ilişkilerin geniş aile ve çekirdek aile arasında kaldığını göstermektedir. Dikkat çeken nokta eş ve çocuklarla oldukça az zaman geçirilmesidir.

Vakit geçirmek için hem arkadaşların ve hem de ailenin tercih edilmesi toplumsal ilişkilerin geniş aile ve çekirdek aile arasında kaldığını göstermektedir.

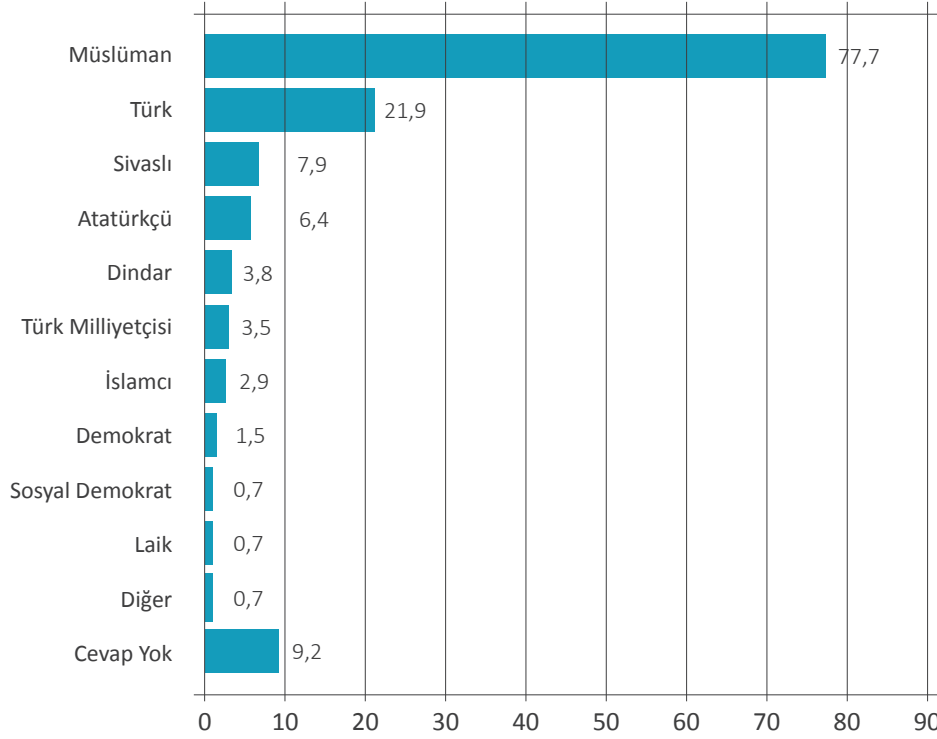
Grafik 25. Genel olarak arkadaşlarınız ya da aileniz ile neler yaparak vakit geçiriyorsunuz?

*Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

Katılımcıların arkadaşları ya da ailesiyle vakit geçirirken yaptıkları aktiviteler oranı; %37,3 gezmek, %29,4 sohbet etmek, %16,4 TV izlemek, %14,2 aile ve akrabalarla zaman geçirmek, %9,8 piknik yapmak, %8,5 spor yapmak, %8,1 hobi ile ilgilenmek, %7,2 sinemaya gitmek / film izlemek, %6 alışveriş yapmak, %5 gün/sohbetlere katılmak, %4,9 kahvehanede, %4,7 arkadaşlarla zaman geçirmek, %4,5 çalışmak, %3,3 eğlenmek, %1,6 camiye gitmek ve %10,2 cevap yok şeklindedir.

Grafikte en çarpıcı durum Sivaslıların gezmek konusunda ciddi bir eğilim içinde olmasıdır. Bu bir parça ekonomik gelişmişliği göstermektedir. İnsanların yaşadığı sosyal alan dışındaki alanları tecrübe etmesi, zihniyet değişiminde ve elbette ekonomide pozitif bir etkidir. Diğer yandan katılımcıların yarısı zamanını etkin (spor, hobi, çalışma ve piknik) geçirmektedir.

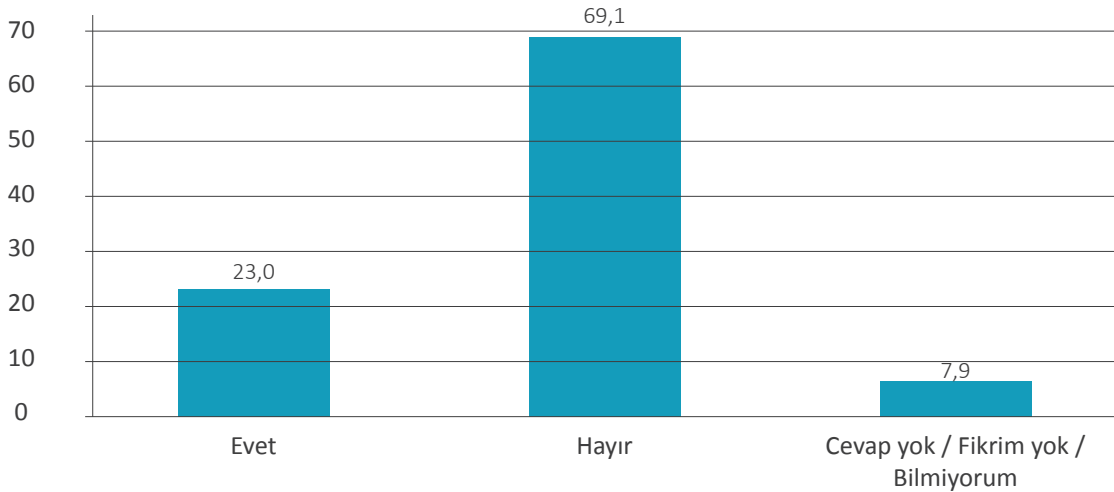
Katılımcıların yarısı ailesi veya arkadaşları ile geçirdiği zamanı etkin spor faaliyetlerine katılarak (hobi, çalışma ve piknik) geçirmektedir.

Grafik 26. Lütfen kendinizi en çok nasıl tanımladığınızı söyler misiniz?

*Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

Katılımcıların kendilerini tanımlama oranları; %77,9 müslüman, %21,9 Türk, %7,9 Sivaslı, %6,4 Atatürkçü, %3,8 dindar, %3,5 Türk Milliyetçisi, %2,9 İslamcı, %1,5 demokrat, %0,7 sosyal demokrat, %0,7 laik ve %0,7 diğer şeklindedir.

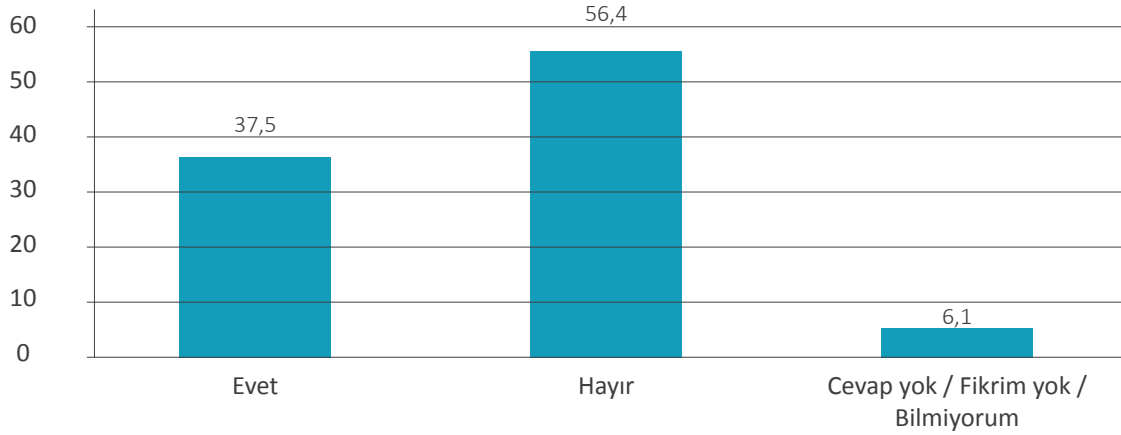
Grafikte oldukça tek tip bir kimlik algısı olduğu görülmektedir. Müslümanlık ve Türklük kolektif kimliklerdir ve diğer tüm yerel ve sosyo-ekonomik kimlikleri bastırmıştır. Bu konsalide kimlik algısı yukarıda sözü edilen Sivas'ta modernleşme sürecinde arada bir yerde olduğunu göstermektedir. Modernleşme ile birlikte geleneksel kimlikler (yerel, etnik vb. gibi) dini kimliğe dönmüştür. Türkiye'de son 120 yıldır egemen olan üç ideoloji olan Türkçülük, Osmanlılık ve İslamcılık arasında Sivas'ın İslamcılığa yöneldiği söylenebilir. Yukarıda sözü edilen geniş ailenin çözülme sürecinde üst kimlik veya kolektif bir kimlik bir tür savunma mekanizması, yaşama stratejisi olarak işlev görmektedir. Yereldeki bu tür bir kimlik değişimi, Türkiye'deki diğer illerdeki değişim ile paralellik göstermektedir.

Grafik 27. Buradan başka bir yere göç etmeyi planlıyor musunuz?

Katılımcıların göç etmeyi düşünme oranları; %23 evet, %69 hayır, %7,9 cevap yok / fikrim yok / bilmiyorum şeklindedir. Göç etme planı olan nüfusun büyüklüğü (yaklaşık dörtte bir) yoksulluk riski ile koşut bir sonuçtur.

Grafik 28. İmkanınız olsa buradan göç etmek ister miydiniz?

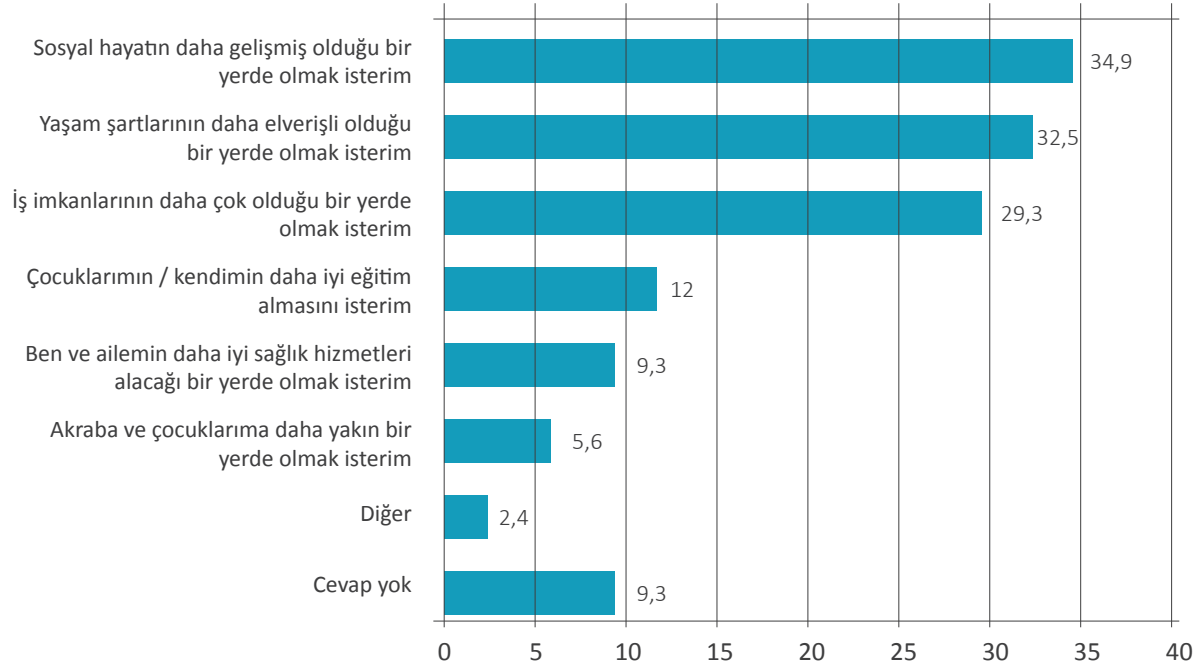
Katılımcıların imkanları olması durumunda göç etmek istemeleri oranı; %37,5 evet, %56,4 hayır, %6,1 cevap yok / fikrim yok / bilmiyorum şeklindedir. Göç sorusu plan yerine eğilim olarak sorulduğunda göçü düşünenler yaklaşık iki katına çıkmaktadır. TR72 Bölgesi Sosyal Kalkınma Çalıştayı-2016, Hazırlık Raporu'nda da Sivas'ta göç eğiliminin oldukça yüksek olduğu gözlenmektedir.

TABLO 1. GÖÇ EĞİLİMİ

Buradan başka bir yere göç etmeyi planlıyor musunuz?	İmkanınız olsa buradan göç etmek ister miydiniz?		
	Evet	Hayır	Cevap yok/Fikrim yok/Bilmiyorum
Evet	61,1	-	-
Hayır	34,2	96,0	34,9
Cevap yok/Fikrim yok /Bilmiyorum	4,7	4,0	65,1
Toplam	100,0	100,0	100,0

Sivas'ta yüksek göç eğilimi bu tablodan da görülmektedir. Göç etmek isteyenlerin %61'i göçü planlamaktadır. Bu oran, tüm katılımcıların %20'sine denk gelmektedir.

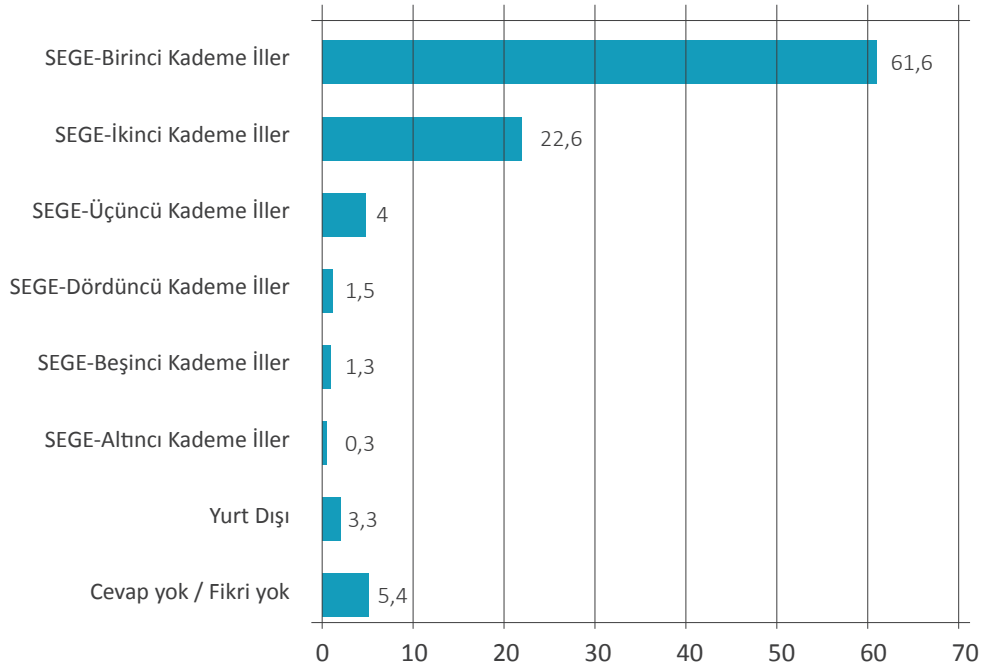
TR72 Bölgesi Sosyal Kalkınma Çalıştayı-2016, Hazırlık Raporu'nda Sivas'ın son 45 yılda nüfusunun %60'ını göç ile kaybetmiş olduğu belirtilmektedir.

Grafik 29. Lütfen neden göç etmek istediğinizi söyler misiniz?

*Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

Katılımcıların göç etme nedenleri; %34,9 sosyal hayatın daha gelişmiş olduğu bir yerde olmak isterim, %32,5 yaşam şartlarının daha iyi olduğu bir yerde olmak isterim, %29,3 iş imkanlarının daha çok olduğu bir yerde olmak isterim, %12 çocuklarımin / kendimin daha iyi eğitim almasını isterim, %9,3 ben ve ailemin daha iyi sağlık hizmetleri alacağı bir yerde olmak isterim, %5,6 akraba ve çocuklarıma daha yakın bir yerde olmak isterim şeklindedir.

Göç etme nedenlerinin çok büyük bölümü Sivas'ın sosyal dezavantajlarından gelmektedir. Bütün olarak bakıldığında, sosyal hayat, yaşam şartları ve iş imkanları Sivas'ta olumsuz görülmektedir. Özellikle göçün oldukça yoğun olduğu ilçe düzeyinde bu sıkıntılar daha fazla hissedilmektedir.

Grafik 30. Hangi ili ya da ülkenin sizin için bu nitelikleri taşıdığını söyler misiniz?

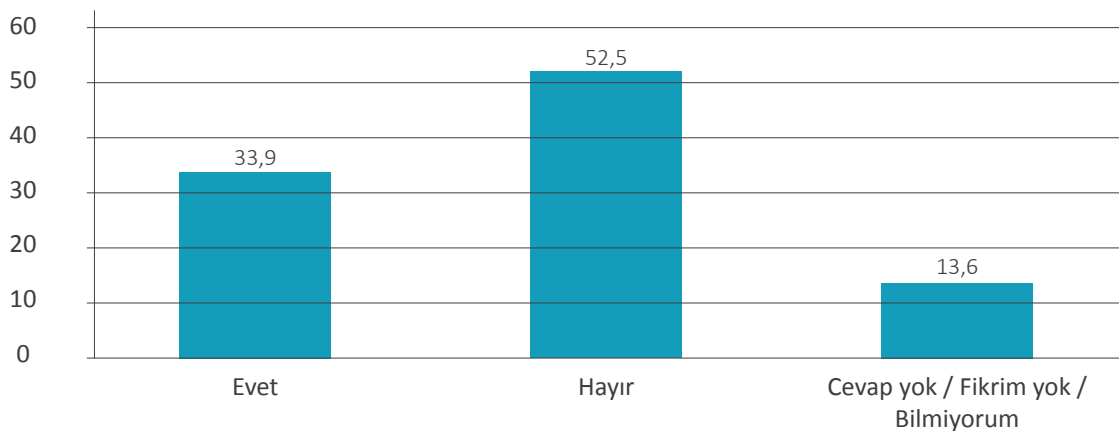
Göç etmeyi planlayan katılımcıların tercih ettiği il ve ya ülke oranları; %61,6 SEGE-Birinci kademe iller, %22,6 SEGE-İkinci kademe iller, %3,1 diğer bölgeler ve %3,3 yurtdışı şeklindedir. Sivaslıların göçün hedefi doğrudan Ankara, İstanbul gibi metropoller olmaktadır. Bu olgu, yukarıdaki grafikteki göç nedenleri ile uyumlu bir sonuçtur.

TABLO 2. GÖÇ EDİLECEK BÖLGE

Lütfen neden göç etmek istediğinizi söyler misiniz?	Hangi ilin ya da ülkenin sizin için bu nitelikleri taşıdığını söyler misiniz?							Cevap yok/ Fikri yok
	SEGE-Birinci Kademe iller	SEGE-İkinci Kademe iller	SEGE-Üçüncü Kademe iller	SEGE-Dördüncü Kademe iller	SEGE-Beşinci Kademe iller	SEGE-Altıncı Kademe iller	Yurtdışı	
Sosyal hayatın daha gelişmiş olduğu bir yerde olmak isterim	39,4	27,0	29,2	44,4	-	50,0	25,0	33,3
Yaşam şartlarının daha elverişli olduğu bir yerde olmak isterim	36,2	27,7	37,5	11,1	25,0	-	30,0	39,4
İş imkanlarının daha çok olduğu bir yerde olmak isterim	31,6	27,7	16,7	11,1	25,0	-	30,0	27,3
Çocuklarımın/kendimin daha iyi eğitim almasını isterim	13,7	7,3	12,5	11,1	25,0	-	10,0	15,2
Ben ve ailemin daha iyi sağlık hizmetleri alacağı bir yerde olmak isterim	7,8	8,8	16,7	11,1	12,5	-	20,0	12,1
Akraba ve çocuklarıma daha yakın bir yerde olmak isterim	4,3	8,0	4,2	22,2	-	50,0	-	6,1
Diğer	1,9	2,9	4,2	11,1	-	-	-	3,0
Cevap yok	9,4	13,9	0,0	0,0	25,0	-	15,0	3,0
Toplam	144,3	123,3	121,0	122,1	112,5	100,0	130,0	139,4

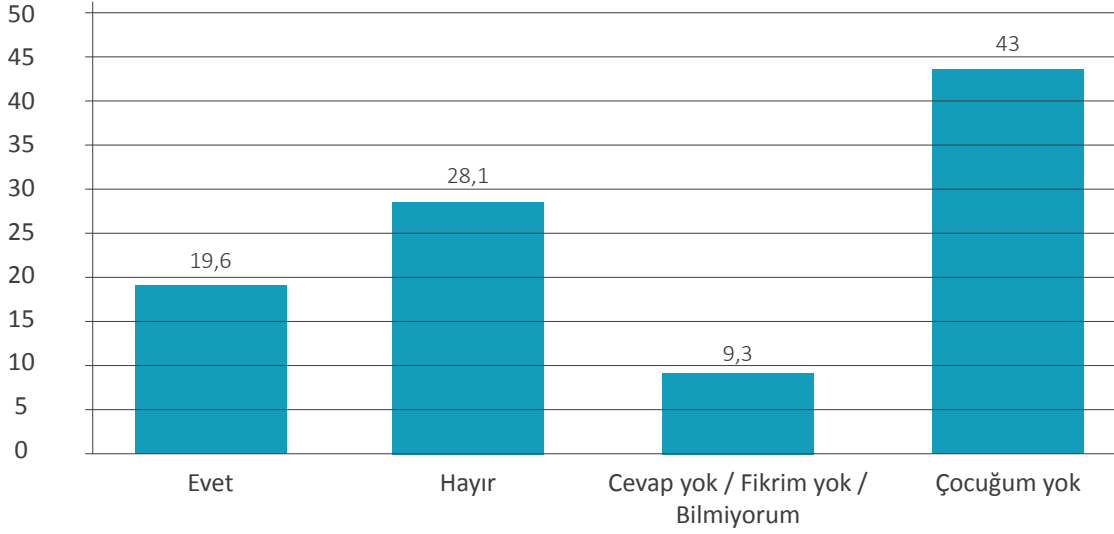
*Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

Tabloda göç edilmek istenen bölgenin özellikleri yer almaktadır. Çapraz tablo, Sivas'ta sosyal hayata, yaşam koşulları ve iş olanaklarına dair ciddi bir memnuniyetsizlik olduğunu göstermektedir. Aşağıda yer alan Grafik 31'de Sivas'ta gelecek beklentisinin %52,5 oranı ile olumsuz olması dikkat edilmesi gereken bir orandır.

Grafik 31. Kendiniz ve varsa çocuklarınız için burada iyi bir gelecek olduğunu düşünüyor musunuz?

Katılımcıların kendileri ve çocukları için yaşadıkları bölgede iyi bir gelecek olduğuna dair düşünce oranları; %33,9 evet, %52,5 hayır, %13,6 cevap yok / fikrim yok / bilmiyorum şeklindedir. Gelecek beklentisinin oldukça düşük olması ile yukarıdaki sosyal yaşam, yaşam koşulları ve iş olanaklarının az gelişmiş olması birlikte değerlendirildiğinde, bölgeye özgü ekonomik ve sosyal politikaların geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir.

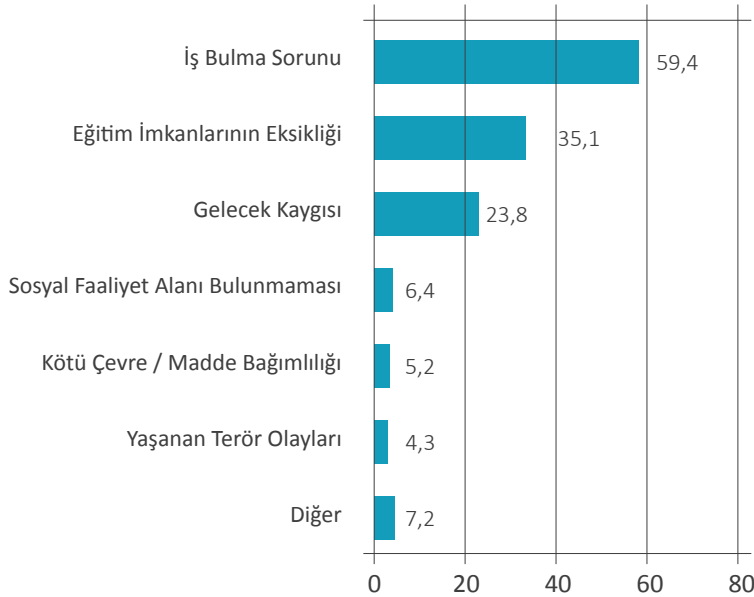
Grafik 32. Çocuklarınızın geleceği ile ilgili bir endişeye sahip misiniz?

Çocuğu olan katılımcıların çocuklarının geleceği ile ilgili kaygı oranları; %19,6 evet, %28,1 hayır, %9,3 cevap yok / fikrim yok / bilmiyorum şeklindedir.

Çocuk faktörü dikkate alındığında da Sivas'ta gelecek endişesinin oldukça fazla olduğu görülmektedir.

Grafik 33. Lütfen endişenizin ne olduğunu söyler misiniz?

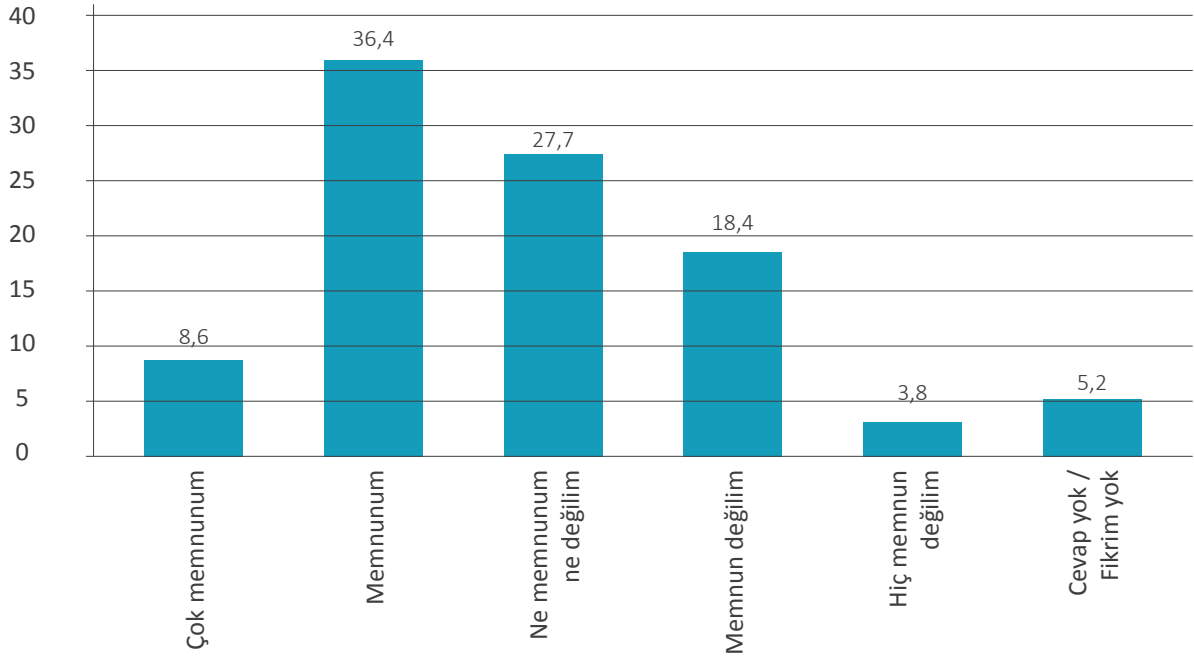

*Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

Çocuğunun geleceği konusunda kaygısı bulunan katılımcıların kaygı nedenleri; %59,4 iş bulma sorunu, %35,1 eğitim imkanlarının eksikliği, %23,8 gelecek kaygısı, %6,4 sosyal faaliyet alanı bulunmaması, %5,2 kötü çevre / madde bağımlılığı, %4,3 yaşanan terör olayları, şeklindedir. Çocuklar için ailelerin temel endişesi iş bulma sorunu, eğitim imkanları ve gelecek kaygısı olarak gözükmektedir.

Grafik 34. Genel olarak değerlendirdiğinizde burada yaşamaktan ne kadar memnunsunuz?

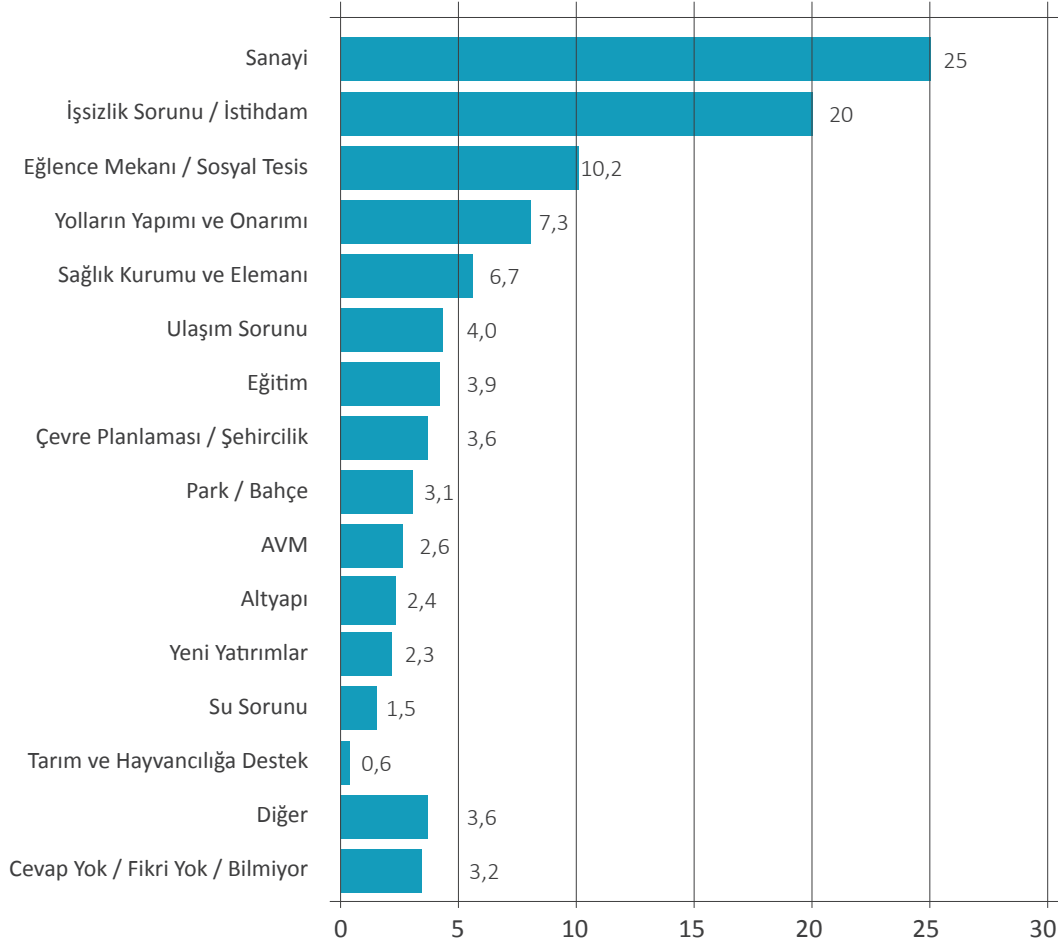
Katılımcıların genel olarak yaşadıkları yerden memnuniyet oranları; %8,6 çok memnunum, %36,4 memnunum, %27,7 ne memnunum ne memnun değilim, %18,4 memnun değilim, %3,8 memnun değilim, %5,2 hiç memnun değilim şeklindedir.

Sivas'ta yaşam memnuniyetinin orta düzey olduğu görülmektedir. Göç eğiliminin oldukça yüksek olması ile yaşam memnuniyetinin orta düzey olması birbiri ile çelişkili bir durumdur.

İKİNCİ BÖLÜM: SİVAS İLE İLGİLİ KANAAT VE ALGILAR

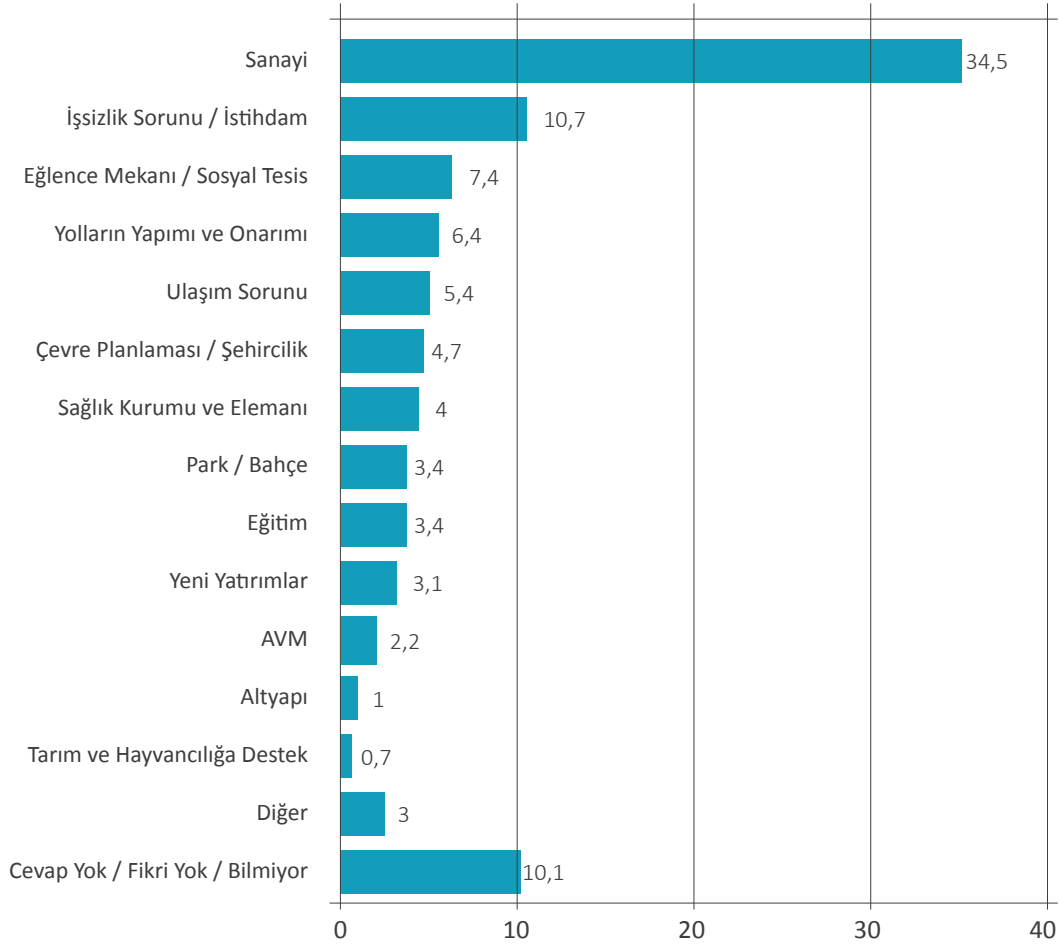
Grafik 35. Sizce yaşadığınız yakın çevrenin en acil ihtiyacı nedir?

Katılımcıların yaşadığı çevrenin en acil ihtiyacı olan hizmet oranları; %25 sanayi %20 işsizlik sorunu / istihdam, %10,2 eğlence mekanı /sosyal tesis, %7,3 yolların yapım ve onarımı, %6,7 sağlık kurumu ve sağlık elemanı, %4 ulaşım sorunu, %3,8 eğitim, %3,6 çevre planlaması / şehircilik, %3,1 park / bahçe, %2,6 AVM, %2,4 altyapı ve diğer seçenekler toplamı %8 şeklindedir.

Sanayi, işsizlik ve istihdam sorunların en başta olması, yüksek göç eğilimi ile doğru orantılıdır. Sivas ili 1970'lerden günümüze nüfus seviyesini büyük ölçüde kaybetmiştir. Nüfusunun 3/5'i artık bölgede değildir. Son 45 yılda Sivas, artan nüfusuna iş, gelir ve yaşam olanakları sunmaktan yoksun kalmıştır. Dolayısıyla, en başta gelen önlem sanayi yatırımları olarak gözükmektedir.

Grafik 36. Sizce Sivas'ın en acil ihtiyacı nedir?

Katılımcılara göre Sivas'ın en acil ihtiyacı; %34,5 sanayi %10,7 işsizlik sorunu /istihdam, %7,4 eğlence mekanı / sosyal tesis, %6,4 yolların yapım ve onarımı, %5,4 ulaşım sorunu, %4,7 çevre planlaması / şehircilik, %4 sağlık kurum ve elemanı, %3,4 park / bahçe, %3,4 eğitim ve diğerleri % 10'dur.

Bir önceki grafikte kişisel olarak sorulan çevre ihtiyacı, Sivas için sorulduğunda yine sanayi en temel sorun olarak dile getirilmektedir. Buna bağlı olarak işsizlik ve istihdam ise ikinci sıradadır. Aşağıda tabloda Sivas'ın içindeki sosyo-ekonomik gelişmişlik farkları açıkça görülmektedir. Merkez ilçe görece gelişmiş, dört ilçesi orta düzey, diğer ilçeleri ise az gelişmiş durumdadır.

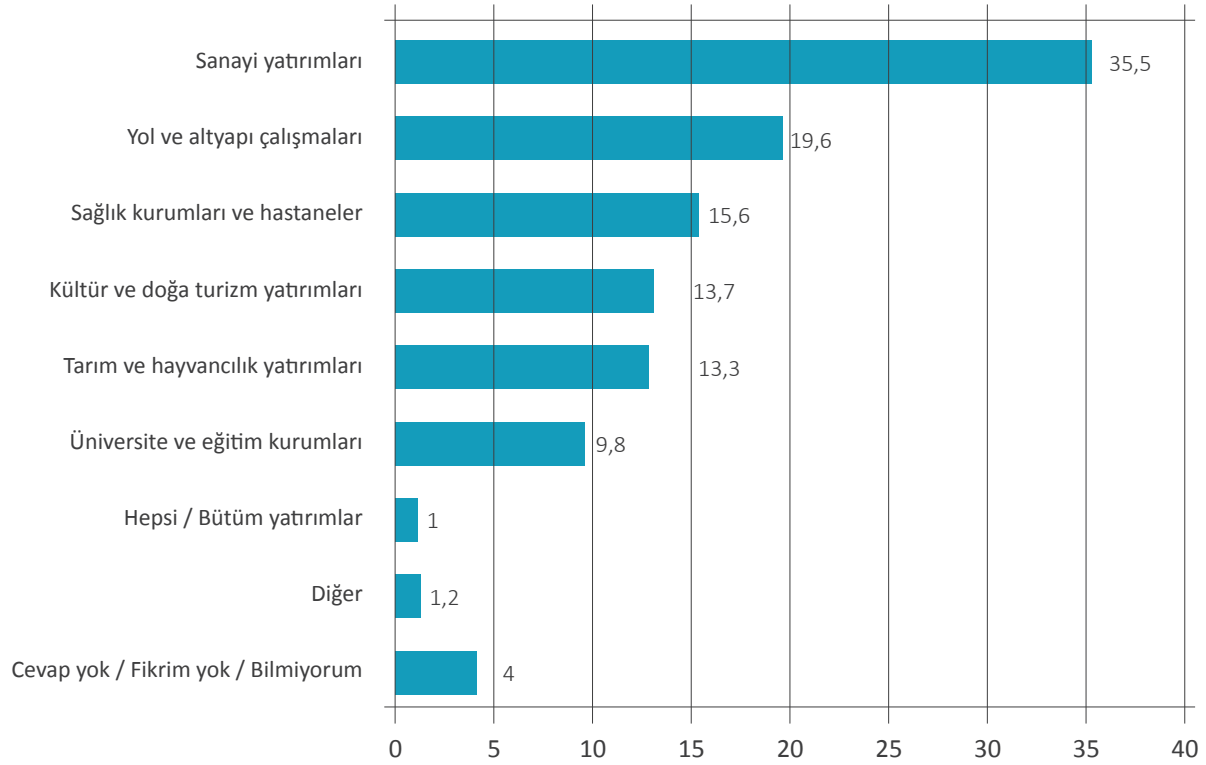
Sivas için sorulduğunda yine sanayi en temel sorun olarak dile getirilmektedir. Buna bağlı olarak işsizlik ve istihdam ise ikinci sıradadır.

TABLO: 3 SİVAS İLÇELERİNİN SEGE SIRALAMASI (2013)

Sivas (İlçeler)	Gelişmişlik Sıralaması	Gelişmişlik Grubu	Gelişme Endeksi
Merkez	56	2	1,66151
Divriği	246	3	0,22603
Gürün	405	3	-0,15674
Suşehri	440	3	-0,21177
Akıncılar	469	3	-0,25162
Gemerek	484	4	-0,28763
Şarkışla	488	4	-0,29641
Gölova	502	4	-0,32642
Kangal	554	4	-0,42254
İmranlı	557	4	-0,42572
Zara	561	4	-0,44251
Ulaş	679	5	-0,64741
Koyulhisar	692	5	-0,66182
Doğanşar	705	5	-0,68753
Hafik	740	5	-0,76926
Altınyayla	753	5	-0,79505
Yıldızeli	754	6	-0,80550

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı, İlçelerin Sosyo-ekonomik Gelişmişlik Sıralaması

Grafik 37. Yaşadığınız yakın çevrenin geliştirilmesi için beklediğiniz yatırımlar nelerdir?

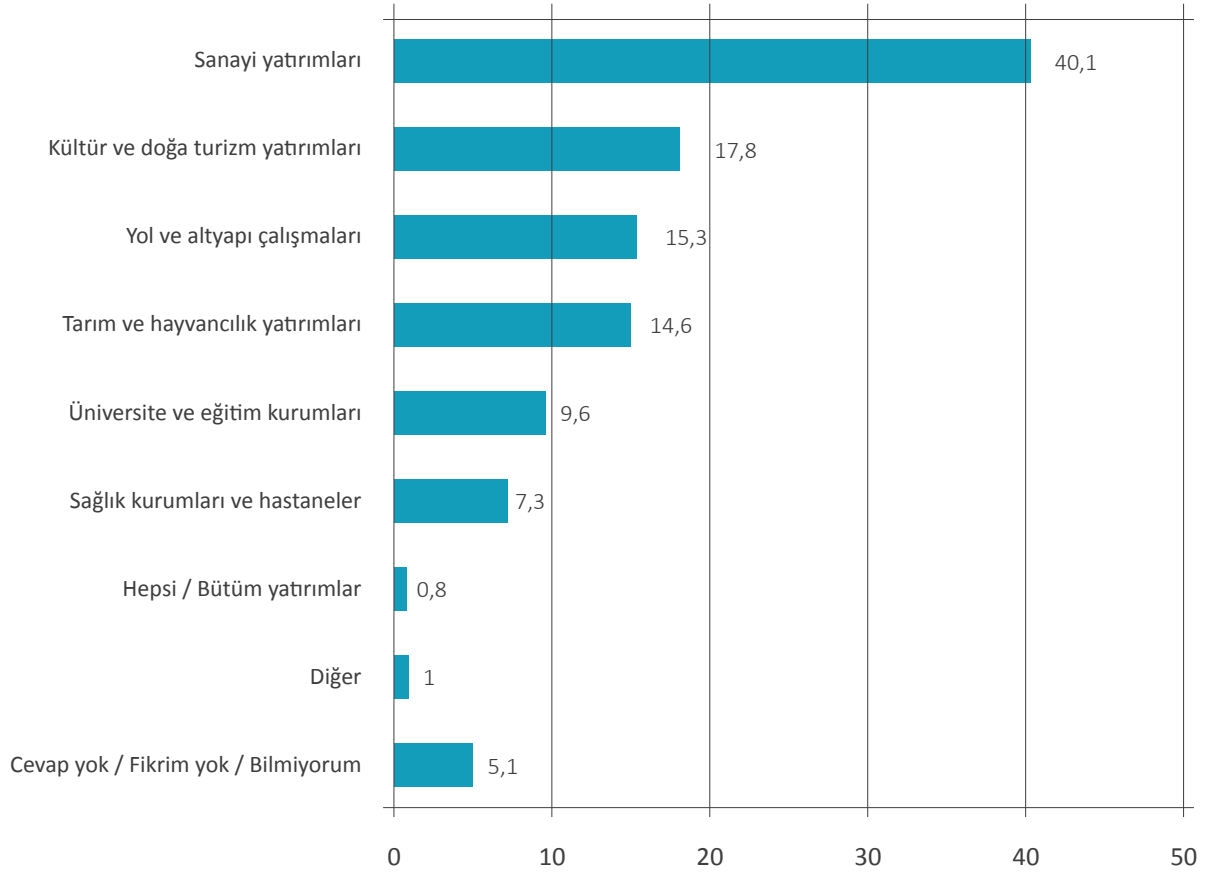
*Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

Katılımcılara göre yaşadıkları çevrenin geliştirilmesi için gerekli olan yatırımlar; %35,5 sanayi, %19,6 yol ve altyapı çalışmaları, %15,6 sağlık kurumu ve hastaneler, %13,7 kültür ve doğa turizm yatırımları, %13,3 tarım ve hayvancılık yatırımları, %9,8 üniversite ve eğitim kurumları, %2,2 diğer yatırımlar şeklindedir.

Grafik 34 ve Grafik 35'de kişilerin daha çok bireysel ihtiyaçlarına göre beklentileri öğrenilmeye çalışılmıştır. Grafik 36 ve Grafik 37'de ise genel olarak Sivas iline dair yatırım beklentisi sorulmuştur. Bu çerçevede bakıldığında hem yaşadığı çevre hem de genel olarak Sivas ili hesaba katıldığında Grafik 36 ve Grafik 37'de sanayileşme ve kentin altyapısı ön plandadır.

Grafik 38. Sivas'ın geliştirilmesi için beklediğiniz yatırımlar nelerdir?

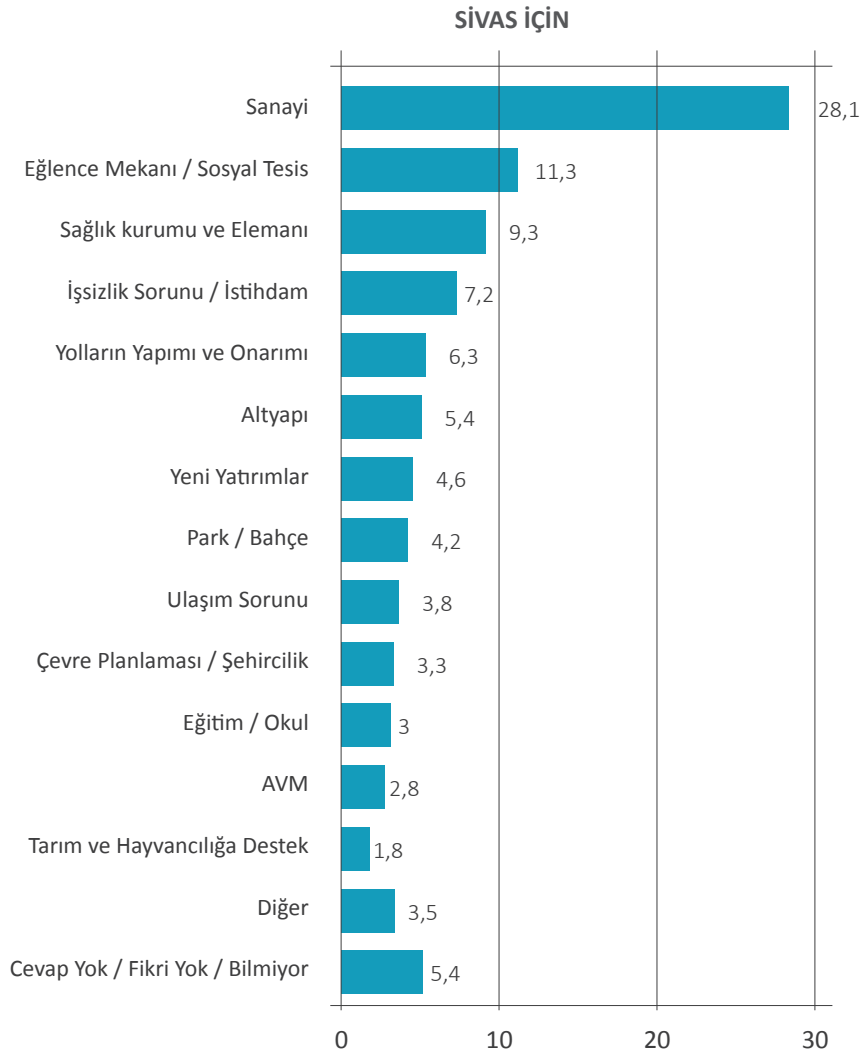

*Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

Katılımcıların Sivas'ın geliştirilmesi için beklediği yatırım oranları; %40,1 sanayi yatırımları, %17,8 kültür ve doğa turizm yatırımları, %15,3 yol ve altyapı çalışmaları, %14,6 tarım ve hayvancılık yatırımları, %9,6 üniversite ve eğitim kurumları, %7,3 sağlık kurumları ve hastaneler şeklindedir.

Sanayi daha önceki sorularda olduğu gibi, Sivas'ın kalkınması konusunda en öncelikli alan görünmektedir. Katılımcılar, ilin kültürel ve doğa turizmi kapasitesinin yüksek olduğunu düşünmektedirler. Kültür ve doğa turizmi yatırımları talebi, kent kimliği ihtiyacını göstermektedir.

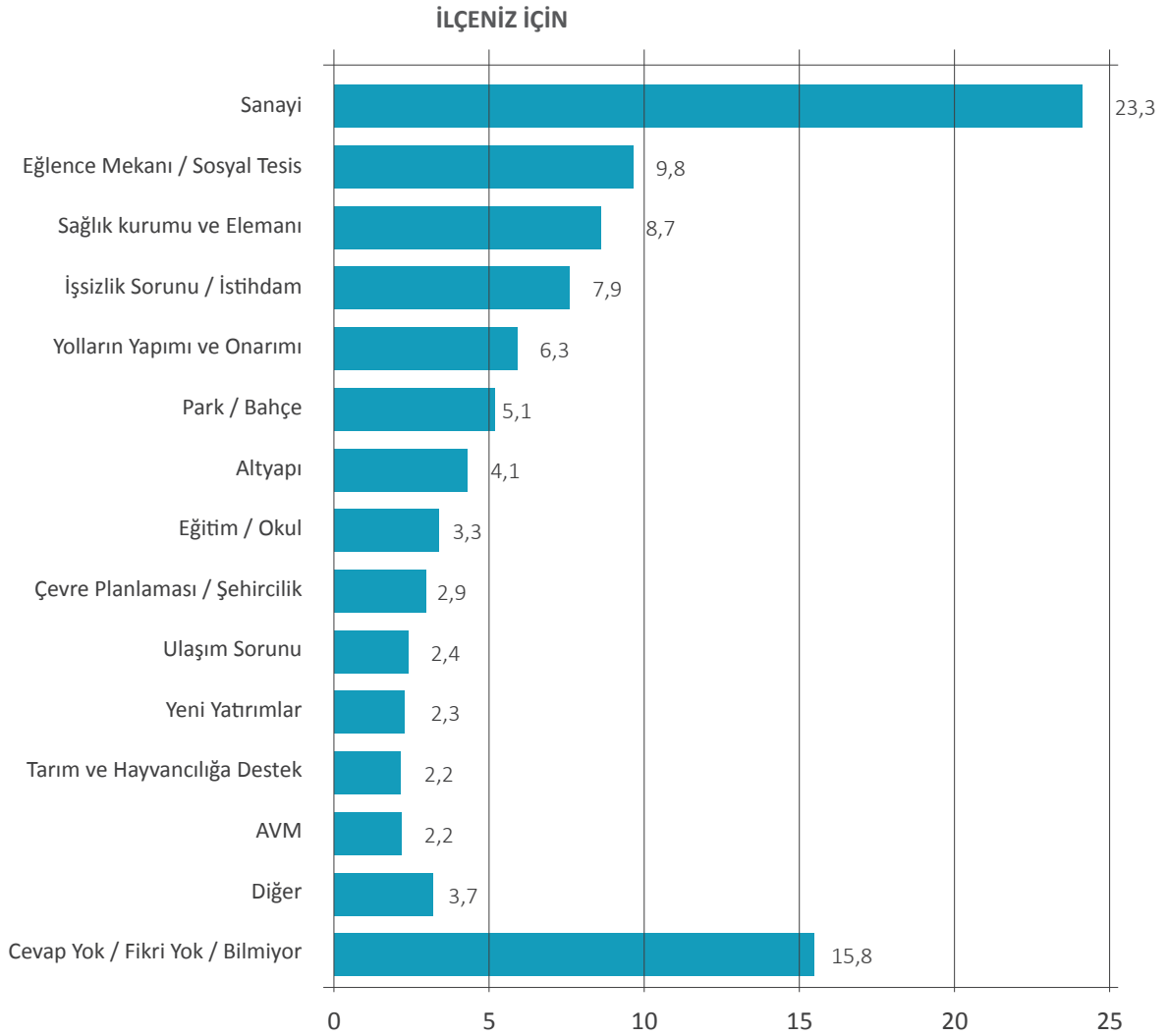
Grafik 39. Size bir fırsat verilse yaşadığınız yerle ilgili olarak yapacağınız ilk iş ne olur?

Katılımcılara Sivas için fırsatı olsa neler yapacağı sorulduğunda verdikleri yanıtlar; %28,1 sanayi, %11,3 eğlence mekanı/sosyal tesis, %9,3 sağlık kurumu ve elemanı, %7,2 işsizlik sorunu /istihdam, % 6,3 yolların yapımı ve onarımı, %5,4 altyapı çalışmaları, %4,6 yeni yatırımlar, %4,2 park/bahçe, %3,8 ulaşım, %3,3 çevre planlaması/şehircilik, %3 eğitim, %2,8 AVM, %1,8 tarım ve hayvancılığa destek, %3,5 diğer ve cevapsız %5,4 şeklindedir.

Grafik 36'da Sivas'ın acil ihtiyacı nedir sorusunun yanıtları, kişisel fırsat sahibi olduğunda da tekrar etmektedir; sanayi yine en ön plandadır. Bölgenin tarım bölgesi olmasına rağmen tarımın dile getirilmemesi oldukça ilginçtir. Yüksek göç eğilimi ile birlikte tarımsal yapıdaki sorunlar ve sanayinin ön plana çıkarılması birlikte düşünüldüğünde Sivas'ın tarım sektöründen giderek çekildiği söylenebilir.

Grafik 40. Size bir fırsat veritse yaşadığınız yerle ilgili olarak yapacağınız ilk iş ne olur?

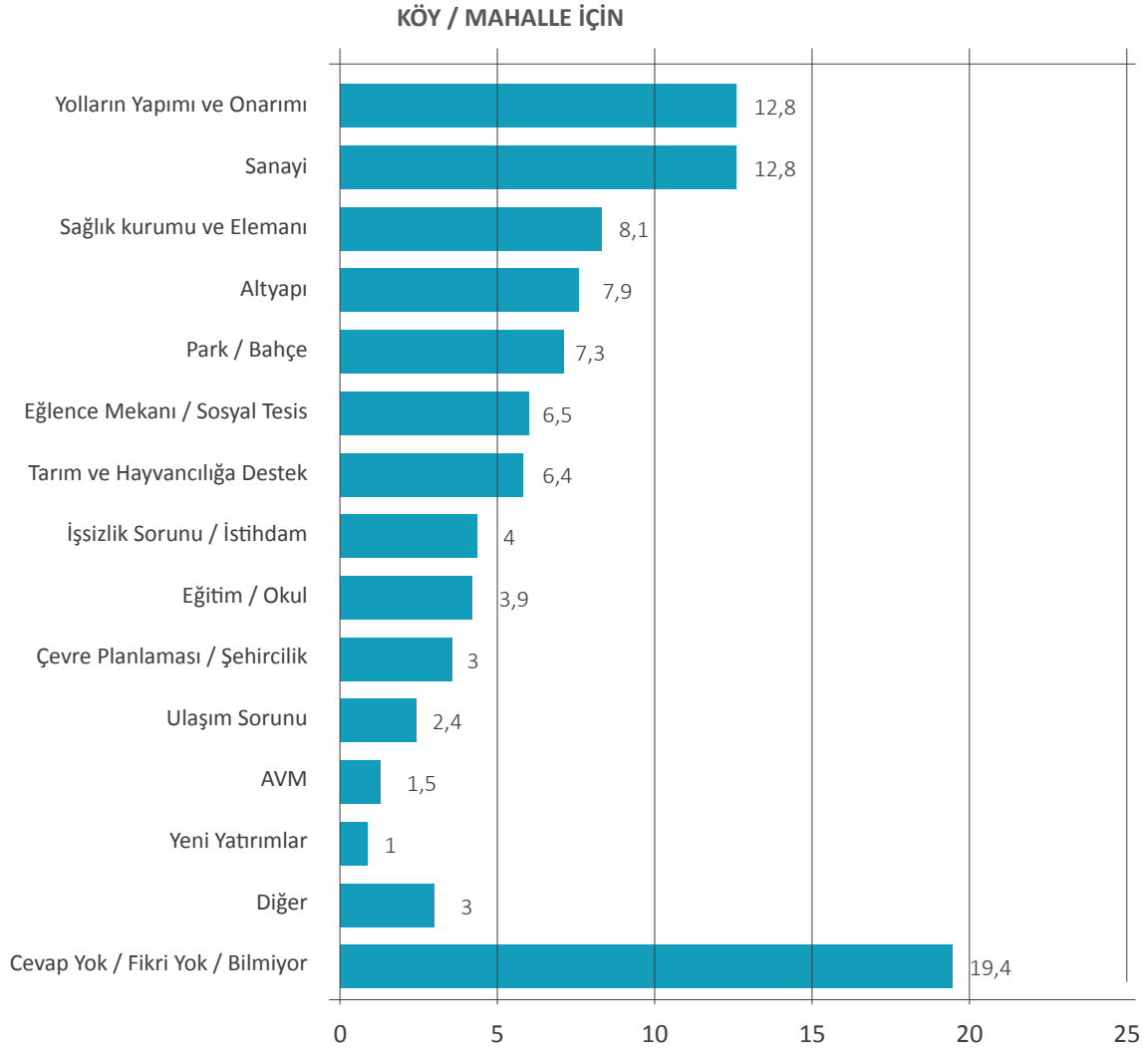

Katılımcılara Sivas ilçeleri için fırsatı olsa neler yapacağı sorulduğunda verilen cevaplar, %23,3 sanayi, %9,8 eğlence mekanı / sosyal tesis, %8,7 sağlık kurumu ve elemanı, %7,9 işsizlik sorunu /istihdam, %6,3 yolların yapımı ve onarımı, %5,1 park/bahçe, %4,1 altyapı çalışmaları, %3,3 eğitim, %2,9 çevre planlaması/şehircilik, %2,4 ulaşım, %2,3 yeni yatırımlar, %2,2 tarım ve hayvancılığa destek, %2,2 AVM, %3,7 diğer ve cevapsız %15,8 şeklindedir.

İlçe bazında ilden farklı olarak sanayi, eğlence mekanı, işsizlik, sosyal hayat ve kentsel yapı en ön plandadır.

Fırsat olması durumunda Sivas için yapılacakların en başında sanayi yatırımları ve kentsel-sosyal tesislerin kapasitelerinin artırılması konuları gelmektedir.

Grafik 41. Size bir fırsat verilse yaşadığınız yerle ilgili olarak yapacağınız ilk iş ne olur?

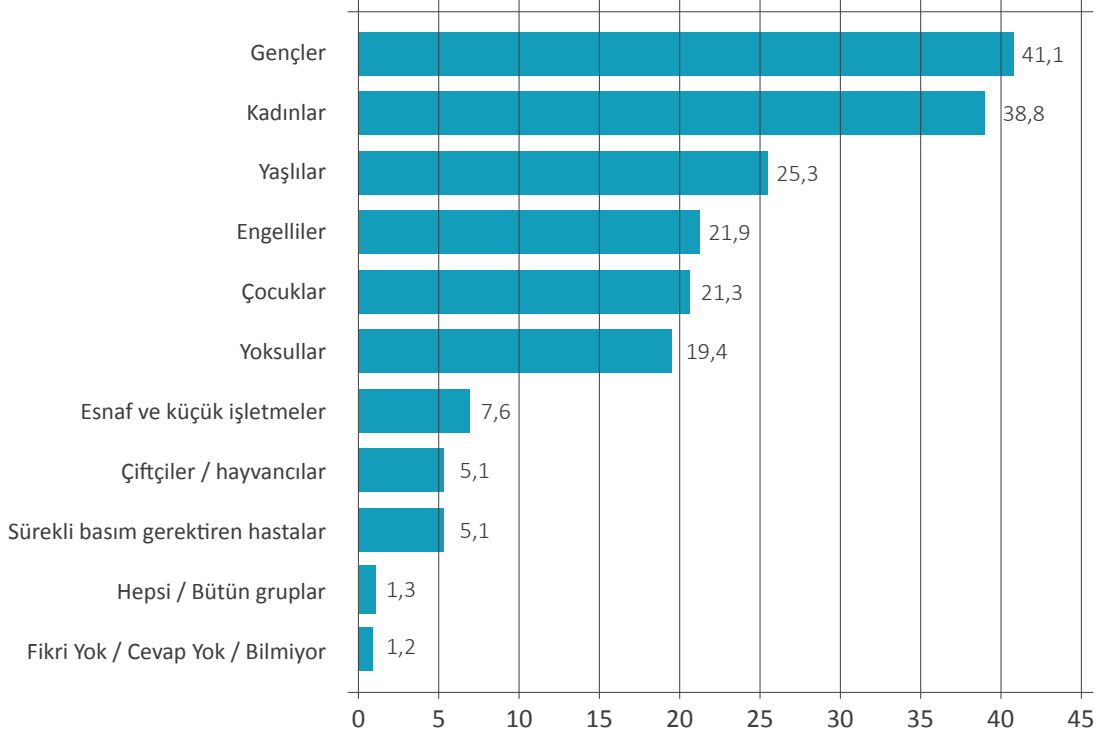

Katılımcılara Sivas köyleri için fırsatı olsa neler yapacağı sorulduğunda verilen cevaplar, %12,8 yolların yapımı ve onarımı, %12,8 sanayi, %8,1 sağlık kurumu ve elemanı, %7,9 altyapı çalışmaları, %7,3 park/bahçe, %6,5 eğlence mekanı/sosyal tesis, %6,4 tarım ve hayvancılığa destek, %4 işsizlik sorunu /istihdam, %3,9 eğitim/okul, %3 çevre planlaması/şehircilik, %2,4 ulaşım, %1,5 AVM, %1 yeni yatırımlar, %3 diğer ve cevapsız %19,5 şeklindedir.

Köy ve mahalle için, altyapı ve sanayi en önemli talep görünmektedir. Yerleşme birimi küçüldükçe talep oldukça çeşitlenmektedir. Her çeşit yatırım talebinin dile getirilmesi köylerin az gelişmiş bir yapıda olduğunu göstermektedir.

Grafik 42. Yaşadığınız çevrenin geliştirilebilmesi için aşağıda sayılan hangi kişi gruplarıyla öncelikli projeler üretilmelidir?

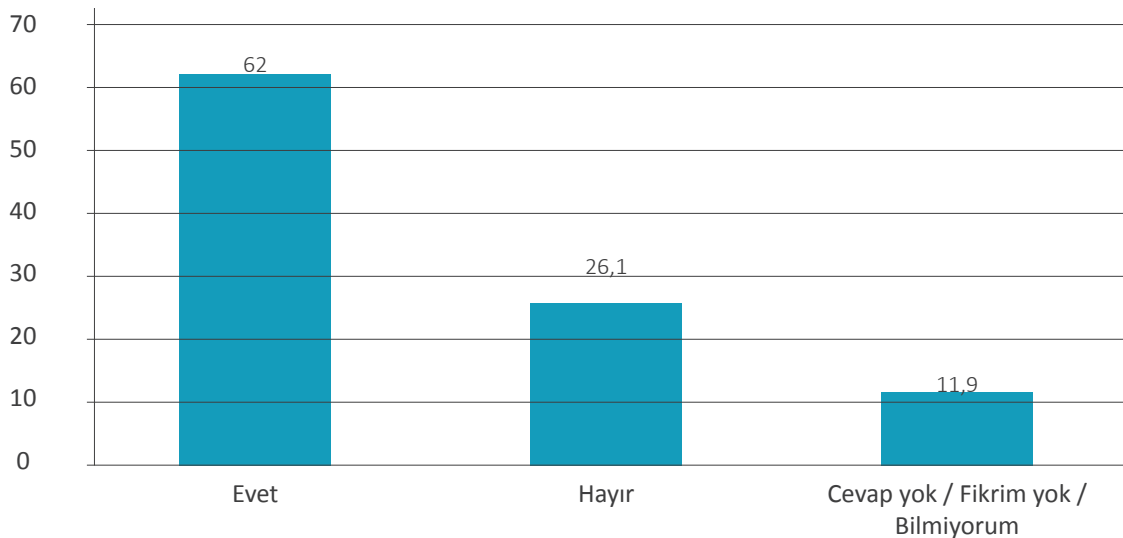

*Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

Katılımcıların yaşadıkları çevrenin geliştirebilmesi için öncelikli olarak projeler uygulanmasını istediği grup oranları; %41,1 gençler, %38,8 kadınlar, %25,3 yaşlılar, %21,9 engelliler, %21,3 çocuklar, %19,4 yoksullar, %7,6 esnaf ve küçük işletmeler, %5,1 çiftçiler / hayvancılar, %5,1 sürekli bakım gerektiren hastalar, %1,3 hepsi / bütün gruplar şeklindedir.

Önceki grafiklerde ilin fiziki ortamına yönelik beklenti ve düşünceler dile getirilirken bu grafikte toplumsal sorunlar bazında hangi toplumsal kesimlerin önceliklendirildiği öğrenilmeye çalışılmıştır. Grafikteki ilk altı toplumsal kesim literatürde dezavantajlı olarak adlandırılan toplumsal kesimlerdir. Gençliğin en ön planda olması; bu kesimlerin yakın zamanda göç etme eğilimi en yüksek olan kesim olduğuna işaret etmektedir. İkinci sorunlu kesim kadınlardır; bu durum, kadınların sosyal ve ekonomik alanda oldukça geri planda olduğu şeklinde yorumlanabilir. Dezavantajlı grupların ön planda olması, ilde sosyal hizmet, sosyal yardım, eğitim ve sağlık hizmetleri ihtiyacının yüksek olduğunu göstermektedir.

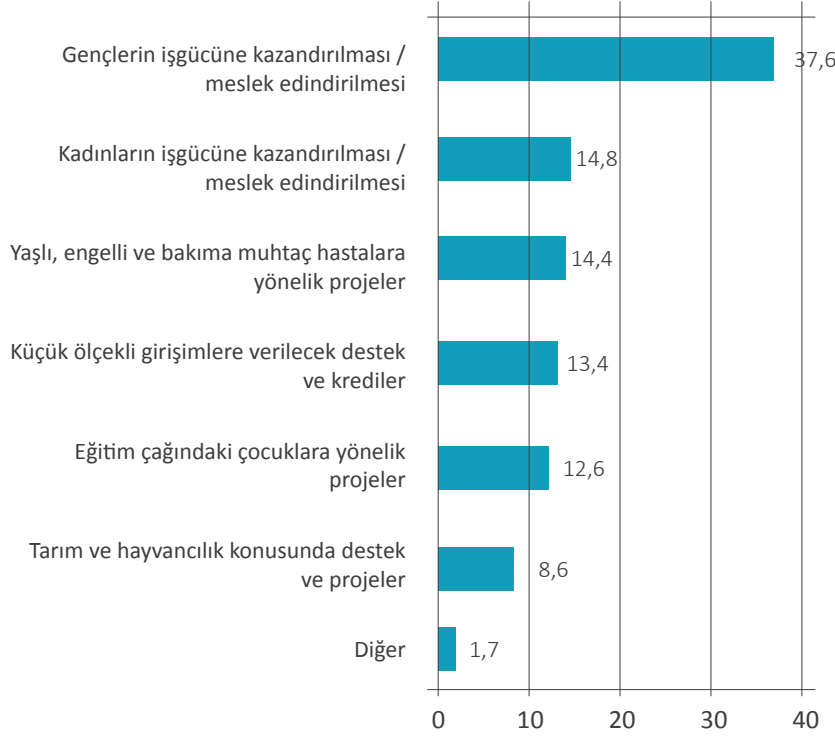
Grafik 43. Yaşadığınız çevrenin geliştirilmesi yapılacak projelerin parçası olmak ister misiniz?

Katılımcıların yaşadıkları çevrenin geliştirilmesi için yapılacak projelere katılma oranı; %62 evet, %26 hayır, %11,9 cevap yok / fikrim yok / bilmiyorum şeklindedir.

Bu grafik, bölge insanının yaşadığı yerin gelişimi için bu tür gelişme süreçlerine katılmaya ve sorumluluk almaya oldukça hazır olduğunu göstermektedir. Bu grafik özellikle tabanda oluşturulacak yerel kalkınma programları ve projelerinin gerçekleştirilmesinde büyük bir katılım potansiyelinin olduğunu göstermektedir.

Grafik 44. Bireysel olarak ne tür bir projenin parçası olabilirsiniz?

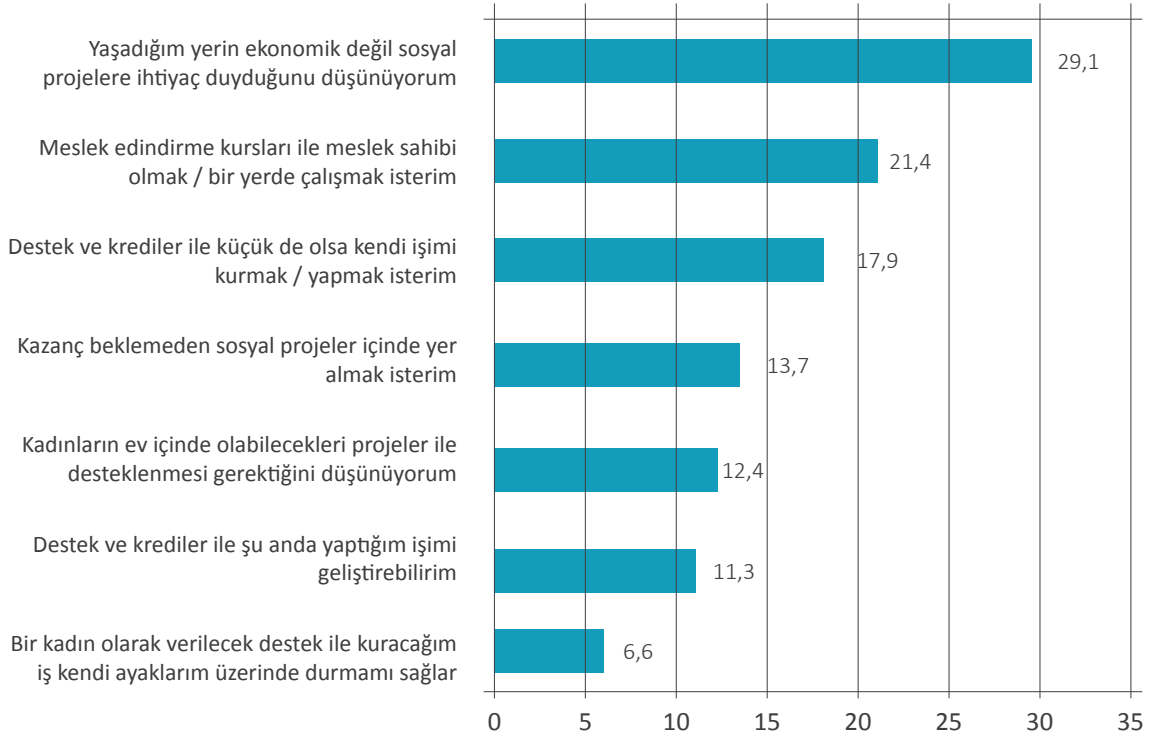

*Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

Katılımcıların bireysel olarak katılmak istedikleri projeler; %37,6 gençlerin işgücüne kazandırılması / meslek edindirilmesi, %14,8 kadınların işgücüne kazandırılması / meslek edindirilmesi, %14,4 yaşlı, engelli ve bakıma muhtaç hastalara yönelik projeler, %13,4 küçük ölçekli girişimcilere yönelik projeler, %12,6 eğitim çağındaki çocuklara yönelik projeler, %8,6 tarım ve hayvancılık konusunda destek ve projeler şeklindedir.

Projelerin hedef kitlesi Grafik 42'de olduğu gibi büyük ölçüde dezavantajlı gruplardır. Farklı olarak üretime yönelik projelerde kayda değer oranda belirtilmiştir. Gençlere aşırı vurgu yapılması dikkat çekicidir.

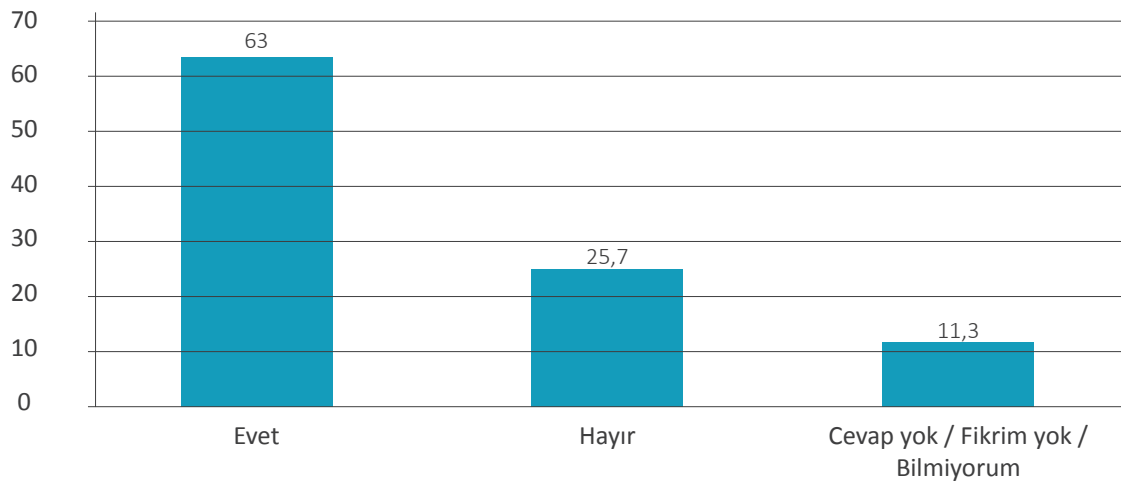
Katılımcıların büyük çoğunluğu tarafından, Sivas'ın sosyal ve ekonomik alanda kalkınması için gençlerin ve kadınların iş gücüne kazandırılmasına ve meslek edindirilmesine yönelik projelerin desteklenmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Grafik 45. Aşağıdaki ifadelerden hangilerini kendiniz için daha uygun buluyorsunuz?

*Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

Katılımcıların kendilerine yakın bulduğu ifade oranları; %29,1 yaşadığım yerin ekonomik değil sosyal projelere ihtiyaç duyduğunu düşünüyorum, %21,4 meslek edindirme kursları ile meslek sahibi olmak / bir yerde çalışmak isterim, %17,9 destek ve krediler ile küçük de olsa kendi işimi kurmak / yapmak isterim, %13,7 kazanç beklemeden sosyal projeler içinde yer almak isterim, %12,4 kadınların ev içinde olabilecekleri projeler ile desteklenmesi gerektiğini düşünüyorum, %11,3 destek ve krediler ile şu anda yaptığım işi geliştirebilirim, %6,6 bir kadın olarak verilecek destek ile kuracağım iş kendi ayaklarım üzerinde durmamı sağlar şeklindedir.

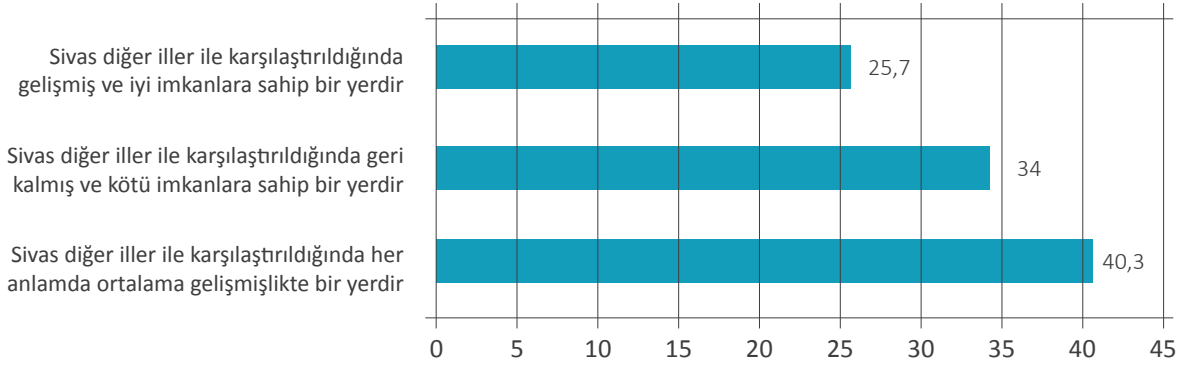
Grafikteki yanıtlar bir önceki grafiklerdeki bölgenin gelişimine dair beklenti ve sorumluluk duygusunu birleştirmektedir. Bölge insanının yarısı destek, krediler ve meslek edindirme kursları olanaklarının sağlanması koşulunda üretim sürecinde aktif olacağını ifade etmiştir. Bölge insanı Grafik 43'te olduğu gibi bu grafikte de katılımcılık eğilimini güçlü şekilde belirtmiştir. Bu eğilim, yerel kalkınma projelerinin merkezi değil ilçe ve kasaba/köy düzeyinde tabanda yapılabilirliğini ve yapılması gerektiğini göstermektedir.

Grafik 46. Kadınların iş hayatına kazandırılması ve aile bütçesine katkı verecek projeler içinde yer almasını destekler misiniz?

Katılımcıların kadınların iş hayatına kazandırılması ve aile bütçesine katkı verecek projeler içerisinde yer almasına ilişkin düşünce oranları; %63 evet, %25,7 hayır, %11,3 cevap yok / fikrim yok / bilmiyorum şeklindedir.

Birçok Anadolu şehrinde olduğu gibi Sivas'ta da kadının iş hayatına katılmasına karşı cinsiyet ayrımı mevcut olmasına rağmen, gerçekte bireysel düzeyde tam tersi bir eğilim söz konusudur. Grafikteki kadınların iş hayatına girmesi yönündeki yüksek destek, kadınlara yönelik sosyo-ekonomik projelerin yapılabileceğini göstermektedir.

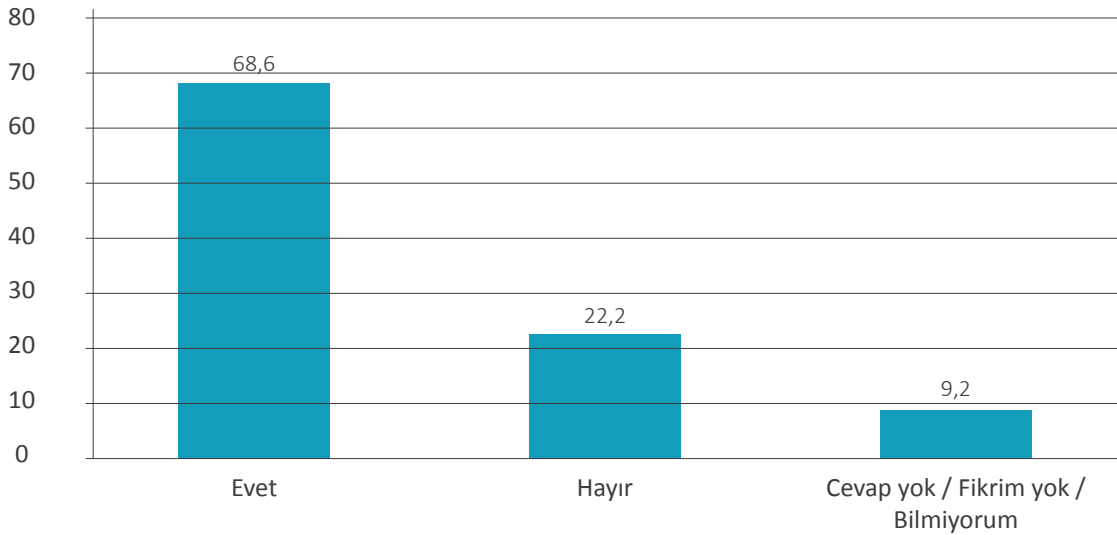
Grafik 47. Şimdi size Sivas ile ilgili okuyacağım ifadelerden hangisi sizin kanaatinize en uygundur?

Katılımcıların Sivas ile ilgili ifadelerle katılma oranları; %25,7 Sivas diğer illerle karşılaştırıldığında gelişmiş ve iyi imkanlara sahip bir yerdir, %40,3 Sivas diğer illerle karşılaştırıldığında her anlamda ortalama gelişmişlikte bir yerdir ve %34 Sivas diğer illerle karşılaştırıldığında her anlamda geri kalmış ve kötü imkanlara sahip bir yerdir, şeklindedir.

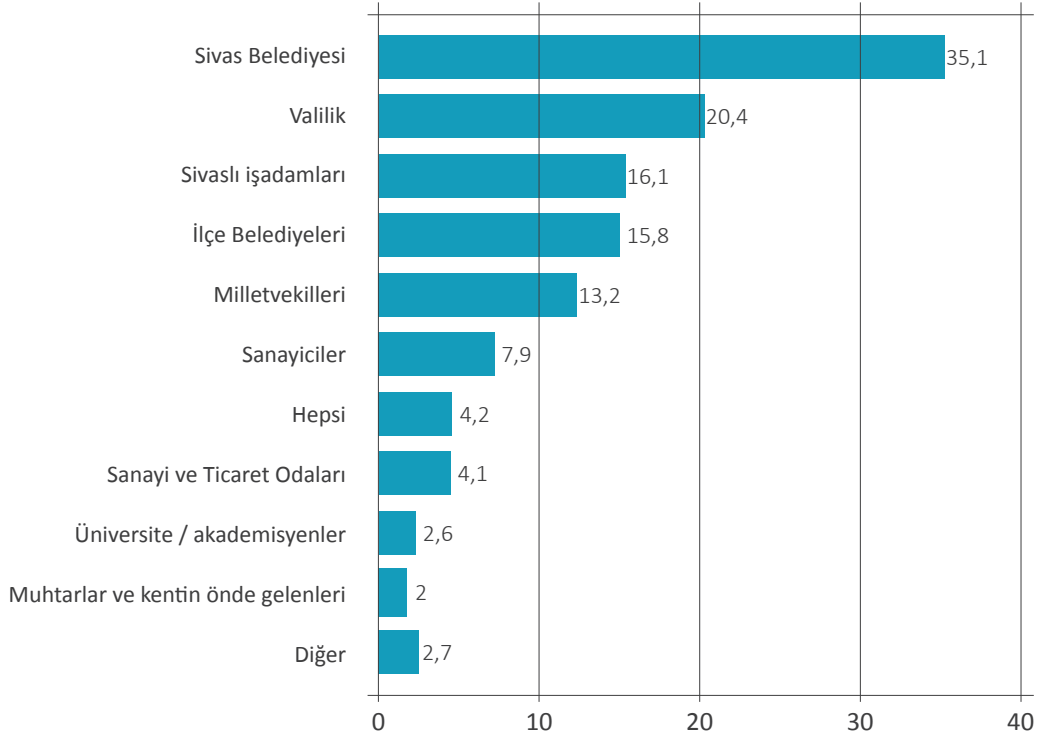
Sivaslılar bölgesinden genel olarak memnun görünmelerine rağmen, illerini gelişmiş bir il olarak da görmemektedirler. Göç eğiliminin yüksek çıkması bu grafikteki yanıtlarla uyumludur.

Grafik 48. Sizce Sivas bugün olduğu konumdan daha iyi bir yere ulaşabilir mi?

Katılımcıların Sivas'ın bugünkü konumundan daha iyi bir yere ulaşması konusundaki düşünce oranları; %68,6 evet, %22,1 hayır, %9,2 cevap yok/fikrim yok/bilmiyorum şeklindedir.

Sivas'ta yaşayanlar, ilin gelişmesi konusunda oldukça olumlu kanaate sahiptir. Bölgede uygulanacak sosyo-ekonomik projelerin bu kanaati hesaba katması gerekmektedir.

Grafik 49. Sizce Sivas'ın daha iyi bir yere ulaşabilmesi için kimler önderlik etmelidir?

*Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

Katılımcılara göre Sivas'ın daha iyi bir yere ulaşabilmesi için önderlik edecek kişilerin oranı; %35,1 Sivas Belediyesi, %20,4 valilik, %16,1 Sivaslı işadamları, %15,8 ilçe belediyeler, %13,2 milletvekilleri, %7,9 sanayiciler, %4,2 hepsi, %4,1 sanayi ve ticaret odaları, %2,6 üniversiteler / akademisyenler, %2 muhtarlar ve kentin ileri gelenleri, %2,7 şeklindedir.

Sivas'ın kalkınması için devlet ve siyaset çok ağırlıklı olarak önder görülmektedir. Sivas Belediyesi'nin, ilin kalkınmasında ana aktör olarak görülmesi, bu görüşün bir sonucudur.

Bu çalışmada bölge/yöre sorunlarının çözümü konusunda öncelik, hükümet ve Belediye Başkanı'na verilmiştir. Yaşanılan çevreye ait sorunların çözümünde Belediye Başkanı %49'luk oranla ilk sırayı almaktadır. Belediye Başkanı'nı, Vali (%13,9) ve Kaymakam (%11,3) izlemektedir.

İldeki sorunların çözümü noktasında öncelikli olarak yerel yönetimler ve Belediye Başkanı yer almaktadır.

II. SOSYO-EKONOMİK FAKTÖR ANALİZİ

Bu bölümde, Sosyal Profil Araştırması'nda elde edilen bulgular, değişkenlerin birbirine etkisini görmek için çaprazlama olarak tablolanaştırılmıştır. İlk grup çapraz tablolar sosyo-ekonomik çapraz tablolarıdır. Cinsiyet, yaş grupları, eğitim, yaşanılan yer, iş türü ve gelir seviyesine göre 6 grupta belirlenmiş ve her grupta ana değişkene göre 23 değişken ile çaprazlama yapılmıştır. Yukarıda belirtilen 6 değişkenin (cinsiyet, yaş grupları, eğitim, yaşanılan yer, iş türü ve gelir seviyesi) diğer faktörleri nasıl etkilediği görülebilmektedir. Bu grup çapraz tablolardan elde edilecek bulgu örneğin, cinsiyet farklılığının diğer faktörler üzerinde etkisini görmektedir.

İkinci Grup çapraz tablolarda ise eğilim ve beklenti çapraz tablolarıdır. Boş zaman, göç, gelecek beklentisi ve yaşam memnuniyeti değişkenlerinin 6 sosyo-ekonomik değişken (cinsiyet, eğitim, yaşanılan yer, meslek ve aylık gelir) ile ilişkisi gösterilmeye çalışılmıştır.

Her iki grup çapraz tabloları yapmanın amacı, sosyal kalkınma çerçevesinde hangi sosyal grubun ne tür ihtiyaçları olduğunu görebilmektir. Nihai hedef ise, Sivas ilinin sosyal kalkınma sürecindeki dezavantajlı alanlarını belirlemektir.

Aşağıdaki tabloların analizi, düz okuma kadar, yorumsal biçimde de yapılmıştır.

II. A. SOSYO EKONOMİK ÇAPRAZ TABLOLAR

Sosyo-ekonomik çapraz tablolar, cinsiyet, yaş grupları, eğitim, yaşanılan yer, iş türü ve gelir seviyesi başlıkları altında 6 gruptur. Her bir grup, 23 değişkene göre analiz edilecektir.

CİNSİYET ETKİSİ

Genel olarak değerlendirildiğinde, cinsiyetin, sosyo-ekonomik faktörler, eğilim ve beklentiler üzerinde kısmi etkisi olduğu kadın-erkek oranlarından görülebilir. Kadın nüfus açısından en çarpıcı farklılık düzenli iş göstergesi olup buna göre kadınlardaki işsizlik oranı erkeklerdekinin iki katından daha fazladır. Diğer farklılık ise, nasıl bir projeye dahil olmak istersiniz sorusuna kadınların kendilerine yönelik projelere büyük ilgi göstermeleridir.

Bir ihtiyacı giderme ve herhangi bir soruna dair birine danışma konusunda kadın nüfus daha çok aileye yönelmektedir.

Diğer sorularda kadın nüfus, diğer değişkenlerde büyük ölçüde erkeğe bağımlı olduğu için erkeğin konumu ile benzer oranlara sahiptir. Ev kadınlığı oranı ankete göre % 17,7'dir. Kırsaldaki ücretsiz aile işçiliği ile birlikte düşünüldüğünde bu oranın aslında iki katı olduğu düşünülebilir. Çünkü düzenli işi olmayan kadın oranı yüzde 68 civarında olmasına rağmen, gelir sahibi olmayan kadın oranının yüzde 16,6 olması, gelirin, erkek (koca/baba) üzerinden olduğunu göstermektedir.

Türkiye genelinde olduğu gibi, kentleşme ve yaşam kalitesinin kırsala göre iyileşmesi, kadınlar için ev kadınlığını ön plana çıkarmaktadır. Sonuç olarak, cinsiyet farklılığının ve eşitsizliğinin, kadın aleyhine toplum içinde gömülü kaldığı çıkarımı yapılabilir.

	CİNSİYET	
	Kadın	Erkek
(DÜZENLİ İŞ) DÜZENLİ BİR İŞİNİZ VAR MI?		
Hayır	67,7	31,3
Evet	32,3	68,8
Toplam	100,0	100,0
(GEÇİM) GENEL OLARAK GEÇİMİNİZİ NASIL SAĞLIYORSUNUZ?		
Gelirim yok	16,6	8,6
Kira / Diğer	4,7	2,3
Çiftçilik/ Hayvancılık yaparak	4,0	9,6
Serbest meslek gelirim var	19,9	32,0
Düzenli bir maaşım var	54,8	47,5
Toplam	100,0	100,0
(GELİR BEKLENTİSİ) NE KADAR BİR GELİRİN SİZİN İÇİN YETERLİ OLACAĞINI DÜŞÜNÜYORSUNUZ?		
1000 TL ve daha az	2,1	1,5
1001-3000 TL	60,0	61,6
3001-5000 TL	33,3	29,4
5001 TL ve üzeri	4,6	7,5
Toplam	100,0	100,0
(SOSYAL GÜVENLİK) HERHANGİ BİR SOSYAL GÜVENLİK KURUMUNA ÜYE MİSİNİZ?		
Üye Değil	11,7	13,6
Yeşil Kart	4,3	3,6
SGK	83,3	81,9
Özel Sigorta	0,7	0,9
Toplam	100,0	100,0

* Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

Sivas'ta kadınlardaki işsizlik oranı erkeklerdekinin iki katından daha fazladır.

	CİNSİYET	
	Kadın	Erkek
(PARA İHTİYACI) EĞER PARAYA İHTİYACINIZ OLURSA BUNU NASIL KARŞILARSINIZ?		
Diğer	5,4	5,0
Devlet kurumlarına başvurarak	14,3	14,7
Akrabalarından isteyerek	20,1	21,4
Anne / Baba / Çocuklarımdan isteyerek	33,5	20,3
Banka kredisine başvurarak	26,4	28,3
Arkadaş / Dostlarımdan isteyerek	24,4	30,2
Toplam	124,1	119,9
(KİME DANIŞIR) MADDİ VE MANEVİ SIKINTI VE SORUNLARINIZLA İLGİLİ OLARAK KİMLERE DANIŞIRSINIZ?		
Eşime / Çocuklarıma	28,7	24,4
Anneme / Babama / Kardeşime / Aile büyüklerime	62,2	50,6
Akraba ileri gelenlerine	9,7	10,5
Arkadaş ve dostlarıma	28,8	34,0
Komşularıma / Muhtara	0,7	0,7
Dini kanaat önderine / Cami imamına	5,6	10,3
Toplam*	135,7	130,5
(BOŞ ZAMAN) BOŞ ZAMANLARINIZDA NELER YAPARSINIZ?		
1**	52,4	48,6
2**	100,9	108,1
3**	23,2	24,4
4**	20,4	16,2
Toplam*	196,9	197,3

* Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

** Kodların açıklaması tablodadır.

1	TV izlemek
2	Anne, baba ziyareti / Eş, dost ve akraba ziyareti yapmak / Komşu ziyareti yapmak / Camiye gitmek / Kahvehane zaman geçirmek / Dernek, lokal vb. yerlere gitmek
3	Sinemaya gitmek / Tiyatroya gitmek / Spor (futbol, basketbol vb.)
4	Kitap okumak / Sivil toplum kuruluşlarında olmak / Yardım kuruluşu faaliyetleri / Siyasi parti çalışmalarına katılmak

	CİNSİYET	
	Kadın	Erkek
(GÖÇ PLAN) BURADAN BAŞKA BİR YERE GÖÇ ETMEYİ PLANLIYOR MUSUNUZ?		
Hayır	76,5	73,9
Evet	23,5	26,1
Toplam	100,0	100,0
(GÖÇ İSTEK) İMKANINIZ OLSA BURADAN GÖÇ ETMEK İSTER MİYDİNİZ?		
Hayır	61,6	58,8
Evet	38,4	41,2
Toplam	100,0	100,0
(GELECEK) KENDİNİZ VE VARSA ÇOCUKLARINIZ İÇİN BURADA İYİ BİR GELECEK OLDUĞUNU DÜŞÜNÜYOR MUSUNUZ?		
Hayır	55,1	65,4
Evet	44,9	34,6
Toplam	100,0	100,0
(MEMNUNİYET) GENEL OLARAK DEĞERLENDİRDİĞİNİZDE BURADA YAŞAMAKTAN NE KADAR MEMNUNSUNUZ?		
Hiç memnun değilim / Memnun değilim	18,5	27,7
Ne memnun ne değilim	29,0	29,3
Çok memnunum / Memnunum	52,5	43,0
Toplam	100,0	100,0

	CİNSİYET	
	Kadın	Erkek
(ACİL İHTİYAÇ) SİZCE YAŞADIĞINIZ YAKIN ÇEVRENİN EN ACİL İHTİYACI NEDİR?*		
1	23,4	18,4
2	21,1	13,4
3	14,6	8,5
4	15,1	26,6
5	25,8	33,1
Toplam	100,0	100,0
(YATIRIM) SİVAS'IN GELİŞTİRİLMESİ İÇİN BEKLEDİĞİNİZ YATIRIMLAR NELERDİR?		
Sağlık kurumları ve hastaneler	11,2	8,0
Yol ve altyapı çalışmaları	17,8	19,0
Üniversite ve eğitim kurumları	11,2	10,3
Kültür ve doğa turizm yatırımları	25,3	14,9
Tarım ve hayvancılık yatırımları	12,1	18,7
Sanayi yatırımları	36,9	48,2
Toplam*	114,5	119,1

YAPACAĞINIZ İLK İŞ – SİVAS İÇİN ***		
1	21,8	19,7
2	23,1	17,5
3	14,0	13,0
4	41,1	49,9
Toplam	100,0	100,0
YAPACAĞINIZ İLK İŞ - İLÇE İÇİN ***		
1	22,4	19,3
2	24,9	17,4
3	15,7	13,9
4	37,1	49,5
Toplam	100,0	100,0
YAPACAĞINIZ İLK İŞ – KASABA / MAHALLE / KÖY İÇİN***		
1	40,0	28,1
2	21,3	17,7
3	15,4	15,6
4	23,3	38,5
Toplam	100,0	100,0

Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	Altyapı / Yolların Yapımı ve Onarımı / Ulaşım Sorunu / Su Sorunu / Çevre Planlaması – Şehircilik / Doğalgaz
2	Park –Bahçe / AVM / Eğlence Mekânı- Sosyal Tesis
3	Sağlık kurumu ve Elemanı / Eğitim
4	İşsizlik Sorunu / İstihdam
5	Sanayi / Yeni Yatırımlar

*** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	Altyapı, Yolların Yapımı ve Onarımı, Ulaşım Sorunu, Çevre Planlaması / Şehircilik, Askeriye ve Kurumsal Yapı, Doğalgaz
2	AVM, Eğlence Mekânı / Sosyal Tesis, Park / Bahçe
3	Eğitim / Okul, Sağlık kurumu ve Elemanı
4	Sanayi, İşsizlik Sorunu / İstihdam, Tarım ve Hayvancılığa Destek, Havaalanı, Yeni Yatırımlar

	CİNSİYET	
	Kadın	Erkek
(PROJEYE DAHİL OLMA) YAŞADIĞINIZ ÇEVRENİN GELİŞTİRİLMESİ YAPILACAK PROJELERİN PARÇASI OLMAK İSTER MİSİNİZ?		
Hayır	28,5	30,5
Evet	71,5	69,5
Toplam	100,0	100,0
(NE TÜR PROJE) BİREYSEL OLARAK NE TÜR BİR PROJENİN PARÇASI OLABİLİRSİNİZ?		
1**	24,3	30,1
2**	62,3	45,5
3**	16,0	27,9
Toplam*	102,6	103,5
(İŞ BEKLENTİSİ) AŞAĞIDAKİ İFADELERDEN HANGİLERİNİ KENDİNİZ İÇİN DAHA UYGUN BULUYORSUNUZ?		
1***	35,7	48,7
2***	37,1	30,9
3***	37,5	34,3
Toplam *	110,3	113,9
(SİVAS İLİ ALGISI) ŞİMDİ SİZE SİVAS İLE İLGİLİ OKUYACAĞIM İFADELERDEN HANGİSİ SİZİN KANAATİNİZE EN UYGUNUDUR?		
Sivas diğer iller ile karşılaştırıldığında geri kalmış ve kötü imkanlara sahip bir yerdir	31,5	36,3
Sivas diğer iller ile karşılaştırıldığında her anlamda ortalama gelişmişlikte bir yerdir	43,5	37,6
Sivas diğer iller ile karşılaştırıldığında gelişmiş ve iyi imkanlara sahip bir yerdir	25,1	26,1
Toplam	100,0	100,0
(SİVAS'IN GELECEĞİ) SİZCE SİVAS BUGÜN OLDUĞU KONUMDAN DAHA İYİ BİR YERE ULAŞABİLİR Mİ?		
Hayır	21,0	27,5
Evet	79,0	72,5
Toplam	100,0	100,0

* Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	Yaşlı, engelli ve bakıma muhtaç hastalara yönelik projeler, Eğitim çağındaki çocuklara yönelik projeler
2	Kadınların işgücüne kazandırılması/meslek edindirilmesi, Gençlerin işgücüne kazandırılması/meslek edindirilmesi
3	Küçük ölçekli girişimlere verilecek destek ve krediler, Tarım ve hayvancılık konusunda destek ve projeler

*** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	Yaşadığım yerin ekonomik değil sosyal projelere ihtiyaç duyduğunu düşünüyorum, Kazanç beklemeden sosyal projeler içinde yer almak isterim
2	Meslek edindirme kursları ile meslek sahibi olmak/bir yerde çalışmak isterim, Kadınların ev içinde olabilecekleri projeler ile desteklenmesi gerektiğini düşünüyorum
3	Destek ve krediler ile şuanda yaptığım işimi geliştirebilirim, Destek ve krediler ile küçük de olsa kendi işimi kurmak/yapmak isterim, Bir kadın olarak verilecek destek ile kuracağım iş kendi ayaklarım üzerinde durmamı sağlar

YAŞ GRUPLARI ETKİSİ

Yaş grupları açısından ankete verilen yanıtlar büyük farklılık içermemektedir. Değişkenlik gösteren gruplar ise, gençlerdir. Gençlerin daha öne çıktığı konular, düzenli iş, göç etme isteği, gelecek beklentisinin görece düşük olması, yaşam memnuniyetinin diğer gruplara göre az olması, gençlere yönelik projeler, sanayi yatırımlarının gerekliliği, Sivas'ın bugünü ve geleceği konusunda diğer gruplara göre daha az olumlu düşünceleridir.

Yakın çevre ve aile ile maddi bağlantı özellikle genç yaş grupları için ön plandadır. Bütün yaş grupları için aile ve yakın çevre ile dayanışma ön plandadır. Sorunlar konusunda din adamlarına danışma ise düşük oranda da olsa önemli bir göstergedir.

Boş zaman konusunda, bütün yaş grupları için aile ve yakın çevre önemlidir. Bireysel eğilimler bütün yaş grupları için kısmi bir öneme sahiptir. Göç eğilimi Sivas'ta yüksek olduğu için, tüm yaş grupları içinde yüksek bir öneme sahiptir, yaş grubu farklılıkları önemsizdir. Bunun en önemli nedeni gelecek kaygısının bütün yaş gruplarında yüksek olmasıdır.

Yatırım konusunda, her yaş grubunda sanayi daha çok dile getirilmektedir. Sivas'ın kalkınması için bütün toplumsal kesimler katılım konusunda isteklidir. Ağırlıklı olarak kadın ve gençlere yönelik projelere katılım ön plana çıkmıştır.

Katılımcıların önemli bir bölümü ise, fırsat ve olanaklar oluşturulduğunda toplumsal gelişime katılım sağlayacağını belirtmektedirler. Her yaş grubunda, yerel kalkınma sürecine katılım isteği ve iradesi görülmektedir. Bu potansiyelin politikaya dönüştürülmesi hem yerele büyük katkı sağlayacak hem de merkezin yükünü hafifletecektir.

	YAŞ				
	12-17 arası	18-24 arası	25-34 arası	35-54 arası	55 ve üzeri
(DÜZENLİ İŞ) DÜZENLİ BİR İŞİNİZ VAR MI?					
Hayır	90,9	64,9	37,0	33,3	66,2
Evet	9,1	35,1	63,0	66,7	33,8
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
(GEÇİM) GENEL OLARAK GEÇİMİNİZİ NASIL SAĞLIYORSUNUZ?					
Gelirim yok	46,4	28,1	13,3	5,1	0,7
Kira / Diğer	14,3	5,1	2,7	3,3	1,3
Çiftçilik/ Hayvancılık yaparak	3,6	5,1	5,8	9,5	6,7
Serbest meslek gelirim var	17,9	21,3	29,8	32,7	16,8
Düzenli bir maaşım var	17,9	40,4	48,4	49,4	74,5
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
(GELİR BEKLENTİSİ) NE KADAR BİR GELİRİN SİZİN İÇİN YETERLİ OLACAĞINI DÜŞÜNÜYORSUNUZ?					
1000 TL ve daha az	-	4,4	0,8	1,5	0,7
1001-3000 TL	69,0	61,6	55,8	57,5	74,7
3001-5000 TL	24,1	28,1	36,7	33,9	21,2
5001 TL ve üzeri	6,9	5,9	6,7	7,1	3,4
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

(SOSYAL GÜVENLİK) HERHANGİ BİR SOSYAL GÜVENLİK KURUMUNA ÜYE MİSİNİZ?					
Üye Değil	27,3	23,0	13,6	10,4	1,3
Yeşil Kart	-	3,4	5,1	4,6	1,3
SGK	72,7	72,5	80,1	84,3	96,8
Özel Sigorta	-	1,0	1,3	0,6	0,6
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
YAŞ					
	12-17 arası	18-24 arası	25-34 arası	35-54 arası	55 ve üzeri
(PARA İHTİYACI) EĞER PARAYA İHTİYACINIZ OLURSA BUNU NASIL KARŞILARSINIZ?					
Diğer	1,9	7,5	3,9	6,1	2,1
Devlet kurumlarına başvurarak	5,6	8,6	19,2	16,4	13,3
Akrabalarımın isteyerek	14,8	16,2	18,4	23,9	26,2
Anne / Baba / Çocuklarımdan isteyerek	46,3	46,5	26,9	16,2	14,2
Banka kredisine başvurarak	3,7	14,2	28,2	33,3	38,2
Arkadaş / Dostlarımdan isteyerek	33,3	29,8	25,7	26,4	28,3
Toplam*	105,6	122,8	122,3	122,3	122,3
(KİME DANIŞIR) MADDİ VE MANEVİ SIKINTI VE SORUNLARINIZLA İLGİLİ OLARAK KİMLERE DANIŞIRSINIZ?					
Eşime / Çocuklarıma	-	5,6	21,2	36,9	46,4
Anneme / Babama / Kardeşime / Aile büyüklerime	67,9	78,6	63,2	49,3	23,8
Akraba ileri gelenlerine	12,5	10,6	8,1	10,7	11,1
Arkadaş ve dostlarıma	41,1	39,6	35,1	23,3	31,3
Komşularıma / Muhtara	-	1,1	-	1,0	0,4
Dini kanaat önderine / Cami imamına	8,9	6,1	8,1	8,7	9,5
Toplam*	130,4	141,6	135,7	129,9	122,5
(BOŞ ZAMAN) BOŞ ZAMANLARINIZDA NELER YAPARSINIZ? **					
1	57,1	46,4	52,3	50,1	52,2
2	83,9	75,8	101,7	119,0	124,1
3	46,4	35,3	34,0	15,5	4,8
4	14,3	28,3	18,8	15,1	10,0
Toplam*	201,7	185,8	206,8	199,7	191,1

* Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	TV izlemek
2	Anne, baba ziyareti / Eş, dost ve akraba ziyareti yapmak / Komşu ziyareti yapmak / Camiye gitmek / Kahvehane zaman geçirmek / Dernek, lokal vb. yerlere gitmek
3	Sinemaya gitmek / Tiyatroya gitmek / Spor (futbol, basketbol vb.) / Kuran kursuna gitmek / Kuran okumak
4	Kitap okumak / Sivil toplum kuruluşlarında olmak / Yardım kuruluşu faaliyetleri / Bahçe işleriyle uğraşmak / El işi yapmak / Siyasi parti çalışmalarına katılmak

	YAŞ				
	12-17 arası	18-24 arası	25-34 arası	35-54 arası	55 ve üzeri
(GÖÇ PLAN) BURADAN BAŞKA BİR YERE GÖÇ ETMEYİ PLANLIYOR MUSUNUZ?					
Hayır	69,7	66,2	71,7	78,1	86,7
Evet	30,3	33,8	28,3	21,9	13,3
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
(GÖÇ İSTEK) İMKANINIZ OLSA BURADAN GÖÇ ETMEK İSTER MİYDİNİZ?					
Hayır	53,1	50,2	58,7	62,8	70,9
Evet	46,9	49,8	41,3	37,2	29,1
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
(GELECEK) KENDİNİZ VE VARSA ÇOCUKLARINIZ İÇİN BURADA İYİ BİR GELECEK OLDUĞUNU DÜŞÜNÜYOR MUSUNUZ?					
Hayır	66,7	63,6	56,9	59,6	65,7
Evet	33,3	36,4	43,1	40,4	34,3
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
(MEMNUNİYET) GENEL OLARAK DEĞERLENDİRDİĞİNİZDE BURADA YAŞAMAKTAN NE KADAR MEMNUNSUNUZ?					
Hiç memnun değilim / Memnun değilim	31,0	24,0	22,2	24,1	21,6
Ne memnun ne değilim	37,9	34,3	24,9	27,8	29,5
Çok memnunum / Memnunum	31,0	41,7	52,9	48,1	48,9
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
(ACİL İHTİYAÇ) SİZCE YAŞADIĞINIZ YAKIN ÇEVRENİN EN ACİL İHTİYACI NEDİR?*					
1	13,8	22,3	21,6	17,7	26,1
2	17,2	22,3	21,6	12,9	9,9
3	3,4	7,8	11,0	13,8	12,7
4	41,4	13,0	18,2	25,4	23,9
5	24,1	34,7	27,5	30,2	27,5
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
(YATIRIM) SİVAS'IN GELİŞTİRİLMESİ İÇİN BEKLEDİĞİNİZ YATIRIMLAR NELERDİR?*					
Sağlık kurumları ve hastaneler	13,7	11,0	9,8	8,3	8,6
Yol ve altyapı çalışmaları	17,6	19,7	22,5	15,9	16,1
Üniversite ve eğitim kurumları	7,8	11,6	11,5	10,6	9,0
Kültür ve doğa turizm yatırımları	9,8	24,9	24,5	16,8	12,9
Tarım ve hayvancılık yatırımları	27,5	12,5	9,1	19,6	19,6
Sanayi yatırımları	49,0	39,7	40,2	44,3	48,2
Toplam*	125,4	119,4	117,6	115,5	114,4

YAPACAĞINIZ İLK İŞ - SİVAS İÇİN ***					
1	27,6	17,1	26,6	17,7	21,3
2	13,8	29,4	22,9	16,4	12,6
3	13,8	11,2	12,1	14,8	15,7
4	44,8	42,2	38,3	51,1	50,4
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
YAPACAĞINIZ İLK İŞ - İLÇE İÇİN ***					
1	22,7	26,2	18,6	19,8	18,7
2	18,2	24,1	27,5	18,5	12,1
3	18,2	12,1	15,0	13,6	18,7
4	40,9	37,6	38,9	48,1	50,5
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
YAPACAĞINIZ İLK İŞ – KASABA / MAHALLE / KÖY İÇİN***					
1	20,0	38,2	30,3	33,8	40,3
2	13,3	20,6	28,7	17,5	8,3
3	26,7	15,7	11,5	15,0	19,4
4	40,0	25,5	29,5	33,8	31,9
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

* Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	Altyapı / Yolların Yapımı ve Onarımı / Ulaşım Sorunu / Su Sorunu / Çevre Planlaması – Şehircilik / Doğalgaz
2	Park –Bahçe / AVM / Eğlence Mekânı- Sosyal Tesis
3	Sağlık kurumu ve Elemanı / Eğitim
4	İşsizlik Sorunu / İstihdam
5	Sanayi / Yeni Yatırımlar

*** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	Altyapı, Yolların Yapımı ve Onarımı, Ulaşım Sorunu, Çevre Planlaması / Şehircilik, Askeriye ve Kurumsal Yapı, Doğalgaz
2	AVM, Eğlence Mekanı / Sosyal Tesis, Park / Bahçe
3	Eğitim / Okul, Sağlık kurumu ve Elemanı
4	Sanayi, İşsizlik Sorunu / İstihdam, Tarım ve Hayvancılığa Destek, Havaalanı, Yeni Yatırımlar

	YAŞ				
	12-17 arası	18-24 arası	25-34 arası	35-54 arası	55 ve üzeri
(PROJEYE DAHİL OLMA) YAŞADIĞINIZ ÇEVRENİN GELİŞTİRİLMESİ YAPILACAK PROJELERİN PARÇASI OLMAK İSTER MİSİNİZ?					
Hayır	43,8	29,2	26,1	29,0	34,6
Evet	56,3	70,8	73,9	71,0	65,4
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
(NE TÜR PROJE) BİREYSEL OLARAK NE TÜR BİR PROJENİN PARÇASI OLABİLİRSİNİZ? **					
1	30,0	27,6	25,0	25,6	36,1
2	56,7	62,7	55,4	50,9	40,1
3	23,3	12,3	22,1	26,4	27,9
Toplam*	110,0	102,6	102,5	102,9	104,1
(İŞ BEKLENTİSİ) AŞAĞIDAKİ İFADELERDEN HANGİLERİNİ KENDİNİZ İÇİN DAHA UYGUN BULUYORSUNUZ? ***					
1	51,6	40,7	44,1	40,7	47,0
2	48,4	33,5	32,0	32,8	36,9
3	25,8	38,1	35,9	38,4	26,8
Toplam *	125,8	112,3	112,0	111,9	110,7
(SİVAS İLİ ALGISI) ŞİMDİ SİZE SİVAS İLE İLGİLİ OKUYACAĞIM İFADELERDEN HANGİSİ SİZİN KANAATİNİZE EN UYGUNUDUR?					
Sivas diğer iller ile karşılaştırıldığında geri kalmış ve kötü imkanlara sahip bir yerdir	35,3	40,5	29,6	32,4	35,7
Sivas diğer iller ile karşılaştırıldığında her anlamda ortalama gelişmişlikte bir yerdir	32,4	34,7	45,5	41,6	37,7
Sivas diğer iller ile karşılaştırıldığında gelişmiş ve iyi imkanlara sahip bir yerdir	32,4	24,8	24,9	26,0	26,6
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
(SİVAS'IN GELECEĞİ) SİZCE SİVAS BUGÜN OLDUĞU KONUMDAN DAHA İYİ BİR YERE ULAŞABİLİR Mİ?					
Hayır	50,0	23,6	20,8	24,6	26,6
Evet	50,0	76,4	79,2	75,4	73,4
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

* Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	Yaşlı, engelli ve bakıma muhtaç hastalara yönelik projeler, Eğitim çağındaki çocuklara yönelik projeler
2	Kadınların işgücüne kazandırılması/meslek edindirilmesi, Gençlerin işgücüne kazandırılması/meslek edindirilmesi
3	Küçük ölçekli girişimlere verilecek destek ve krediler, Tarım ve hayvancılık konusunda destek ve projeler

*** Kodların açıklaması aşağıdadır

1-Yaşadığım yerin ekonomik değil sosyal projelere ihtiyaç duyduğumu düşünüyorum, Kazanç beklemeden sosyal projeler içinde yer almak isterim
2-Meslek edindirme kursları ile meslek sahibi olmak/bir yerde çalışmak isterim, Kadınların ev içinde olabilecekleri projeler ile desteklenmesi gerektiğini düşünüyorum.
3-Destek ve krediler ile şuanda yaptığım işimi geliştirebilirim, Destek ve krediler ile küçük de olsa kendi işimi kurmak/yapmak isterim, Bir kadın olarak verilecek destek ile kuracağım iş kendi ayaklarım üzerinde durmamı sağlar.

EĞİTİM ETKİSİ

Eğitimin genel olarak sosyo-ekonomik göstergeler, eğilimler ve beklentiler üzerinde önemli bir etkisi olmadığı fakat tablolara ayrıntılı olarak bakıldığında ilginç bulguların varlığı gözlenmektedir. Aşağıda bu tip farklılık içeren bulgular verilmektedir.

Eğitim tüm değişkenlerde okur-yazar olup olmama düzeyinde etkiye sahiptir. Düzenli iş ve eğitim arasında güçlü bir doğrusal ilişki vardır. Fakat gelir ile eğitim arasında güçlü bir doğrusal ilişki bulunmamaktadır. Burada aile faktörü devreye girmektedir. Türkiye’de genel olarak bireysel yaşantı değil, aile yaşantısı ön planda olduğu için gelir birebir bireyin kendi koşullarına endeksli değildir. Gelir beklentisi, diğer tüm göstergelerde olduğu gibi eğitimden de etkilenmemektedir.

Sosyal dayanışmayı ve sosyal sermayeyi açıklayabilecek “Para ihtiyacı ve sorunlarınız için kime danışırsınız?” sorularına verilen cevaplar eğitim seviyesine göre değişmektedir. Özellikle eğitim seviyesi yüksek toplumsal kesimler, geleneksel dayanışma mekanizmalarından diğer toplumsal kesimlere görece uzaklaşmıştır. Yine eğitim seviyesi yüksek kesimler; boş zamanını daha çok bireysel faaliyetlerle sürdürmektedir. Fakat toplumun büyük kesimi, bireysel faaliyetlerden uzak durmaktadır.

Göç sorunu Sivas için ön plandadır, göç planı en yüksek olan kesim eğitim düzeyi yüksek kesimlerdir. Üniversite mezunları, yaşam memnuniyeti en düşük olan gruptur. Göç planı ve isteği sorusunu eğitim seviyesi önemli bir oranda etkilememektedir. Yaşam memnuniyeti ve gelecek beklentisi açısından eğitim seviyesine göre büyük farklar yoktur.

Bütün eğitim düzeyinde sanayi yatırımı ihtiyacı ön plana çıkmaktadır.

Katılımcılık konusunda okur-yazar olmayanlar hariç bütün eğitim grupları yüksek oranda olumlu yanıt vermiştir. Meslek edindirme faaliyetleri özellikle alt gelir gruplarının talebi olarak öne çıkmaktadır.

Sonuç olarak, yerel kalkınmaya yönelik projelerde bütün eğitim gruplarında sosyal projelere daha fazla önem verilmesi gerektiği söylenebilir.

Göç sorunu Sivas için ön plandadır, göç planı en yüksek olan kesim ise eğitim düzeyi yüksek kesimlerdir.

	EĞİTİM				
	Okuryazar değil	Okuryazar	İlkokul	Ortaokul / Lise	Üniversite / Lisansüstü
(DÜZENLİ İŞ) DÜZENLİ BİR İŞİNİZ VAR MI?					
Hayır	92,3	73,3	55,7	43,8	45,5
Evet	7,7	26,7	44,3	56,2	54,5
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
(GEÇİM) GENEL OLARAK GEÇİMİNİZİ NASIL SAĞLIYORSUNUZ?					
Gelirim yok	-	7,1	2,5	15,5	14,7
Kira / Diğer	-	14,3	3,4	3,0	3,8
Çiftçilik/ Hayvancılık yaparak	9,1	14,3	12,3	6,5	2,7
Serbest meslek gelirim var	9,1	7,1	26,6	31,0	17,4
Düzenli bir maaşım var	81,8	57,1	55,2	44,0	61,4
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
(GELİR BEKLENTİSİ) NE KADAR BİR GELİRİN SİZİN İÇİN YETERLİ OLACAĞINI DÜŞÜNÜYORSUNUZ?					
1000 TL ve daha az	-	7,1	1,4	1,5	3,1
1001-3000 TL	76,9	78,6	73,6	58,9	50,3
3001-5000 TL	23,1	14,3	22,1	33,2	36,9
5001 TL ve üzeri	-	-	2,9	6,4	9,7
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
(SOSYAL GÜVENLİK) HERHANGİ BİR SOSYAL GÜVENLİK KURUMUNA ÜYE MİSİNİZ?					
Üye Değil	7,7	14,3	10,2	14,7	10,7
Yeşil Kart	7,7	7,1	6,9	3,2	2,0
SGK	84,6	78,6	82,4	81,0	86,8
Özel Sigorta	-	-	0,5	1,1	0,5
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

	EĞİTİM				
	Okuryazar değil	Okuryazar	İlkokul	Ortaokul / Lise	Üniversite / Lisansüstü
(PARA İHTİYACI) EĞER PARAYA İHTİYACINIZ OLURSA BUNU NASIL KARŞILARSINIZ?					
Diğer	12,5	10,5	6,2	4,9	4,2
Devlet kurumlarına başvurarak	18,8	21,1	16,8	15,0	10,5
Akrabalarımın isteyerek	37,5	26,3	35,0	18,7	11,1
Anne / Baba / Çocuklarımdan isteyerek	6,3	26,3	16,5	26,1	38,3
Banka kredisine başvurarak	12,5	21,1	25,6	28,4	27,8
Arkadaş / Dostlarımdan isteyerek	37,5	21,1	28,8	26,7	28,1
Toplam*	125,1	126,4	128,9	119,8	120,0

(KİME DANIŞIR) MADDİ VE MANEVİ SIKINTI VE SORUNLARINIZLA İLGİLİ OLARAK KİMLERE DANIŞIRSINIZ?					
Eşime / Çocuklarıma	65,0	56,5	42,9	22,4	15,0
Anneme / Babama / Kardeşime / Aile büyüklerime	30,0	47,8	43,7	58,1	65,1
Akraba ileri gelenlerine	5,0	-	12,9	10,9	6,2
Arkadaş ve dostlarıma	15,0	4,3	22,3	33,5	39,3
Komşularıma / Muhtara	-	-	1,4	0,5	0,3
Dini kanaat önderine / Cami imamına	-	4,3	9,6	9,2	4,4
Toplam*	115,0	112,9	132,8	134,6	130,3
(BOŞ ZAMAN) BOŞ ZAMANLARINIZDA NELER YAPARSINIZ? **					
1	57,1	50,0	50,3	51,1	48,2
2	142,9	95,5	120,1	108,7	76,9
3	-	9,1	9,8	24,6	39,2
4	4,8	9,1	14,0	15,2	31,6
Toplam*	204,8	163,7	194,2	199,6	195,9

* Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	TV izlemek
2	Anne, baba ziyareti / Eş, dost ve akraba ziyareti yapmak / Komşu ziyareti yapmak / Camiye gitmek / Kahvehane zaman geçirmek / Dernek, lokal vb. yerlere gitmek
3	Sinemaya gitmek / Tiyatroya gitmek / Spor (futbol, basketbol vb.) / Kuran kursuna gitmek / Kuran okumak
4	Kitap okumak / Sivil toplum kuruluşlarında olmak / Yardım kuruluşu faaliyetleri / Bahçe işleriyle uğraşmak / El işi yapmak / Siyasi parti çalışmalarına katılmak

	EĞİTİM				
	Okuryazar değil	Okuryazar	İlkokul	Ortaokul / Lise	Üniversite / Lisansüstü
(GÖÇ PLAN) BURADAN BAŞKA BİR YERE GÖÇ ETMEYİ PLANLIYOR MUSUNUZ?					
Hayır	91,7	91,7	85,2	75,6	59,8
Evet	8,3	8,3	14,8	24,4	40,2
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
(GÖÇ İSTEK) İMKANINIZ OLSA BURADAN GÖÇ ETMEK İSTER MİYDİNİZ?					
Hayır	58,3	64,3	69,9	60,6	47,1
Evet	41,7	35,7	30,1	39,4	52,9
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
(GELECEK) KENDİNİZ VE VARSA ÇOCUKLARINIZ İÇİN BURADA İYİ BİR GELECEK OLDUĞUNU DÜŞÜNÜYOR MUSUNUZ?					
Hayır	45,5	50,0	60,3	62,7	57,8
Evet	54,5	50,0	39,7	37,3	42,2
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

(MEMNUNİYET) GENEL OLARAK DEĞERLENDİRDİĞİNİZDE BURADA YAŞAMAKTAN NE KADAR MEMNUNSUNUZ?					
Hiç memnun değilim / Memnun değilim	18,2	30,8	23,4	23,6	22,9
Ne memnun ne değilim	36,4	15,4	24,9	28,9	35,1
Çok memnunum / Memnunum	45,5	53,8	51,7	47,5	42,0
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

	EĞİTİM				
	Okuryazar değil	Okuryazar	İlkokul	Ortaokul / Lise	Üniversite / Lisansüstü

(ACİL İHTİYAÇ) SİZCE YAŞADIĞINIZ YAKIN ÇEVRENİN EN ACİL İHTİYACI NEDİR***					
1	11,1	7,7	22,8	20,7	19,7
2	11,1	7,7	11,2	16,1	26,2
3	22,2	30,8	13,1	9,8	12,0
4	33,3	15,4	26,7	22,0	13,1
5	22,2	38,5	26,2	31,5	29,0
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

(YATIRIM) SİVAS'IN GELİŞTİRİLMESİ İÇİN BEKLEDİĞİNİZ YATIRIMLAR NELERDİR?					
Sağlık kurumları ve hastaneler	5,3	21,7	10,0	8,6	10,7
Yol ve altyapı çalışmaları	5,3	4,3	15,8	19,5	20,2
Üniversite ve eğitim kurumları	10,5	-	11,4	10,1	12,2
Kültür ve doğa turizm yatırımları	15,8	17,4	16,3	17,3	30,0
Tarım ve hayvancılık yatırımları	15,8	17,4	19,1	16,1	10,7
Sanayi yatırımları	57,9	47,8	40,2	46,0	37,0
Toplam*	110,6	108,6	112,8	117,6	120,8

YAPACAĞINIZ İLK İŞ - SİVAS İÇİN ***					
1	36,4	10,0	20,7	20,0	21,8
2	-	20,0	16,2	20,2	25,3
3	9,1	40,0	15,1	13,0	11,8
4	54,5	30,0	48,0	46,8	41,2
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

YAPACAĞINIZ İLK İŞ - İLÇE İÇİN ***					
1	50,0	7,7	15,4	20,4	27,1
2	-	15,4	16,8	23,1	21,1
3	10,0	38,5	18,1	13,8	11,3
4	40,0	38,5	49,7	42,7	40,6
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

YAPACAĞINIZ İLK İŞ – KASABA / MAHALLE / KÖY İÇİN***					
1	44,4	11,1	39,8	33,7	31,9
2	-	-	13,3	21,0	25,3
3	11,1	44,4	18,4	15,7	8,8
4	44,4	44,4	28,6	29,6	34,1
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

* Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	Altyapı / Yolların Yapımı ve Onarımı / Ulaşım Sorunu / Su Sorunu / Çevre Planlaması – Şehircilik / Doğalgaz
2	Park –Bahçe / AVM / Eğlence Mekanı- Sosyal Tesis
3	Sağlık kurumu ve Elemanı / Eğitim
4	İşsizlik Sorunu / İstihdam
5	Sanayi / Yeni Yatırımlar

*** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	Altyapı, Yolların Yapımı ve Onarımı, Ulaşım Sorunu, Çevre Planlaması / Şehircilik, Askeriye ve Kurumsal Yapı, Doğalgaz
2	AVM, Eğlence Mekanı / Sosyal Tesis, Park / Bahçe
3	Eğitim / Okul, Sağlık kurumu ve Elemanı
4	Sanayi, İşsizlik Sorunu / İstihdam, Tarım ve Hayvancılığa Destek, Havaalanı, Yeni Yatırımlar

	EĞİTİM				
	Okuryazar değil	Okuryazar	İlkokul	Ortaokul / Lise	Üniversite / Lisansüstü

(PROJEYE DAHİL OLMA) YAŞADIĞINIZ ÇEVRENİN GELİŞTİRİLMESİ YAPILACAK PROJELERİN PARÇASI OLMAK İSTER MİSİNİZ?

Hayır	44,4	15,4	34,0	30,0	24,3
Evet	55,6	84,6	66,0	70,0	75,7
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

(NE TÜR PROJE) BİREYSEL OLARAK NE TÜR BİR PROJENİN PARÇASI OLABİLİRSİNİZ?*

1	33,3	36,8	35,1	24,9	25,4
2	55,6	52,6	46,7	53,6	58,8
3	11,1	15,8	21,3	24,5	18,9
Toplam*	100,0	105,2	103,1	103,0	103,1

(İŞ BEKLENTİSİ) AŞAĞIDAKİ İFADELERDEN HANGİLERİNİ KENDİNİZ İÇİN DAHA UYGUN BULUYORSUNUZ?***

1	44,4	26,3	39,4	44,0	44,0
2	33,4	47,4	37,6	33,2	30,3
3	22,2	31,6	35,8	35,9	36,3
Toplam *	100,0	105,3	112,8	113,1	110,6

(SİVAS İLİ ALGISI) ŞİMDİ SİVAS İLE İLGİLİ OKUYACAĞIM İFADELERDEN HANGİSİ SİZİN KANAATİNİZE EN UYGUNUDUR?					
Sivas diğer iller ile karşılaştırıldığında geri kalmış ve kötü imkanlara sahip bir yerdir	30,8	20,0	31,7	35,4	34,3
Sivas diğer iller ile karşılaştırıldığında her anlamda ortalama gelişmişlikte bir yerdir	53,8	53,3	36,7	41,7	38,1
Sivas diğer iller ile karşılaştırıldığında gelişmiş ve iyi imkanlara sahip bir yerdir	15,4	26,7	31,7	22,9	27,6
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
(SİVAS'IN GELECEĞİ) SİZCE SİVAS BUGÜN OLDUĞU KONUMDAN DAHA İYİ BİR YERE ULAŞABİLİR Mİ?					
Hayır	38,5	23,1	29,3	23,0	22,3
Evet	61,5	76,9	70,7	77,0	77,7
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

* Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	Yaşlı, engelli ve bakıma muhtaç hastalara yönelik projeler, Eğitim çağındaki çocuklara yönelik projeler
2	Kadınların işgücüne kazandırılması/meslek edindirilmesi, Gençlerin işgücüne kazandırılması/meslek edindirilmesi
3	Küçük ölçekli girişimlere verilecek destek ve krediler, Tarım ve hayvancılık konusunda destek ve projeler

*** Kodların açıklaması tablodadır.

1	Yaşadığım yerin ekonomik değil sosyal projelere ihtiyaç duyduğunu düşünüyorum, Kazanç beklemeden sosyal projeler içinde yer almak isterim
2	Meslek edindirme kursları ile meslek sahibi olmak/bir yerde çalışmak isterim, Kadınların ev içinde olabilecekleri projeler ile desteklenmesi gerektiğini düşünüyorum.
3	Destek ve krediler ile şuanda yaptığım işimi geliştirebilirim, Destek ve krediler ile küçük de olsa kendi işimi kurmak/yapmak isterim, Bir kadın olarak verilecek destek ile kuracağım iş kendi ayaklarım üzerinde durmamı sağlar.

“Para ihtiyacı ve sorunlarınız için kime danışırsınız?” sorularına verilen cevaplar eğitim seviyesine göre değişmektedir. Özellikle eğitim seviyesi yüksek toplumsal kesimler, geleneksel dayanışma mekanizmalarından diğer toplumsal kesimlere görece uzaklaşmıştır.

MESLEK ETKİSİ

Meslek değişkeni, sosyal göstergeler, eğilimler ve beklentilere doğrusal veya ters olarak en duyarlı değişken olmuştur. Anketteki bir eksiklik meslek ve işi birbirinden tam olarak ayırmamasıdır. Örneğin devlet memurluğu, gerçekte bir iş olmasına rağmen, katılımcıların verdiği yanıtlarda bir meslek gibi dile getirilmiştir. Bu nedenle, yanıtlarda iş ve meslek güvencesi birbirine eşit olarak kabul edilmiştir.

Düzenli işi olmayan kesimler; ev kadınları, öğrenciler, emekliler ve işsizlerdir. Geliri olmayanlar; öğrenci ve işsizlerdir. Ev kadınlarının gelirinin olması, hanedeki erkek gelirini kendi geliri kabul etmesi veya hane içi üretimden kaynaklı bir gelirden kaynaklanmaktadır.

Bütün tabloların içinde sadece meslek gruplarında gelir beklentisi önemli bir farklılık göstermektedir; devlet memuru ve uzmanlık meslekleri mensupları yüksek düzey bir gelir ihtiyacı belirtmişlerdir. Bunun anlamı şudur; meslek sahibi olmak sosyo-ekonomik yaşama karşı talep fonksiyonunu artırmaktadır. Dolayısıyla bireysel gelişimi veya daha iyi yaşam kalitesini talep eden toplumsal kesimlerin genişlemesi diğer bir deyişle orta sınıftan gelişmesi bölgenin gelişimi içinde önemli bir göstergedir.

Sosyal güvenlik sadece meslek, göstergede mesleği olmayan kesimler için genele göre düşük bir seviyededir. Mesleği olan kesimlerin parasal ihtiyaç bazında, ağırlıklı olarak formal yolları kullanması bu kesimlerin geleneksel dayanışma mekanizmalarından uzaklaştığını göstermektedir. Bu nedenle geleneksel dayanışma yolları iş ve gelir güvencesinin olmadığı veya zayıf olduğu toplumsal kesimler ve bölgelerde hala etkinliğini sürmektedir çıkarımı yapılabilir. Sıkıntı ve sorunları danışma konusunda diğer tüm göstergelerde olduğu gibi meslek göstergesinde de hala geleneksel yollar kullanılmaktadır. Boş zamanların değerlendirilmesinde, memurlar, öğrenciler ve uzmanlık meslekleri bireysel faaliyetler içerisinde, diğer kesimler yakın çevre ile birlikte bu zamanı kullanmaktadır.

Göç eğilimi Sivas'ta yüksektir, göçü planlayan ve göç isteği olan kesimlerin başında kamu çalışanları işçiler, esnaf ve öğrenciler gelmektedir. Gelecek endişesi, mesleklere göre yüksek eğilimlere sahiptir. Yaşam memnuniyeti konusunda sadece uzmanlık meslekleri düşük seviyededir.

Yakın çevrenin acil ihtiyacı konusunda, sanayileşme, esnaf ve işçiler için ön plandadır. Sivas'ın gelişimi için de tüm gruplarda sanayileşme ön plana çıkmaktadır. İlçe düzeyinde ise, bütün gruplar, altyapı ve sanayi yatırımı yapacaklarını belirtmiştir. Köy/mahalle düzeyinde, altyapı ve yaşam kalitesinin geliştirilmesine yönelik yatırımlar ön plana çıkmaktadır. Tüm meslek grupları Sivas'ı orta düzey gelişmiş bir il olarak görmektedir ve geleceği konusunda oldukça umutludurlar.

Sonuç olarak meslek değişkeninde, çiftçiler, işsizler ve esnafın kalkınma politikalarında daha fazla önem verilmesi gereken gruplar olarak görülmesi gerekmektedir. Meslek sahipliğinin daha fazla, yüksek gelecek beklentisi ve daha somut talepleri oluşturduğu görülmektedir.

Meslek sahipliğinin daha yüksek gelecek beklentisi ve daha fazla somut talepleri oluşturduğu görülmektedir.

MESLEK												
	Devlet Memuru	Kamu Sektöründe İşçi	Özel Sektörde İşçi	Üst Düzey Yönetici	Uzmanlık Gerektiren Meslekler	Ev Hanımı	Öğrenci	İşsiz	Emekli	Çiftçi	Küçük ve Orta Ölçekli Ticaret	
(DÜZENLİ İŞ) DÜZENLİ BİR İŞİNİZ VAR MI?												
Hayır	-	-	7,0	-	-	97,3	94,6	100,0	78,6	10,4	-	
Evet	100,0	100,0	93,0	100,0	100,0	2,7	5,4	-	21,4	89,6	100,0	
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
(GEÇİM) GENEL OLARAK GEÇİMİNİZİ NASIL SAĞLIYORSUNUZ?												
Gelirim yok	-	-	-	-	-	18,1	52,9	63,2	-	-	-	
Kira / Diğer	-	-	1,0	-	-	7,4	13,2	7,9	-	2,0	1,7	
Çiftçilik/ Hayvancılık yaparak	-	-	-	-	-	7,4	2,9	2,6	4,3	93,9	-	
Serbest meslek gelirim var	-	-	6,1	-	15,4	24,2	14,7	11,8	5,2	4,1	97,1	
Düzenli bir maaşım var	100,0	100,0	92,9	100,0	84,6	43,0	16,2	14,5	90,5	-	1,2	
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
(GELİR BEKLENTİSİ) NE KADAR BİR GELİRİN SİZİN İÇİN YETERLİ OLACAĞINI DÜŞÜNÜYORSUNUZ?												
1000 TL ve daha az	-	-	1,6	25,0	-	3,4	2,4	3,7	-	2,3	0,6	
1001-3000 TL	34,6	58,8	67,9	25,0	30,0	68,4	54,8	51,4	75,7	63,6	54,7	
3001-5000 TL	57,7	29,4	25,7	25,0	50,0	26,4	35,7	43,0	20,7	27,3	30,0	
5001 TL ve üzeri	7,7	11,8	4,8	25,0	20,0	1,7	7,1	1,9	3,6	6,8	14,7	
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
(SOSYAL GÜVENLİK) HERHANGİ BİR SOSYAL GÜVENLİK KURUMUNA ÜYE MİSİNİZ?												
Üye Değil	-	-	10,2	-	-	11,8	26,7	39,8	-	19,6	7,7	
Yeşil Kart	-	-	4,6	-	-	6,5	2,3	9,2	-	8,7	1,8	
SGK	100,0	100,0	82,7	100,0	100,0	81,7	69,8	49,0	100,0	71,7	89,9	
Özel Sigorta	-	-	2,5	-	-	-	1,2	2,0	-	-	0,6	
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	

* Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir

MESLEK											
	Devlet Memuru	Kamu Sektöründe İşçi	Özel Sektörde İşçi	Üst Düzey Yönetici	Uzmanlık Gerektiren Meslekler	Ev Hanımı	Öğrenci	İşsiz	Emekli	Çiftçi	Küçük ve Orta Ölçekli Ticaret
(PARA İHTİYACI) EĞER PARAYA İHTİYACINIZ OLURSA BUNU NASIL KARŞILARSINIZ?											
Diğer	5,4	3,2	7,2	28,6	0,0	7,0	2,0	5,1	2,8	3,8	4,4
Devlet kurumlarına başvurarak	10,9	9,7	13,8	0,0	15,8	14,7	6,0	25,3	12,4	22,5	14,2
Akrabalarından isteyerek	18,5	6,5	21,6	0,0	21,1	28,1	9,4	16,3	21,9	37,5	18,9
Anne / Baba / Çocuklarından isteyerek	19,6	16,1	22,8	28,6	36,8	32,3	57,0	36,5	17,4	15,0	13,1
Banka kredisine başvurarak	44,6	45,2	27,2	28,6	26,3	21,1	7,4	16,3	39,9	22,5	38,2
Arkadaş / Dostlarından isteyerek	23,9	25,8	34,1	14,3	26,3	19,6	35,6	20,8	33,7	21,3	27,6
Toplam*	122,9	106,5	126,7	100,1	126,3	122,8	117,4	120,3	128,1	122,6	116,4
(KİME DANIŞIR) MADDE VE MANEVİ SIKINTI VE SORUNLARINIZLA İLGİLİ OLARAK KİMLERE DANIŞIRSINIZ?											
Eşime / Çocuklarıma	35,5	28,1	22,7	28,6	14,3	42,8	1,4	9,5	41,1	13,9	28,6
Anneme / Babama / Kardeşime / Aile büyüklerime	52,7	71,9	57,4	85,7	76,2	55,6	85,1	72,0	27,9	43,0	47,6
Akraba ileri gelenlerine	8,6	6,3	8,9	0,0	4,8	9,9	6,8	12,7	12,6	13,9	10,8
Arkadaş ve dostlarıma	25,8	21,9	30,1	14,3	33,3	20,7	41,2	41,8	35,8	32,9	33,5
Komşularıma / Muhtara	-	-	0,3	-	-	1,0	0,7	2,1	1,1	-	-
Dini kanaat önderine / Cami imamına	4,3	3,1	11,3	-	9,5	5,6	4,1	3,7	6,8	20,3	11,9
Toplam*	126,9	131,3	130,7	128,6	138,1	135,6	139,3	141,8	125,3	124,0	132,4
(BOŞ ZAMAN) BOŞ ZAMANLARINIZDA NELER YAPARSINIZ? **											
1	42,9	59,4	45,4	14,3	47,6	50,7	50,7	59,1	55,3	38,0	53,0
2	95,6	106,3	97,2	85,7	52,4	116,1	70,4	101,7	124,5	121,5	111,9
3	22,0	18,8	25,6	14,3	57,1	13,8	54,6	37,6	4,3	12,7	22,2
4	31,9	9,4	17,6	28,6	42,9	16,4	32,2	17,1	10,6	20,3	12,2
Toplam*	192,4	193,9	185,8	142,9	200,0	197,0	207,9	215,5	194,7	192,5	199,3

* Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1-TV izlemek 2- Anne, baba ziyareti / Eş, dost ve akraba ziyareti yapmak / Komşu ziyareti yapmak / Camiye gitmek / Kahvehane zaman geçirmek / Dernek, lokal vb. yerlere gitmek, 2- Anne, baba ziyareti / Eş, dost ve akraba ziyareti yapmak / Komşu ziyareti yapmak / Camiye gitmek / Kahvehane zaman geçirmek / Dernek, lokal vb. yerlere gitmek, 3- Sinemaya gitmek / Tiyatroya gitmek / Spor (futbol, basketbol vb.) / Kuran kursuna gitmek / Kuran okumak, 4-Kitap okumak / Sivil toplum kuruluşlarında olmak / Yardım kuruluşu faaliyetleri / Bahçe işleriyle uğraşmak / El işi yapmak / Siyasi parti çalışmalarına katılmak

MESLEK											
	Devlet Memuru	Kamu Sektöründe İşçi	Özel Sektörde İşçi	Üst Düzey Yönetici	Uzmanlık Gerektiren Meslekler	Ev Hanımı	Öğrenci	İşsiz	Emekli	Çiftçi	Küçük ve Orta Ölçekli Ticaret
(ACİL İHTİYAÇ) SİZCE YAŞADIĞINIZ YAKIN ÇEVRENİN EN ACIL İHTİYACI NEDİR?*											
1	15,4	10,5	12,8	20,0	16,7	26,1	25,3	27,6	25,0	13,3	19,6
2	23,1	5,3	17,8	20,0	25,0	20,5	26,6	21,0	9,3	17,8	8,9
3	17,3	10,5	10,6	20,0	16,7	18,6	7,6	5,7	12,0	4,4	8,9
4	11,5	31,6	27,2	20,0	16,7	9,9	20,3	21,0	26,9	22,2	25,0
5	32,7	42,1	31,7	20,0	25,0	24,8	20,3	24,8	26,9	42,2	37,5
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
(YATIRIM) SİVAS'IN GELİŞTİRİLMESİ İÇİN BEKLEDİĞİNİZ YATIRIMLAR NELERDİR?											
Sağlık kurumları ve hastaneler	3,3	16,1	10,2	16,7	15,0	16,8	12,2	6,0	6,7	2,8	6,3
Yol ve altyapı çalışmaları	15,6	12,9	14,8	16,7	25,0	15,1	18,7	32,4	16,9	8,3	21,8
Üniversite ve eğitim kurumları	3,3	19,4	10,2	33,3	10,0	11,9	15,1	11,0	9,2	8,3	10,2
Kültür ve doğa turizm yatırımları	26,7	19,4	21,1	16,7	10,0	24,2	26,6	19,8	12,8	15,3	14,0
Tarım ve hayvancılık yatırımları	15,6	16,1	16,3	16,7	15,0	13,0	13,7	9,9	22,1	26,4	15,4
Sanayi yatırımları	40,0	54,8	44,3	16,7	45,0	32,3	39,6	39,0	47,7	48,6	52,3
Toplam*	104,5	138,7	116,9	116,8	120,0	113,3	125,9	118,1	115,4	109,7	120,0

MESLEK (DEVAMI)											
	Devlet Memuru	Kamu Sektöründe İşçi	Özel Sektörde İşçi	Üst Düzey Yönetici	Uzmanlık Gerektiren Meslekler	Ev Hanımı	Öğrenci	İşsiz	Emekli	Çiftçi	Küçük ve Orta Ölçekli Ticaret
YAPACAĞINIZ İLK İŞ – SİVAS İÇİN***											
1	22,4	22,2	17,6	33,3	23,1	19,9	24,0	26,3	21,3	12,2	20,3
2	16,3	11,1	20,6	33,3	7,7	22,4	30,7	27,3	10,6	26,8	14,9
3	12,2	16,7	18,2		15,4	16,8	9,3	5,1	18,1	19,5	7,4
4	49,0	50,0	43,6	33,3	53,8	41,0	36,0	41,4	50,0	41,5	57,4
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
YAPACAĞINIZ İLK İŞ - İLÇE İÇİN ***											
1	23,3	7,7	16,0	50,0	28,6	21,8	28,1	23,4	20,0	22,2	19,0
2	14,0	15,4	18,5	25,0		23,3	28,1	28,6	16,3	25,9	16,4
3	14,0	15,4	18,5			19,5	10,9	6,5	16,3	14,8	13,8
4	48,8	61,5	47,1	25,0	71,4	35,3	32,8	41,6	47,5	37,0	50,9
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
YAPACAĞINIZ İLK İŞ – KASABA / MAHALLE / KÖY İÇİN***											
1	35,5	40,0	32,1	33,3	20,0	35,8	35,7	34,5	39,6	33,3	30,3
2	19,4	10,0	23,8	33,3	20,0	20,8	16,7	29,1	10,4	20,0	14,5
3	6,5	10,0	17,9		20,0	21,7	21,4	7,3	14,6	20,0	11,8
4	38,7	40,0	26,2	33,3	40,0	21,7	26,2	29,1	35,4	26,7	43,4
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

* Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	1-Altyapı / Yolların Yapımı ve Onarımı / Ulaşım Sorunu / Su Sorunu / Çevre Planlaması – Şehircilik / Doğalgaz
2	2-Park –Bahçe / AVM / Eğlence Mekanı- Sosyal Tesis
3	3-Sağlık Kurumu ve Elemanı / Eğitim
4	4-İşsizlik Sorunu / İstihdam
5	5-Sanayi / Yeni Yatırımlar

*** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	1-Altyapı, Yolların Yapımı ve Onarımı, Ulaşım Sorunu, Çevre Planlaması / Şehircilik, Askeriye ve Kurumsal Yapı, Doğalgaz
2	2-AVM, Eğlence Mekanı / Sosyal Tesis, Park / Bahçe
3	3-Eğitim / Okul, Sağlık kurumu ve Elemanı
4	4-Sanayi, İşsizlik Sorunu / İstihdam, Tarım ve Hayvancılığa Destek, Havaalanı, Yeni Yatırımlar

MESLEK											
	Devlet Memuru	Kamu Sektöründe İşçi	Özel Sektörde İşçi	Üst Düzey Yönetici	Uzmanlık Gerektiren Meslekler	Ev Hanımı	Öğrenci	İşsiz	Emekli	Çiftçi	Küçük ve Orta Ölçekli Ticaret
(PROJEYE DAHİL OLMA) YAŞADIĞINIZ ÇEVRENİN GELİŞTİRİLMESİ YAPILACAK PROJELERİN PARÇASI OLMAK İSTER MİSİNİZ?											
Hayır	18,0	23,5	27,6	33,3	27,3	30,3	34,9	27,1	38,8	28,6	30,2
Evet	82,0	76,5	72,4	66,7	72,7	69,7	65,1	72,9	61,2	71,4	69,8
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
(NE TÜR PROJE) BİREYSEL OLARAK NE TÜR BİR PROJENİN PARÇASI OLABİLİRSİNİZ?*											
1	30,9	27,3	34,1	33,3	50,0	20,9	22,5	18,1	36,4	44,2	22,3
2	51,5	54,5	44,1	66,7	28,6	74,0	67,4	61,2	32,3	28,8	50,8
3	17,6	36,4	23,6	-	28,6	7,7	14,6	23,3	35,4	28,8	30,6
Toplam*	100,0	118,2	101,8	100,0	107,2	102,6	104,5	102,6	104,1	101,8	103,7
(İŞ BEKLENTİSİ) AŞAĞIDAKİ İFADELERDEN HANGİLERİNİ KENDİNİZ İÇİN DAHA UYGUN BULUYORSUNUZ?***											
1	48,6	40,9	50,9	66,7	78,6	30,5	41,3	32,5	46,1	42,3	46,4
2	32,9	27,3	27,2	33,3	28,6	42,6	37,0	35,8	37,3	30,8	29,9
3	24,3	45,5	33,0	-	14,3	37,6	33,7	46,7	32,4	42,3	36,6
Toplam *	105,8	113,7	111,1	100,0	121,5	110,7	112,0	115,0	115,8	115,4	112,9

MESLEK (DEVAMI)											
	Devlet Memuru	Kamu İşçi	Özel Sektörde İşçi	Üst Düzey Yönetici	Uzmanlık Gerektiren Meslekler	Ev Hanımı	Öğrenci	İşsiz	Emekli	Çiftçi	Küçük ve Orta Ölçekli Ticaret
(SİVAS İLİ ALGISI) ŞİMDİ SİZE SİVAS İLE İLGİLİ OKUYACAĞIM İFADELERDEN HANGİSİ SİZİN KANAATİNİZE EN UYGUNDUR?											
Sivas diğer iller ile karşılaştırıldığında geri kalmış ve kötü imkanlara sahip bir yerdir	40,4	31,6	30,5	40,0	35,7	32,4	32,6	26,5	37,9	27,1	41,9
Sivas diğer iller ile karşılaştırıldığında her anlamda ortalama gelişmişlikte bir yerdir	40,4	47,4	39,5	20,0	35,7	37,9	39,1	57,3	33,6	47,9	35,8
Sivas diğer iller ile karşılaştırıldığında gelişmiş ve iyi imkanlara sahip bir yerdir	19,3	21,1	30,0	40,0	28,6	29,7	28,3	16,2	28,4	25,0	22,3
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
(SİVAS'IN GELECEĞİ) SİZCE SİVAS BUGÜN OLDUĞU KONUMDAN DAHA İYİ BİR YERE ULAŞABİLİR Mİ?											
Hayır	18,0	27,8	23,5	25,0	23,7	28,9	14,6	31,4	27,3	27,3	27,3
Evet	82,0	72,2	76,5	100,0	75,0	76,3	71,1	85,4	68,6	72,7	72,7
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

* Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	Yaşlı, engelli ve bakıma muhtaç hastalara yönelik projeler, Eğitim çağındaki çocuklara yönelik projeler
2	Kadınların işgücüne kazandırılması/meslek edindirilmesi, Gençlerin işgücüne kazandırılması/meslek edindirilmesi
3	Küçük ölçekli girişimlere verilecek destek ve krediler, Tarım ve hayvancılık konusunda destek ve projeler

*** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	Yaşadığım yerin ekonomik değil sosyal projelere ihtiyaç duyduğumu düşünüyorum, Kazanç beklemeden sosyal projeler içinde yer almak isterim
2	Meslek edindirme kursları ile meslek sahibi olmak/bir yerde çalışmak isterim, Kadınların ev içinde olabileceklere projeler ile desteklenmesi gerektiğini düşünüyorum.
3	Destek ve krediler ile şuanda yaptığım işimi geliştirebilirim, Destek ve krediler ile küçük de olsa kendi işimi kurmak/yapmak isterim, Bir kadın olarak verilecek destek ile kuracağım iş kendi ayaklarım üzerinde durmamı sağlar.

GELİR ETKİSİ

Gelir, genel olarak göstergeler üzerinde büyük etkiye sahip görünmemektedir. Gelir grupları arasında birkaç soruda farklılıklar oluşmaktadır.

Gelir farklılıkları ile düzenli iş, geçim ve gelir beklentisi soruları arasında doğal olarak doğrusal bir ilişki vardır. Geliri düşük grup sosyal güvenlik şemsiyesi altında daha düşük orana sahiptir. Gelir yükseldikçe, formal para ihtiyacı karşılama yolu aranmaktadır. Sıkıntı ve sorunların paylaşımında tüm gruplarda aile ve eş/dost çevresi ön plandadır. Gelir seviyesi ve boş zamanın değerlendirilmesi bazında gruplar arasında belirgin bir fark yoktur. Boş zaman açısından bireyleşme gelir gruplarına göre sınırlı düzeydedir.

Gelir farklılıklarının göç konusunda etkisi sınırlıdır. Sivas'ta alt gelir grubunun göç eğilimi daha yüksektir. Bu grup aynı zamanda memnuniyet açısından görece yüksek olumsuz bir eğilime sahiptir.

Bütün gelir grupları acil ihtiyaç konusunda her konuyu dile getirmişlerdir. Sivas'ın gelişimi için bütün gelir gruplarında sanayi yatırımlarının yapılması dile getirilmiştir. İlçe ve köy/mahalle düzeyinde sanayileşmenin yanında fiziki yatırımlar ve sosyal yatırımlar her grupta ön plandadır.

Çevrenin gelişimi için katılımçılık konusunda bütün gruplar yüksek bir katılım isteği oranına sahiptir. Her grup ağırlıklı olarak kadın ve gençler konusunda proje yapılması gerektiğini belirtmiştir.

En alt gelir grubu; Sivas'ın gelişmişlik düzeyi ve geleceği konusunda en olumsuz yanıtı veren grup olmuştur. Diğer gruplar ise oldukça olumlu kanaate sahiptirler.

Sonuç olarak gelir etkisi düşünüldüğünde, en alt gelir gruplarına önem verilmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır.

HANENİN AYLIK GELİRİ				
	0-1300 TL	1301-2500 TL	2501-4500 TL	4501 TL ve üzeri
(DÜZENLİ İŞ) DÜZENLİ BİR İŞİNİZ VAR MI?				
Hayır	69,1	45,5	21,4	11,4
Evet	30,9	54,5	78,6	88,6
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0
(GEÇİM) GENEL OLARAK GEÇİMİNİZİ NASIL SAĞLIYORSUNUZ?				
Gelirim yok	34,7	6,3	0,8	2,4
Kira / Diğer	2,7	3,4	2,5	2,4
Çiftçilik/ Hayvancılık yaparak	7,6	5,6	5,0	2,4
Serbest meslek gelirim var	21,8	23,7	31,1	50,0
Düzenli bir maaşım var	33,3	60,9	60,5	42,9
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0
(GELİR BEKLENTİSİ) NE KADAR BİR GELİRİN SİZİN İÇİN YETERLİ OLACAĞINI DÜŞÜNÜYORSUNUZ?				
1000 TL ve daha az	2,1	1,1	0,9	4,8
1001-3000 TL	66,8	69,3	35,1	23,8
3001-5000 TL	28,5	25,4	50,0	45,2
5001 TL ve üzeri	2,6	4,2	14,0	26,2
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0

(SOSYAL GÜVENLİK) HERHANGİ BİR SOSYAL GÜVENLİK KURUMUNA ÜYE MİSİNİZ?				
Üye Değil	23,8	7,8	4,8	4,4
Yeşil Kart	4,8	3,8	1,6	2,2
SGK	70,9	87,7	91,1	93,3
Özel Sigorta	0,4	0,6	2,4	-
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0

HANENİN AYLIK GELİRİ				
	0-1300 TL	1301-2500 TL	2501-4500 TL	4501 TL ve üzeri

(PARA İHTİYACI) EĞER PARAYA İHTİYACINIZ OLURSA BUNU NASIL KARŞILARSINIZ?				
Diğer	6,7	3,4	7,0	11,1
Devlet kurumlarına başvurarak	15,2	12,3	13,6	6,9
Akrabalarımдан isteyerek	19,1	23,2	16,1	16,7
Anne / Baba / Çocuklarımdan isteyerek	25,3	27,3	24,6	30,6
Banka kredisine başvurarak	16,0	29,8	39,2	37,5
Arkadaş / Dostlarımdan isteyerek	36,7	28,1	19,6	15,3
Toplam*	119,0	124,1	120,1	118,1

(KİME DANIŞIR) MADDİ VE MANEVİ SIKINTI VE SORUNLARINIZLA İLGİLİ OLARAK KİMLERE DANIŞIRSINIZ?				
Eşime / Çocuklarıma	23,3	29,0	29,1	30,4
Anneme / Babama / Kardeşime / Aile büyüklerime	49,3	58,9	60,1	55,1
Akraba ileri gelenlerine	10,3	10,3	10,3	13,0
Arkadaş ve dostlarıma	37,3	29,4	25,1	30,4
Komşularıma / Muhtara	1,2	0,1	0,5	1,4
Dini kanaat önderine / Cami imamına	6,1	8,2	9,9	5,8
Toplam*	127,5	135,9	135,0	136,1

(BOŞ ZAMAN) BOŞ ZAMANLARINIZDA NELER YAPARSINIZ?*				
1	59,7	49,3	40,6	42,2
2	101,7	108,0	102,5	81,3
3	27,4	19,2	31,7	39,1
4	19,7	16,6	20,8	21,9
Toplam*	208,5	193,1	195,6	184,5

* Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	TV izlemek
2	Anne, baba ziyareti / Eş, dost ve akraba ziyareti yapmak / Komşu ziyareti yapmak / Camiye gitmek / Kahvehane zaman geçirmek / Dernek, lokal vb. yerlere gitmek
3	Sinemaya gitmek / Tiyatroya gitmek / Spor (futbol, basketbol vb.) / Kuran kursuna gitmek / Kuran okumak
4	Kitap okumak / Sivil toplum kuruluşlarında olmak / Yardım kuruluşu faaliyetleri / Bahçe işleriyle uğraşmak / El işi yapmak / Siyasi parti çalışmalarına katılmak

HANENİN AYLIK GELİRİ				
	0-1300 TL	1301-2500 TL	2501-4500 TL	4501 TL ve üzeri
(GÖÇ PLAN) BURADAN BAŞKA BİR YERE GÖÇ ETMEYİ PLANLIYOR MUSUNUZ?				
Hayır	78,2	75,4	69,9	63,4
Evet	21,8	24,6	30,1	36,6
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0
(GÖÇ İSTEK) İMKANINIZ OLSA BURADAN GÖÇ ETMEK İSTER MİYDİNİZ?				
Hayır	62,9	59,5	57,6	45,2
Evet	37,1	40,5	42,4	54,8
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0
(GELECEK) KENDİNİZ VE VARSA ÇOCUKLARINIZ İÇİN BURADA İYİ BİR GELECEK OLDUĞUNU DÜŞÜNÜYOR MUSUNUZ?				
Hayır	65,2	59,0	57,3	57,5
Evet	34,8	41,0	42,7	42,5
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0
(MEMNUNİYET) GENEL OLARAK DEĞERLENDİRDİĞİNİZDE BURADA YAŞAMAKTAN NE KADAR MEMNUNSUNUZ?				
Hiç memnun değilim / Memnun değilim	26,3	20,8	24,3	21,1
Ne memnun ne değilim	27,2	29,0	28,7	31,6
Çok memnunuz / Memnunuz	46,5	50,1	47,0	47,4
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0
HANENİN AYLIK GELİRİ				
	0-1300 TL	1301-2500 TL	2501-4500 TL	4501 TL ve üzeri
(ACİL İHTİYAÇ) SİZCE YAŞADIĞINIZ YAKIN ÇEVRENİN EN ACİL İHTİYACI NEDİR?*				
1	25,6	15,2	25,0	14,3
2	13,5	17,0	18,8	19,0
3	11,2	12,2	13,4	11,9
4	28,7	20,8	14,3	14,3
5	21,1	34,8	28,6	40,5
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0
(YATIRIM) SİVAS'IN GELİŞTİRİLMESİ İÇİN BEKLEDİĞİNİZ YATIRIMLAR NELERDİR?				
Sağlık kurumları ve hastaneler	6,9	10,5	10,4	8,6
Yol ve altyapı çalışmaları	26,2	13,4	18,4	25,7
Üniversite ve eğitim kurumları	9,2	11,2	13,4	14,3
Kültür ve doğa turizm yatırımları	17,0	19,0	24,9	17,1
Tarım ve hayvancılık yatırımları	15,0	17,3	11,4	10,0
Sanayi yatırımları	43,5	43,5	44,8	50,0
Toplam*	117,8	114,9	123,3	125,7

YAPACAĞINIZ İLK İŞ - SİVAS İÇİN ***				
1	28,7	14,8	27,4	14,3
2	17,7	20,8	18,9	14,3
3	9,1	16,5	9,4	8,6
4	44,5	47,9	44,3	62,9
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0
YAPACAĞINIZ İLK İŞ - İLÇE İÇİN ***				
1	24,1	16,4	24,4	20,0
2	19,3	20,6	16,7	22,9
3	13,9	17,9	11,5	5,7
4	42,8	45,1	47,4	51,4
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0
YAPACAĞINIZ İLK İŞ - KASABA/ MAHALLE/KÖY İÇİN***				
1	36,2	30,7	36,4	31,8
2	12,4	18,9	27,3	27,3
3	19,0	17,7	5,5	4,5
4	32,4	32,7	30,9	36,4
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0

* Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	Altyapı / Yolların Yapımı ve Onarımı / Ulaşım Sorunu / Su Sorunu / Çevre Planlaması – Şehircilik / Doğalgaz
2	Park –Bahçe / AVM / Eğlence Mekanı- Sosyal Tesis
3	Sağlık kurumu ve Elemanı / Eğitim
4	İşsizlik Sorunu / İstihdam
5	Sanayi / Yeni Yatırımlar

*** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	Altyapı, Yolların Yapımı ve Onarımı, Ulaşım Sorunu, Çevre Planlaması / Şehircilik, Askeriye ve Kurumsal Yapı, Doğalgaz
2	AVM, Eğlence Mekanı / Sosyal Tesis, Park / Bahçe
3	Eğitim / Okul, Sağlık kurumu ve Elemanı
4	Sanayi, İşsizlik Sorunu / İstihdam, Tarım ve Hayvancılığa Destek, Havaalanı, Yeni Yatırımlar

Gelir farklılıkları ile düzenli iş, geçim ve gelir beklentisi soruları arasında doğal olarak doğrusal bir ilişki vardır.

HANENİN AYLIK GELİRİ				
	0-1300 TL	1301-2500 TL	2501-4500 TL	4501 TL ve üzeri
(PROJEYE DAHİL OLMA) YAŞADIĞINIZ ÇEVRENİN GELİŞTİRİLMESİ YAPILACAK PROJELERİN PARÇASI OLMAK İSTER MİSİNİZ?				
Hayır	41,4	31,2	16,8	15,8
Evet	58,6	68,8	83,2	84,2
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0
(NE TÜR PROJE) BİREYSEL OLARAK NE TÜR BİR PROJENİN PARÇASI OLABİLİRSİNİZ?*				
1	24,2	28,1	27,7	21,8
2	57,7	48,9	57,4	56,4
3	21,1	25,5	18,2	25,5
Toplam*	103,0	102,5	103,3	103,7
(İŞ BEKLENTİSİ) AŞAĞIDAKİ İFADELERDEN HANGİLERİNİ KENDİNİZ İÇİN DAHA UYGUN BULUYORSUNUZ?***				
1	38,6	41,4	48,7	38,2
2	36,4	33,3	31,6	40,0
3	42,1	35,1	30,3	30,9
Toplam *	117,1	109,8	110,6	109,1
(SİVAS İLİ ALGISI) ŞİMDİ SİZE SİVAS İLE İLGİLİ OKUYACAĞIM İFADELERDEN HANGİSİ SİZİN KANAATİNİZE EN UYGUNUDUR?				
Sivas diğer iller ile karşılaştırıldığında geri kalmış ve kötü imkânlara sahip bir yerdir	36,5	35,3	34,6	35,6
Sivas diğer iller ile karşılaştırıldığında her anlamda ortalama gelişmişlikte bir yerdir	36,1	39,4	39,4	26,7
Sivas diğer iller ile karşılaştırıldığında gelişmiş ve iyi imkânlara sahip bir yerdir	27,3	25,4	26,0	37,8
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0
(SİVAS'IN GELECEĞİ) SİZCE SİVAS BUGÜN OLDUĞU KONUMDAN DAHA İYİ BİR YERE ULAŞABİLİR Mİ?				
Hayır	39,6	23,7	11,5	15,8
Evet	60,4	76,3	88,5	84,2
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0

* Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	Yaşlı, engelli ve bakıma muhtaç hastalara yönelik projeler, Eğitim çağındaki çocuklara yönelik projeler
2	Kadınların işgücüne kazandırılması/meslek edindirilmesi, Gençlerin işgücüne kazandırılması/meslek edindirilmesi
3	Küçük ölçekli girişimlere verilecek destek ve krediler, Tarım ve hayvancılık konusunda destek ve projeler

*** Kodların açıklaması tablodadır.

1	Yaşadığım yerin ekonomik değil sosyal projelere ihtiyaç duyduğumu düşünüyorum, Kazanç beklemeden sosyal projeler içinde yer almak isterim
2	Meslek edindirme kursları ile meslek sahibi olmak/bir yerde çalışmak isterim, Kadınların ev içinde olabilecekleri projeler ile desteklenmesi gerektiğini düşünüyorum.
3	Destek ve krediler ile şuanda yaptığım işimi geliştirebilirim, Destek ve krediler ile küçük de olsa kendi işimi kurmak/yapmak isterim, Bir kadın olarak verilecek destek ile kuracağım iş kendi ayaklarım üzerinde durmamı sağlar.

BÖLGE ETKİSİ

Yaşanılan yer değişkeni, il, ilçe, köy/kasaba değişkenleri üzerinde önemli bir etkiye sahip değildir. Buradan şu çıkarım yapılabilir; yerleşim yerlerinin yaşam kalitesi açısından birbirinden büyük farkı yoktur. Yerleşim tiplerinin hepsinde benzer sorunlar ve koşullar mevcuttur.

Düzenli işi olmayanların oranı her yerleşim biriminde yüksektir ve birbirine çok yakındır. Düzenli maaşa sahip olanların oranı şehir merkezinde biraz yüksektir. Kasaba/köy ve ilçede orta düzey gelir seviyesi, şehir merkezinde ise orta üstü gelir seviyesi mevcuttur. Sosyal güvenlik şemsiyesi görece köylerde biraz düşüktür, fakat yine de yüksek oranda sosyal güvenlik şemsiyesi mevcuttur.

Sosyal dayanışma açısından her yerleşim biriminde aile öne çıkmaktadır. Keza boş zamanın değerlendirilmesinde de aile ön plandadır. İhtiyacın nasıl karşılandığı yerleşim birimlerine göre çok farklılık göstermemektedir, hem piyasa koşulları hem de yakın çevre eşite yakın düzeyde kullanılmaktadır. Sıkıntı ve sorunları paylaşma konusunda ilçelerde aileye danışma oldukça düşüktür, bunun yanı sıra din adamları önemli bir paya sahiptir. İlçeler, boş zamanlarında bireysel işler yapma konusunda düşük bir orana sahiptir.

Göç etme planı her yerde düşüktür. Fakat göç isteği özellikle ilçe ve il merkezi düzeyinde yükselmektedir. Gelecek endişesi en çok köy/kasaba ve ilçelerde hissedilmektedir. Buna koşul olarak yaşam memnuniyeti köy/kasaba ve ilçelerde görece düşüktür.

Köy/kasaba ve ilçelerde en önemli sorun işsizlik ve sanayi olarak görünmektedir. İl merkezinde ise sosyal yaşam daha çok dile getirilmiştir. Beklenen yatırımlar açısından, ilçelerde sanayi çok başattır. Sanayi dışındaki bütün yatırımlar her yerleşim biriminde ihtiyaç olarak belirtilmiştir. Sivas her düzeyde yatırım ihtiyacı içermektedir çıkarımı yapılabilir.

Bölgenin gelişimi konusunda her birimde yüksek bir katılımcılık isteği vardır. Sivaslılar her yerleşim biriminde, kadın ve gençlik projelerine katılma konusunda daha çok eğilim göstermektedirler.

Sonuç olarak, Sivas'ta geliştirilecek kalkınma politikaları özellikle ilçelere duyarlı olmalıdır. Sivas'ta, sanayi en başta olmak üzere, sosyal projeler ve alt yapı ihtiyacı bulunmaktadır.

Sivaslılar her yerleşim biriminde, kadın ve gençlik projelerine katılma konusunda daha çok eğilim göstermektedirler.

YAŞANILAN YER			
	Kasaba / Köy	İlçe Merkezi	Şehir Merkezi
(DÜZENLİ İŞ) DÜZENLİ BİR İŞİNİZ VAR MI?			
Hayır	53,0	44,6	50,5
Evet	47,0	55,4	49,5
Toplam	100,0	100,0	100,0
(GEÇİM) GENEL OLARAK GEÇİMİNİZİ NASIL SAĞLIYORSUNUZ?			
Gelirim yok	17,6	12,2	9,2
Kira / Diğer	5,0	2,7	4,0
Çiftçilik/ Hayvancılık yaparak	10,1	7,6	4,4
Serbest meslek gelirim var	26,4	27,6	25,0
Düzenli bir maaşım var	40,9	49,9	57,4
Toplam	100,0	100,0	100,0

(GELİR BEKLENTİSİ) NE KADAR BİR GELİRİN SİZİN İÇİN YETERLİ OLACAĞINI DÜŞÜNÜYORSUNUZ?			
1000 TL ve daha az	1,1	1,4	2,7
1001-3000 TL	60,3	68,2	49,3
3001-5000 TL	34,5	24,4	40,2
5001 TL ve üzeri	4,0	5,9	7,8
Toplam	100,0	100,0	100,0
(SOSYAL GÜVENLİK) HERHANGİ BİR SOSYAL GÜVENLİK KURUMUNA ÜYE MİSİNİZ?			
Üye Değil	17,6	12,2	11,3
Yeşil Kart	8,8	3,1	2,1
SGK	72,9	84,3	85,2
Özel Sigorta	0,6	0,4	1,4
Toplam	100,0	100,0	100,0
YAŞANILAN YER			
	Kasaba / Köy	İlçe Merkezi	Şehir Merkezi
(PARA İHTİYACI) EĞER PARAYA İHTİYACINIZ OLURSA BUNU NASIL KARŞILARSINIZ?			
Diğer	3,4	3,1	9,6
Devlet kurumlarına başvurarak	18,9	12,1	16,1
Akrabalarımдан isteyerek	21,3	23,7	15,7
Anne / Baba / Çocuklarımdan isteyerek	23,6	24,2	31,8
Banka kredisine başvurarak	24,7	29,2	26,1
Arkadaş / Dostlarımdan isteyerek	31,4	31,2	19,0
Toplam*	123,3	123,5	118,3
(KİME DANIŞIR) MADDİ VE MANEVİ SIKINTI VE SORUNLARINIZLA İLGİLİ OLARAK KİMLERE DANIŞIRSINIZ?			
Eşime / Çocuklarıma	28,0	28,4	21,8
Anneme / Babama / Kardeşime / Aile büyüklerime	53,0	51,8	64,7
Akraba ileri gelenlerine	6,3	11,5	10,0
Arkadaş ve dostlarıma	37,3	32,2	27,1
Komşularıma / Muhtara	-	0,7	1,0
Dini kanaat önderine / Cami imamına	7,0	9,1	7,2
Toplam*	131,6	133,7	131,8
(BOŞ ZAMAN) BOŞ ZAMANLARINIZDA NELER YAPARSINIZ?*			
1	55,2	52,7	43,3
2	114,7	108,2	92,5
3	33,1	14,1	35,6
4	21,1	15,4	21,1
Toplam*	224,1	190,4	192,5

* Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	TV izlemek
2	Anne, baba ziyareti / Eş, dost ve akraba ziyareti yapmak / Komşu ziyareti yapmak / Camiye gitmek / Kahvehane zaman geçirmek / Dernek, lokal vb. yerlere gitmek
3	Sinemaya gitmek / Tiyatroya gitmek / Spor (futbol, basketbol vb.) / Kuran kursuna gitmek / Kuran okumak
4	Kitap okumak / Sivil toplum kuruluşlarında olmak / Yardım kuruluşu faaliyetleri / Bahçe işleriyle uğraşmak / El işi yapmak / Siyasi parti çalışmalarına katılmak

YAŞANILAN YER			
	Kasaba / Köy	İlçe Merkezi	Şehir Merkezi
(GÖÇ PLAN) BURADAN BAŞKA BİR YERE GÖÇ ETMEYİ PLANLIYOR MUSUNUZ?			
Hayır	80,7	72,0	77,0
Evet	19,3	28,0	23,0
Toplam	100,0	100,0	100,0
(GÖÇ İSTEK) İMKANINIZ OLSA BURADAN GÖÇ ETMEK İSTER MİYDİNİZ?			
Hayır	70,1	56,4	60,8
Evet	29,9	43,6	39,2
Toplam	100,0	100,0	100,0
(GELECEK) KENDİNİZ VE VARSA ÇOCUKLARINIZ İÇİN BURADA İYİ BİR GELECEK OLDUĞUNU DÜŞÜNÜYOR MUSUNUZ?			
Hayır	57,6	71,0	44,3
Evet	42,4	29,0	55,7
Toplam	100,0	100,0	100,0
(MEMNUNİYET) GENEL OLARAK DEĞERLENDİRDİĞİNİZDE BURADA YAŞAMAKTAN NE KADAR MEMNUNSUNUZ?			
Hiç memnun değilim / Memnun değilim	18,7	29,3	17,0
Ne memnun ne değilim	33,3	31,7	22,5
Çok memnunum / Memnunum	48,0	39,1	60,6
Toplam	100,0	100,0	100,0

YAŞANILAN YER			
	Kasaba / Köy	İlçe Merkezi	Şehir Merkezi
(ACİL İHTİYAÇ) SİZCE YAŞADIĞINIZ YAKIN ÇEVRENİN EN ACİL İHTİYACI NEDİR?*			
1	27,4	12,8	31,4
2	15,4	11,6	27,3
3	10,3	10,8	12,9
4	20,0	27,6	10,6
5	26,9	37,3	17,8
Toplam	100,0	100,0	100,0

(YATIRIM) SİVAS'IN GELİŞTİRİLMESİ İÇİN BEKLEDİĞİNİZ YATIRIMLAR NELERDİR?			
Sağlık kurumları ve hastaneler	10,4	7,7	11,9
Yol ve altyapı çalışmaları	22,5	10,9	29,1
Üniversite ve eğitim kurumları	12,1	10,2	10,7
Kültür ve doğa turizm yatırımları	20,8	15,3	26,3
Tarım ve hayvancılık yatırımları	15,6	20,1	8,1
Sanayi yatırımları	38,4	53,9	27,1
Toplam*	119,8	118,1	113,2
YAPACAĞINIZ İLK İŞ – SİVAS İÇİN ***			
1	28,4	11,9	30,6
2	21,0	15,5	27,5
3	14,8	15,3	9,8
4	35,8	57,3	32,2
Toplam	100,0	100,0	100,0
YAPACAĞINIZ İLK İŞ - İLÇE İÇİN ***			
1	25,8	14,0	32,1
2	21,1	15,8	32,1
3	18,0	15,8	9,5
4	35,2	54,3	26,2
Toplam	100,0	100,0	100,0
YAPACAĞINIZ İLK İŞ – KASABA/ MAHALLE/KÖY İÇİN***			
1	29,9	33,6	38,9
2	18,7	11,1	35,1
3	23,4	16,6	6,9
4	28,0	38,7	19,1
Toplam	100,0	100,0	100,0

* Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	Altyapı / Yolların Yapımı ve Onarımı / Ulaşım Sorunu / Su Sorunu / Çevre Planlaması – Şehircilik / Doğalgaz
2	Park –Bahçe / AVM / Eğlence Mekanı- Sosyal Tesis
3	Sağlık kurumu ve Elemanı / Eğitim
4	İşsizlik Sorunu / İstihdam
5	Sanayi / Yeni Yatırımlar

*** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	Altyapı, Yolların Yapımı ve Onarımı, Ulaşım Sorunu, Çevre Planlaması / Şehircilik, Askeriye ve Kurumsal Yapı, Doğalgaz
2	AVM, Eğlence Mekanı / Sosyal Tesis, Park / Bahçe
3	Eğitim / Okul, Sağlık kurumu ve Elemanı
4	Sanayi, İşsizlik Sorunu / İstihdam, Tarım ve Hayvancılığa Destek, Havaalanı, Yeni Yatırımlar

YAŞANILAN YER			
	Kasaba / Köy	İlçe Merkezi	Şehir Merkezi
(PROJEYE DAHİL OLMA) YAŞADIĞINIZ ÇEVRENİN GELİŞTİRİLMESİ YAPILACAK PROJELERİN PARÇASI OLMAK İSTER MİSİNİZ?			
Hayır	39,1	29,9	23,1
Evet	60,9	70,1	76,9
Toplam	100,0	100,0	100,0
(NE TÜR PROJE) BİREYSEL OLARAK NE TÜR BİR PROJENİN PARÇASI OLABİLİRSİNİZ?***			
1	27,1	31,2	21,2
2	54,8	48,7	60,3
3	22,3	22,9	21,5
Toplam*	104,2	102,8	103,0
(İŞ BEKLENTİSİ) AŞAĞIDAKİ İFADELERDEN HANGİLERİNİ KENDİNİZ İÇİN DAHA UYGUN BULUYORSUNUZ?***			
1	34,7	45,7	41,8
2	32,9	35,1	32,0
3	46,1	30,9	38,9
Toplam *	113,7	111,7	112,7
(SİVAS İLİ ALGISI) ŞİMDİ SİZE SİVAS İLE İLGİLİ OKUYACAĞIM İFADELERDEN HANGİSİ SİZİN KANAATİNİZE EN UYGUNUDUR?			
Sivas diğer iller ile karşılaştırıldığında geri kalmış ve kötü imkânlarla sahip bir yerdir	29,7	41,2	24,5
Sivas diğer iller ile karşılaştırıldığında her anlamda ortalama gelişmişlikte bir yerdir	46,5	38,0	40,4
Sivas diğer iller ile karşılaştırıldığında gelişmiş ve iyi imkânlarla sahip bir yerdir	23,8	20,8	35,0
Toplam	100,0	100,0	100,0
(SİVAS'IN GELECEĞİ) SİZCE SİVAS BUGÜN OLDUĞU KONUMDAN DAHA İYİ BİR YERE ULAŞABİLİR Mİ?			
Hayır	30,4	27,4	16,1
Evet	69,6	72,6	83,9
Toplam	100,0	100,0	100,0

* Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

* Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	Yaşlı, engelli ve bakıma muhtaç hastalara yönelik projeler, Eğitim çağındaki çocuklara yönelik projeler
2	Kadınların işgücüne kazandırılması/meslek edindirilmesi, Gençlerin işgücüne kazandırılması/meslek edindirilmesi
3	Küçük ölçekli girişimlere verilecek destek ve krediler, Tarım ve hayvancılık konusunda destek ve projeler

*** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	Yaşadığım yerin ekonomik değil sosyal projelere ihtiyaç duyduğumu düşünüyorum, Kazanç beklemeden sosyal projeler içinde yer almak isterim
2	Meslek edindirme kursları ile meslek sahibi olmak/bir yerde çalışmak isterim, Kadınların ev içinde olabilecekleri projeler ile desteklenmesi gerektiğini düşünüyorum.
3	Destek ve krediler ile şuanda yaptığım işimi geliştirebilirim, Destek ve krediler ile küçük de olsa kendi işimi kurmak/yapmak isterim, Bir kadın olarak verilecek destek ile kuracağım iş kendi ayaklarım üzerinde durmamı sağlar.

II. B. EĞİLİM VE BEKLENTİ ÇAPRAZ TABLOLARI

Bu bölümde ankete katılanların, boş zamanın değerlendirilmesi, göç planı ve göç isteği, gelecek beklentisi ve yaşam memnuniyeti konularında verdikleri yanıtların cinsiyet, yaş grupları, eğitim düzeyi, yaşadıkları yer, meslek ve gelire göre dağılımları verilmektedir.

Bu bölüm, beş konuda gösterilen sosyal eğilimlerin birkaç gösterge bazında kısmi açıklamasını sağlamaktadır. Örneğin göç etmek isteyenlerin eğitim, yaş gibi özellikleri bu tablolardan görülebilir. Diğer yandan diğer bölümlerde yapılan yorumların hangi ölçülerde geçerli olduğunu gösteren bir kontrol bölümü olarak da düşünülebilir.

Tablolarda her grubun, seçenekler arasındaki eğilimini ayırt etmek için, o grubun bir sorunun seçeneğine verdiği yanıtın oranı ankete katılanlar içindeki oranına bölünmüştür. 1'in üstündeki değerler o grubun o seçeneği daha çok dile getirdiğini göstermektedir. Örneğin, anketteki kadın nüfus oranı %45,6 Boş Zaman 1. Seçenek TV seyretmek kadınlar için %48,1dir. Seçenek nüfusa bölündüğünde 1,05 çıkmaktadır. Bu oran kadınların TV seyretme alışkanlığının fazla olduğunu göstermektedir.

Bu şekilde her grubun karakteristiği ortaya çıkmakta, diğer taraftan her faktörün diğer değişkenlere göre nasıl şekillendiği görülmektedir.

BOŞ ZAMANIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kadınlar, boş zamanlarında eş/dost/akraba ziyaretinden çok TV seyretmek ve dışarıda bir faaliyete katılmaktadır. Erkekler ise daha çok eş/dost/akraba ziyareti yapmaktadır. Genç kuşak TV seyretmekte, dışarıda faaliyette bulunmakta, orta ve ileri yaş, eş/dost/akraba ziyareti yapmaktadır. Yaş ilerledikçe dışarı aktiviteleri oldukça azalmaktadır. Eğitim ile boş zamanları değerlendirme arasında doğrusal bir ilişki vardır, eğitim seviyesi yükseldikçe bireysel faaliyetler artmaktadır.

Yerleşim yerlerine göre ise, şehir ve köy/kasabada sosyalleşme ilçeye göre daha fazladır. Meslek ile boş zamanları değerlendirme arasında doğrusal bir ilişki vardır, meslek sahipliği yükseldikçe bireysel faaliyetler artmaktadır. Emekli, işsiz, çiftçi, esnaf, dışarı ve bireysel faaliyetlerden çok eş/dost/akraba ziyaretiyle ilgi göstermektedir. Gelir ile boş zamanları değerlendirme arasında da doğrusal bir ilişki vardır. Gelir arttıkça bireysel faaliyetler artmaktadır.

(BOŞ ZAMAN) BOŞ ZAMANLARINIZDA NELER YAPARSINIZ?				
	1*	2*	3*	4*
CİNSİYET				
Kadın	1,05	0,98	0,98	1,14
Erkek	0,95	1,02	1,01	0,88
YAŞ				
12-17 arası	1,22	0,84	2,06	0,84
18-24 arası	0,94	0,74	1,51	1,59
25-34 arası	1,03	0,97	1,42	1,03
35-54 arası	0,98	1,12	0,64	0,82
55 ve üzeri	1,04	1,19	0,21	0,56

EĞİTİM				
Okuryazar değil	1,08	1,31	-	0,23
Okuryazar	0,87	0,80	0,33	0,47
İlkokul	1,01	1,17	0,42	0,79
Ortaokul / Lise	1,01	1,03	1,02	0,83
Üniversite / Lisansüstü	0,97	0,75	1,67	1,77
YAŞANILAN YER				
Kasaba / Köy	1,69	1,69	2,14	1,79
İlçe Merkezi	1,26	1,24	0,71	1,03
Şehir Merkezi	0,56	0,58	0,98	0,77
(BOŞ ZAMAN) BOŞ ZAMANLARINIZDA NELER YAPARSINIZ?				
	1*	2*	3*	4*
MESLEK				
Devlet Memuru	0,84	0,91	0,91	1,73
Kamu Sektöründe İşçi	1,21	1,05	0,79	0,53
Özel Sektörde İşçi	0,91	0,93	1,08	0,98
Üst Düzey Yönetici	0,25	0,75	0,75	1,75
Uzmanlık Gerektiren Meslekler (Hakim, Doktor, Avukat, Mühendis, vb.)	0,92	0,46	2,38	2,31
Ev Hanımı	1,03	1,14	0,59	0,93
Öğrenci	1,03	0,69	2,36	1,82
İşsiz	1,13	0,94	1,51	0,91
Emekli	1,12	1,20	0,18	0,59
Çiftçi	0,75	1,17	0,54	1,13
Küçük ve Orta Ölçekli Ticaret (Alım – Satım, Bakkal, Esnaf vb.)	1,01	1,02	0,89	0,65
HANENİN AYLIK GELİRİ				
0-1300 TL	1,35	1,11	1,30	1,23
1301-2500 TL	1,11	1,18	0,91	1,04
2501-4500 TL	0,90	1,10	1,48	1,27
4501 TL ve üzeri	0,86	0,79	1,67	1,23

* Kodların açıklaması tablodadır.

1	TV izlemek
2	Anne, baba ziyareti / Eş, dost ve akraba ziyareti yapmak / Komşu ziyareti yapmak / Camiye gitmek / Kahvehane zaman geçirmek / Dernek, lokal vb. yerlere gitmek
3	Sinemaya gitmek / Tiyatroya gitmek / Spor (futbol, basketbol vb.)
4	Kitap okumak / Sivil toplum kuruluşlarında olmak / Yardım kuruluşu faaliyetleri / Siyasi parti çalışmalarına katılmak

GÖÇ PLANI

Erkeklerin göç eğilimi kadınlara göre biraz fazladır. Bu olguyu göç eğiliminin Sivas'ta yüksek olması ile birlikte düşünmek gerekir. Göç etme eğilimi gençlerde mevcuttur. Aynı şekilde eğitim seviyesi göç kararına katkı yapmaktadır. Göç konusunda ilçe ve köy/kasaba birimi biraz önde görünmektedir. Göçü seçenler, öğrenciler, ev kadınları, işçiler, memurlar, esnaf ve üst düzey yöneticilerdir. Yoksullar hariç her grubun göç planı var görünmektedir.

(GÖÇ PLAN) BURADAN BAŞKA BİR YERE GÖÇ ETMEYİ PLANLIYOR MUSUNUZ?		
	Hayır	Evet
CİNSİYET		
Kadın	1,00	0,93
Erkek	1,00	1,06
YAŞ		
12-17 arası	1,00	1,31
18-24 arası	0,88	1,36
25-34 arası	0,93	1,10
35-54 arası	1,03	0,87
55 ve üzeri	1,21	0,56
EĞİTİM		
Okuryazar değil	1,15	0,31
Okuryazar	1,00	0,27
İlkokul	1,18	0,61
Ortaokul / Lise	1,02	0,99
Üniversite / Lisansüstü	0,76	1,53
YAŞANILAN YER		
Kasaba / Köy	1,55	1,11
İlçe Merkezi	1,19	1,39
Şehir Merkezi	0,67	0,60

(GÖÇ PLAN) BURADAN BAŞKA BİR YERE GÖÇ ETMEYİ PLANLIYOR MUSUNUZ?		
	Hayır	Evet
MESLEK		
Devlet Memuru	0,75	1,59
Kamu Sektöründe İşçi	0,95	1,11
Özel Sektörde İşçi	0,93	1,21
Üst Düzey Yönetici	0,85	1,31

Uzmanlık Gerektiren Meslekler (Hakim, Doktor, Avukat, Mühendis,vb.)	1,11	0,77
Ev Hanımı	0,89	1,27
Öğrenci	0,93	0,82
İşsiz	1,19	0,57
Emekli	1,15	0,44
Çiftçi	1,11	0,77
Küçük ve Orta Ölçekli Ticaret (Alım – Satım, Bakkal, Esnaf vb.)	0,93	1,18
HANENİN AYLIK GELİRİ		
0-1300 TL	1,16	0,96
1301-2500 TL	1,17	1,13
2501-4500 TL	1,02	1,31
4501 TL ve üzeri	0,98	1,65

GÖÇ EĞİLİMİ

Göç planı konusunda söylenenler hemen her şey göç isteği içinde geçerlidir. Göçü isteyenlerle planlayanlar aynı kesimlerdir. Göç isteği hemen her grupta mevcuttur.

(GÖÇ İSTEK) İMKANINIZ OLSA BURADAN GÖÇ ETMEK İSTER MİYDİNİZ?		
	Hayır	Evet
CİNSİYET		
Kadın	1,02	0,96
Erkek	0,98	1,04
YAŞ		
12-17 arası	0,91	1,22
18-24 arası	0,85	1,27
25-34 arası	0,93	0,98
35-54 arası	1,06	0,94
55 ve üzeri	1,20	0,74
EĞİTİM		
Okuryazar değil	0,92	1,00
Okuryazar	1,07	0,87
İlkokul	1,22	0,79
Ortaokul / Lise	1,01	0,99
Üniversite / Lisansüstü	0,74	1,25
YAŞANILAN YER		
Kasaba / Köy	1,71	1,10
İlçe Merkezi	1,14	1,33
Şehir Merkezi	0,67	0,65

(GÖÇ İSTEK) İMKANINIZ OLSA BURADAN GÖÇ ETMEK İSTER MİYDİNİZ?		
	Hayır	Evet
MESLEK		
Devlet Memuru	0,80	1,21
Kamu Sektöründe İşçi	0,84	1,11
Özel Sektörde İşçi	1,01	1,05
Üst Düzey Yönetici	0,69	1,23
Uzmanlık Gerektiren Meslekler (Hâkim, Doktor, Avukat, Mühendis, vb.)	1,10	0,93
Ev Hanımı	0,81	1,28
Öğrenci	0,96	0,84
İşsiz	1,27	0,67
Emekli	0,98	0,88
Çiftçi - Hayvancı	1,10	0,93
Küçük ve Orta Ölçekli Ticaret (Alım – Satım, Bakkal, Esnaf vb.)	0,95	1,13
HANENİN AYLIK GELİRİ		
0-1300 TL	1,19	1,02
1301-2500 TL	1,14	1,14
2501-4500 TL	1,08	1,17
4501 TL ve üzeri	0,88	1,56

GELECEK BEKLENTİSİ

Geleceğe kadınlar daha olumlu bakmaktadırlar. Yaş grubu olarak orta yaş öne çıkmaktadır. Aralarında çok büyük fark olmamakla birlikte orta düzey eğitilmişler hariç diğerleri geleceği daha olumlu görmektedirler. Köylerde yaşayanlar geleceğe daha olumlu bakmaktadırlar. Küçük yerleşim birimlerinde yaş ortalaması daha yüksek olduğu ve göç etmek isteyenler göç ettiği için kalanlar/gidemeyenler oradaki yaşamından memnundurlar. Gelecek kaygısı, meslekler içinde uzmanlık meslekleri, emekliler, işçiler, esnaf ve çiftçilerde görülmektedir. Gelir seviyesine göre her grupta gelecek kaygısı vardır.

(GELECEK) KENDİNİZ VE VARSA ÇOCUKLARINIZ İÇİN BURADA İYİ BİR GELECEK OLDUĞUNU DÜŞÜNÜYOR MUSUNUZ?		
	Hayır	Evet
CİNSİYET		
Kadın	0,89	1,12
Erkek	1,09	0,90
YAŞ		
12-17 arası	1,06	0,84
18-24 arası	0,93	0,83
25-34 arası	0,90	1,06
35-54 arası	1,06	1,12
55 ve üzeri	1,11	0,90

EĞİTİM		
Okuryazar değil	0,77	1,38
Okuryazar	0,73	1,20
İlkokul	1,10	1,12
Ortaokul / Lise	1,01	0,94
Üniversite / Lisansüstü	0,89	1,01
YAŞANILAN YER		
Kasaba / Köy	1,41	1,60
İlçe Merkezi	1,43	0,90
Şehir Merkezi	0,48	0,93

(GELECEK) KENDİNİZ VE VARSA ÇOCUKLARINIZ İÇİN BURADA İYİ BİR GELECEK OLDUĞUNU DÜŞÜNÜYOR MUSUNUZ?		
	Hayır	Evet
MESLEK		
Devlet Memuru	0,98	1,05
Kamu Sektöründe İşçi	0,89	0,95
Özel Sektörde İşçi	1,05	1,03
Üst Düzey Yönetici	0,50	0,75
Uzmanlık Gerektiren Meslekler (Hakim, Doktor, Avukat, Mühendis,vb.)	1,15	1,15
Ev Hanımı	0,86	1,27
Öğrenci	0,82	0,89
İşsiz	0,79	0,86
Emekli	1,13	0,96
Çiftçi	1,27	0,75
Küçük ve Orta Ölçekli Ticaret (Alım – Satım, Bakkal, Esnaf vb.)	1,16	0,91
HANENİN AYLIK GELİRİ		
0-1300 TL	1,18	0,95
1301-2500 TL	1,12	1,18
2501-4500 TL	1,09	1,24
4501 TL ve üzeri	1,14	1,30

YAŞAM MEMNUNİYETİ

Yaşam memnuniyeti konusunda erkek-kadın farkı dikkat çekicidir, erkekler ciddi oranda yaşamlarından memnun değildir. Gençlerin memnuniyetsizliği oldukça fazladır. Yaşa göre memnun olanlar orta ve ileri yaş kuşağıdır. Eğitim seviyesi yaşam memnuniyetini çok az etkilemektedir. İlçede ve köy/kasabada yaşayanlar burada da memnuniyetsiz görünmektedirler. Uzmanlık meslekleri, çiftçi, esnaf ve özel sektör işçisi ciddi düzeyde Sivas'taki yaşamdan memnun değildir. Gelir seviyesi ile yaşam memnuniyeti arasında doğrusal bir ilişki görülmemektedir. Her grup orta karar yaşam memnuniyetine sahiptir.

(MEMNUNİYET) GENEL OLARAK DEĞERLENDİRDİĞİNİZDE BURADA YAŞAMAKTAN NE KADAR MEMNUNSUNUZ?			
	Hiç memnun değilim / Memnun değilim	Ne memnun ne değilim	Çok memnunum / Memnunum
CİNSİYET			
Kadın	0,80	1,02	1,13
Erkek	1,16	0,99	0,89
YAŞ			
12-17 arası	1,31	1,28	0,66
18-24 arası	1,06	1,22	0,91
25-34 arası	0,93	0,84	1,10
35-54 arası	1,02	0,95	1,01
55 ve üzeri	0,93	1,02	1,03
EĞİTİM			
Okuryazar değil	0,69	1,15	0,85
Okuryazar	1,27	0,47	1,07
İlkokul	1,02	0,87	1,12
Ortaokul / Lise	1,00	0,99	1,00
Üniversite / Lisansüstü	0,98	1,20	0,89
YAŞANILAN YER			
Kasaba / Köy	1,26	1,81	1,59
İlçe Merkezi	1,43	1,25	0,94
Şehir Merkezi	0,51	0,54	0,90

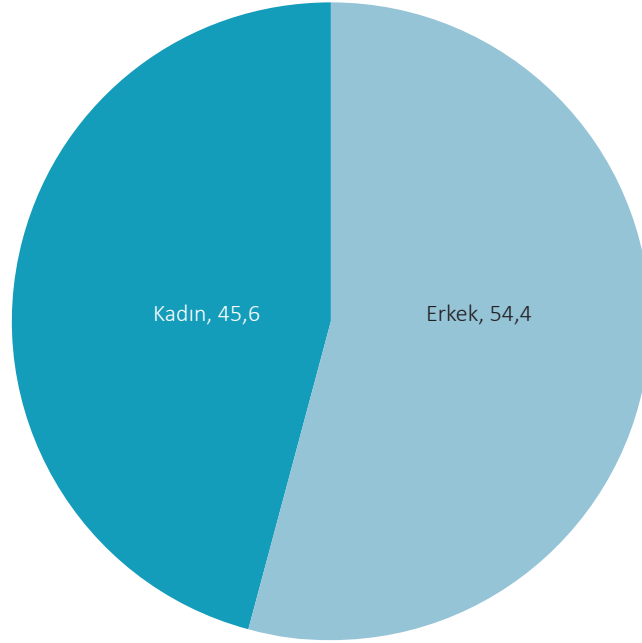
(MEMNUNİYET) GENEL OLARAK DEĞERLENDİRDİĞİNİZDE BURADA YAŞAMAKTAN NE KADAR MEMNUNSUNUZ?			
	Hiç memnun değilim / Memnun değilim	Ne memnun ne değilim	Çok memnunum / Memnunum
MESLEK			
Devlet Memuru	0,64	0,82	0,80
Kamu Sektöründe İşçi	0,84	1,95	1,21
Özel Sektörde İşçi	1,51	0,82	0,96
Üst Düzey Yönetici	-	1,25	1,50
Uzmanlık Gerektiren Meslekler (Hakim, Doktor, Avukat, Mühendis,vb.)	1,77	0,54	0,69
Ev Hanımı	0,66	0,97	1,27
Öğrenci	0,88	1,11	1,00
İşsiz	0,82	1,08	0,87
Emekli	0,99	0,92	1,06
Çiftçi - Hayvancı	1,06	1,40	0,71
Küçük ve Orta Ölçekli Ticaret (Alım – Satım, Bakkal, Esnaf vb.)	1,19	1,06	0,87
HANENİN AYLIK GELİRİ			
0-1300 TL	1,24	1,02	1,02
1301-2500 TL	1,07	1,19	1,21
2501-4500 TL	1,22	1,14	1,10
4501 TL ve üzeri	1,00	1,19	1,05

Yaşam memnuniyeti konusunda erkek-kadın farkı dikkat çekici olup, kadınların memnuniyet oranı daha yüksektir.

III. ÖRNEKLEMİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ

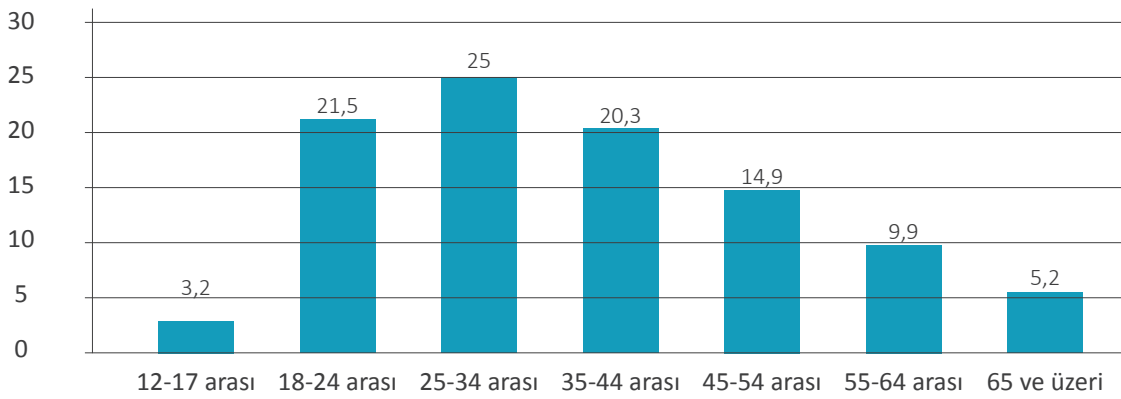
Grafik 50. Cinsiyet

Araştırmaya katılan 1027 katılımcının %45,6'sı kadın, %54,4'ü erkek şeklindedir.

Tablo 4. Cinsiyet		
	Sayı	Yüzde (%)
Kadın	468	45,6
Erkek	559	54,4
Toplam	1027	100,0

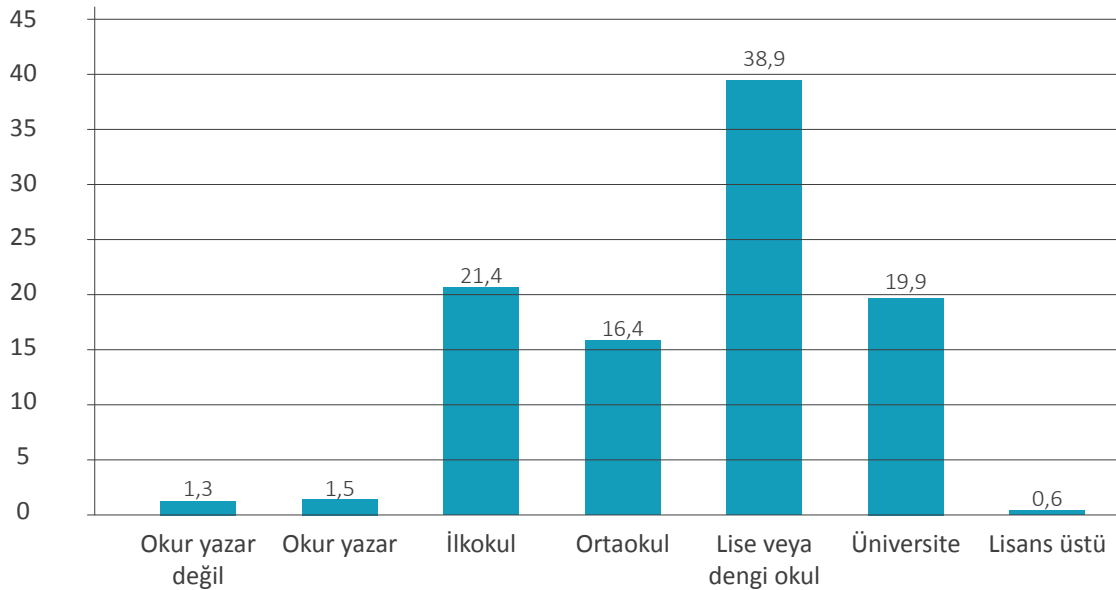
Grafik 51. Yaş Grupları

Örneklem ağırlıklı olarak genç ve orta yaş grubunu kapsamaktadır. Bağımlı nüfus büyük ölçüde örneklem kapsamı dışındadır. Bunun nedeni, araştırmanın amacının bölgenin kalkınmasına yönelik politikaların belirlenmesinde yetişkin/üretken nüfusun sosyo-ekonomik özellikleri, davranış, eğilim ve beklentilerini ortaya çıkarmak olmasıdır.

	Sayı	Yüzde(%)
12-17 arası	33	3,2
18-24 arası	221	21,5
25-34 arası	257	25,0
35-44 arası	208	20,3
45-54 arası	153	14,9
55-64 arası	102	9,9
65 ve üzeri	53	5,2
Toplam	1027	100,0

Grafik 52. Eğitim Durumu

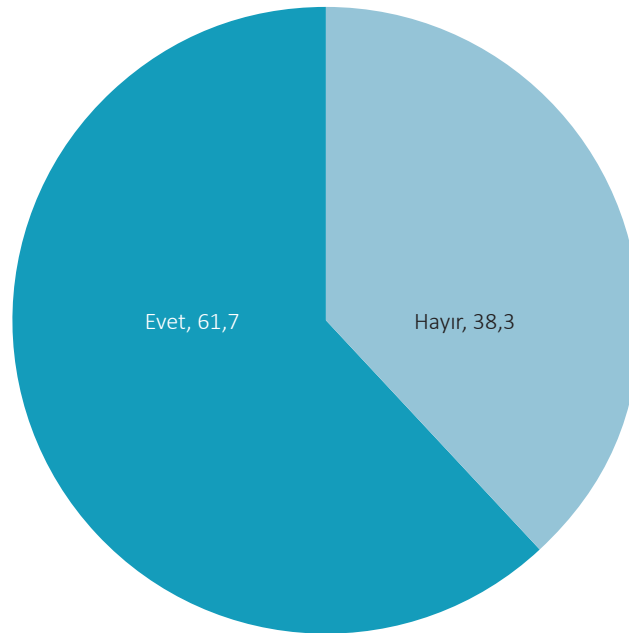

Ankete katılanların eğitim düzeyi Sivas ilinin ortalama eğitim düzeyinden yüksektir. Sivas ili, ortalama eğitim süresi 6,36 yıl, (TR72 Bölgesi Sosyal Kalkınma Çalıştay Hazırlık Raporu-2016) anketteki ortalama eğitim süresi ise 9,75 yıldır. Bunun sebebi yukarıda belirtilen araştırmanın amacı çerçevesinde belirlenen örneklem grubunun demografik özelliklerinden kaynaklanmaktadır.

Tablo 6. Eğitim Durumu

	Sayı	Yüzde(%)
Okuryazar değil	13	1,3
Okuryazar	15	1,5
İlkokul	220	21,4
Ortaokul	168	16,4
Lise veya dengi okul	400	38,9
Üniversite	204	19,9
Lisansüstü	6	0,6
Toplam	1027	100,0

Grafik 53. Evli misiniz?

Örneklem grubunun %61,7'si evli, %38,3'ü ise bekar/ duldur.

Tablo 7. Evli misiniz?

	Sayı	Yüzde(%)
Evet	634	61,7
Hayır	393	38,3
Toplam	1027	100,0

Tablo 8. Bugünkü işiniz?

	Sayı	Yüzde(%)
Özel Sektörde İşçi	201	19,6
Ev Hanımı	182	17,7
Küçük ve Orta Ölçekli Ticaret (Alım – Satım, Bakkal, Esnaf vb.)	177	17,2
İşsiz	117	11,4
Emekli	116	11,3
Öğrenci	92	9,0
Devlet Memuru	57	5,6
Çiftçi	49	4,8
Kamu Sektöründe İşçi	19	1,9
Uzmanlık Gerektiren Meslekler (Hakim, Doktor, Avukat, Mühendis,vb.)	13	1,3
Üst Düzey Yönetici	4	0,4
Toplam	1027	100,0

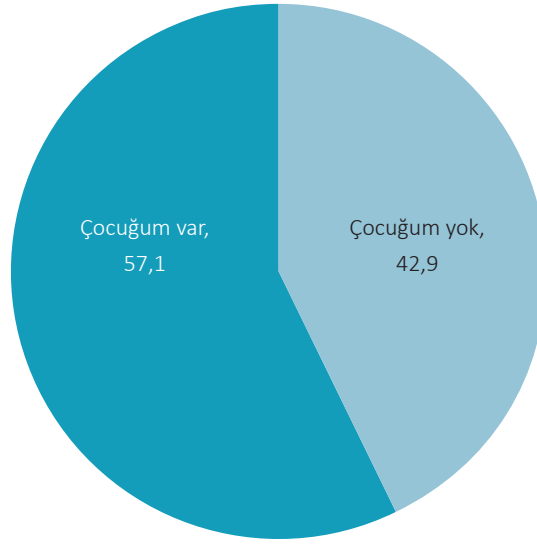
Gelir elde edilen iş, davranış, eğilim ve beklentilerde önemli bir faktördür. İş, hem diğer sosyo-ekonomik değişkenleri etkilemekte, hem de onlardan etkilenmektedir. Bu çerçevede iş değişkeni araştırmaya önemli bir değişken olarak dahil edilmiştir. Bu değişken aynı zamanda kontrol değişkeni olarak işlev görmüştür. Tablo 8'deki oranlar, araştırmanın tüm toplumsal kesimleri kapsadığını göstermektedir. Araştırma, incelenen il nüfusunun temsiliyet düzeyinin yüksekliğini kanıtlamaktadır. Bu durum aynı zamanda araştırmanın bulgularının geçerlilik ve doğruluk düzeyinin yükselmesine büyük katkı sağlanmaktadır.

Tablo 9. Ailenizin aylık toplam kazancını öğrenebilir miyiz?

	Sayı	Yüzde(%)
1000 TL ve daha az	22	2,1
1001-1300 TL	132	12,9
1301-1500 TL	206	20,1
1501-2500 TL	278	27,1
2501-3500 TL	89	8,7
3501 - 4500 TL	38	3,7
4501 TL ve üzeri	44	4,3
Geliri yok	96	9,3
Bilmiyor/Cevap yok	122	11,9
Toplam	1027	100,0

Örneklemin, Sivas ilini temsil derecesini ve araştırma bulgularının, geçerlilik ve doğruluk düzeyini yansıtacak diğer bir veri ise gelir göstergesidir. Örneklemin yaklaşık yarısı düşük gelir grubundadır. Gelir seviyesi araştırmadaki diğer göstergeler üzerinde önemli bir belirleyicidir. Bu nedenle çapraz tablolarda açıklayıcı gücü yüksek olmuştur.

Grafik 54. Çocuğunuz var mı?

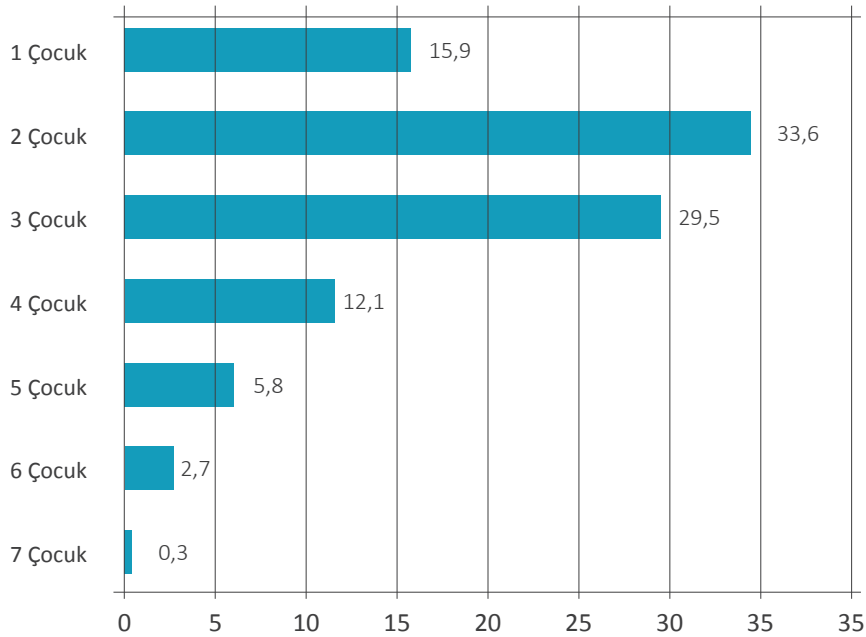

Örneklem içinde çocuğı olanların oranı, % 57,1, olmayanların oranı % 42,9 dur. Çocuk faktörü özellikle beklenti ve eğilim sorularında etken bir faktördür.

Tablo 10. Çocuğunuz var mı?

	Sayı	Yüzde(%)
Çocuğum yok	441	42,9
Çocuğum var	586	57,1
Toplam	1027	100,0

Grafik 55. Kaç çocuğunuz var?

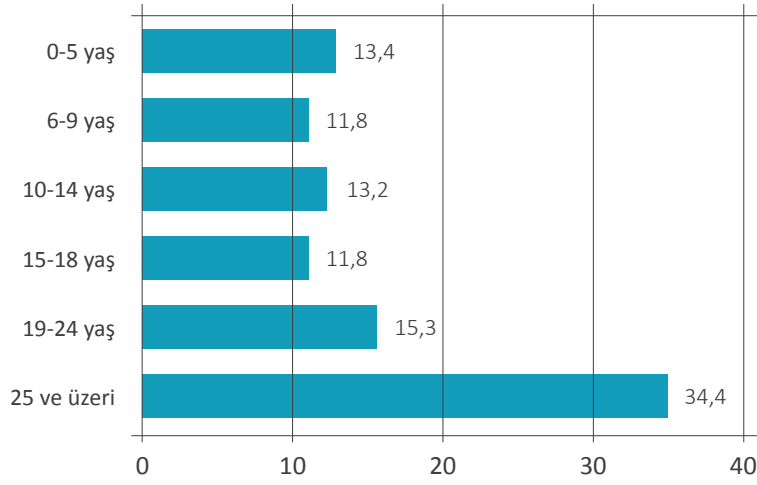
Çocuk sayısı, örneklemin ağırlıklı olarak çekirdek aile olduğunu göstermektedir. Sivas ilinde geniş aile olgusunun büyük ölçüde çözüldüğü söylenebilir.

Tablo 11. Kaç çocuğunuz var?

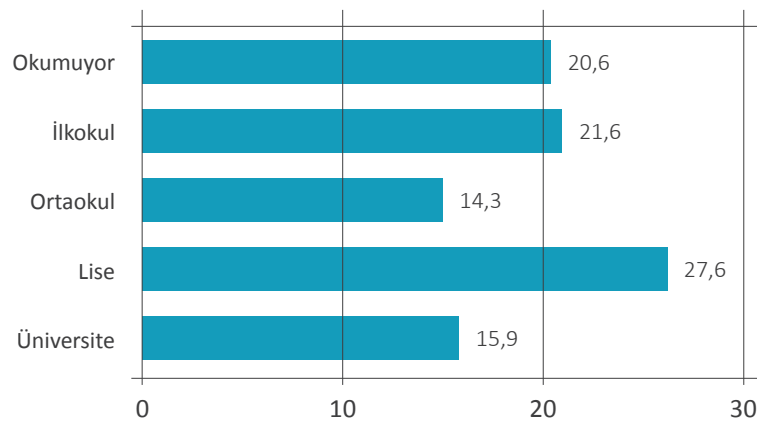
	Sayı	Yüzde(%)
1 Çocuk	93	15,9
2 Çocuk	197	33,6
3 Çocuk	173	29,5
4 Çocuk	71	12,1
5 Çocuk	34	5,8
6 Çocuk	16	2,7
7 ve üzeri	2	0,3
Toplam	586	100,0

Grafik 56. Çocuklarınız ile ilgili bilgi alabilir miyiz?

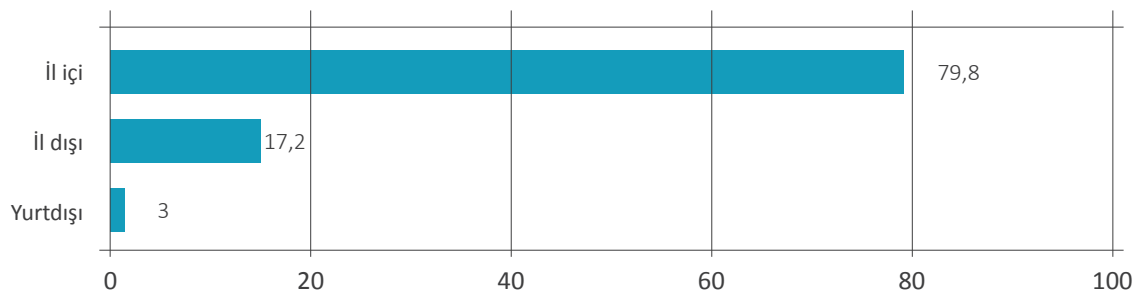
Çocukların Yaşı

Çocukların Eğitim Durumu

Çocukların Yaşadığı Yer

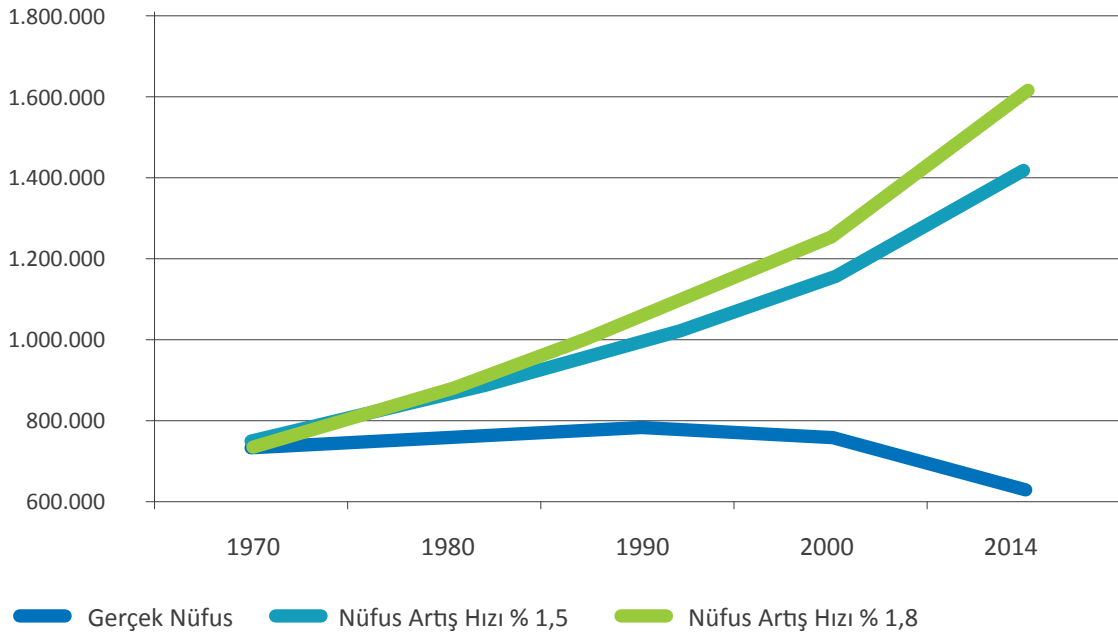
Örneklemdaki ailelerin çocuklarının üçte biri yetişkin gruptadır. Çocukların ortalama eğitim seviyesi, örneklemin seviyesinin oldukça üstündedir. Bu olgu eğitimin aileler için önemli bir faktör olduğunu göstermektedir. Çocukların büyük bir çoğunluğu ilde yaşamaktadır.

Tablo 12. Örneklemin İlçe Dağılımı		
	Sayı	Yüzde(%)
Divriği	53	5,2
Gemerek	49	4,8
Gürün	52	5,1
Kangal	55	5,4
Koyulhisar	48	4,7
Sivas Merkez	517	50,3
Suşehri	47	4,6
Şarkışla	79	7,7
Yıldızeli	76	7,4
Zara	51	5,0
Gemerek	49	4,8
Gürün	52	5,1
Toplam	1027	100,0

IV. SONUÇ VE ÖNERİLER

Sivas ilinin sosyal profilini analiz etmeye çalışan bu araştırmanın temel bulguları önem derecesine göre aşağıda verilmektedir. Ayrıca bu bulgulara yönelik politika bazında öneriler sunulmaktadır. Sivas'ın en önemli sorunu aşağıdaki grafikte de görüldüğü gibi göç olarak gözükmektedir. Bütün sosyal ve ekonomik göstergelerin az gelişmişliği temel ve tek bir sonucu doğurmaktadır; göç olgusunu. Dolayısıyla Sivas'ta yapılacak kalkınma plan ve programları, merkezine göç problemi konularak oluşturulmalıdır.

Grafik 57. Sivas İli Nüfus Artışı ve Tahmini Nüfus Senaryosu

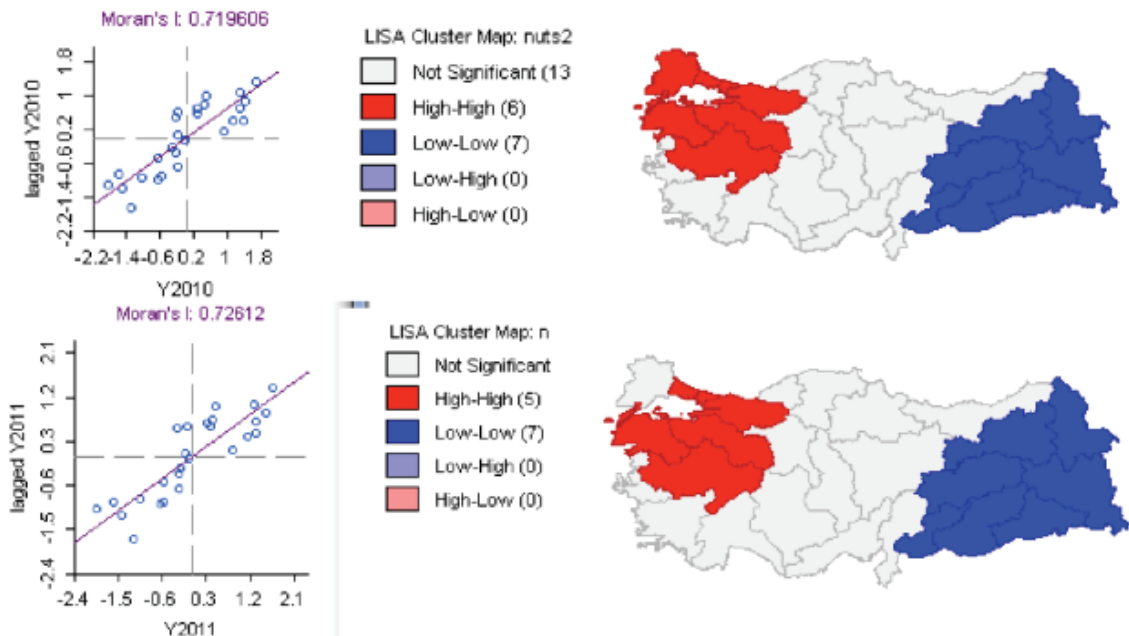
Kaynak: TR72 Bölgesi Sosyal Kalkınma Çalıştayı-2016, Hazırlık Raporu

- **Sorun 1:** Göç eğiliminin yüksek olması. TR72 Bölgesi Sosyal Kalkınma Çalıştayı-2016, Hazırlık Raporu'nda Sivas'ın son 45 yılda nüfusunun %60'ını göç ile kaybettiği belirtilmektedir. Katılımcıların imkanları olması durumunda göç etmeyi istemeleri oranı %37,5'dir. Katılımcıların göç etme nedenleri; %34,9 sosyal hayatın daha gelişmiş olduğu bir yerde olmak isterim, %32,5 yaşam şartlarının daha iyi olduğu bir yerde olmak isterim, %29,3 iş imkanlarının daha çok olduğu bir yerde olmak isterim şeklindedir. İş imkanlarının kısıtlı olması ve sosyal yaşamın gelişmemişliği göçü tetikleyen en önemli unsurlardır. Yıllardır devam eden nüfus kaybı, Sivas'ın az gelişmişliğini daha da derinleştiren bir sorundur. Sivas'a yapılan insan gücü ve fiziki yatırımların etkisiz hale gelmesine neden olmaktadır.
- **Öneri 1:** Öncelikle, göçü oluşturan etkenleri ilçe bazında ortaya çıkaracak araştırma ve analizlerin yapılması gerekmektedir.
- **Öneri 2:** Bu etkenlerin belirlenmesi ile bölgenin somut sorunlarına yönelik politika geliştirecek katılımcı mekanizmalar oluşturmak gereklidir.

- **Öneri 3:** Bu çerçevede, kamu ve özel sektör işbirliğinde somut ve **bölgenin sosyo-ekonomik özelliklerine** göre kalkınma planı ve programı oluşturulmalıdır. Bu planlar, ildeki her şeyin planı değil, **sadece ilin somut sorunlarının çözümüne odaklı** olmalıdır.
- **Öneri 4:** UNDP ve AB'nin "**toplum temelli yerel kalkınma yöntemleri**" bazında en küçük yerleşim birimlerinden başlayarak katılımcı yerel **kalkınma** programları oluşturulmalıdır.
- **Sorun 2: Sivaslılar**, ilin gelişimi için önder olarak Sivas Belediyesini ana aktör görmektedir. Valilik, Sivaslı işadamları ve ilçe belediyeler ikincil aktörlerdir. Sivas'ın kalkınması için devlet ve siyaset çok ağırlıklı olarak önder görülmektedir.
- **Öneri:** Bu bulgular, yerel yönetimin nasıl olması gerektiği sorusunu ön plana taşımaktadır. Merkezin atadığı vali ve kaymakam bölge insanı için önder olmaktan uzak görünmektedir. Sivas örneğinde olduğu gibi vatandaş arasında yerelin yerelden yönetimi eğilimi oldukça ağırlıklı görünmektedir. Bu nedenle Türkiye'de hakim olan yerel yönetim gözden geçirilmelidir. Yerel kalkınma için yerel yönetimlerin idari ve mali yetki ve sorumluluklarının artırılması önemli bir unsur olarak görünmektedir.
- **Sorun 3:** Türkiye'de yerel/taşra diyebileceğimiz oran ve az düzeyde gelişmiş 61 ilde temel sorunlardan biri, ilin içindeki çıkar grupları arasındaki kısır çekişmelerdir. Belediyeler (seçimle gelen), vali ve kaymakamlar (atananlar), ilin işadamları ve vatandaşlar arasında ortak akıl oluşturma mekanizması yoktur. Bölge içindeki çıkar grupları çatışmacı ve tekelci bir yapıya sahiptir. Vatandaş-yerel yönetimler, vatandaş-işadamları, işadamları-yerel yönetimler gibi ikili yapılar arasında karar alma süreçleri gelişmemiştir. Bu sıkıntıların en önemli kaynağı illerin ileri-geri bağlantılarının zayıf olması ve kendi içine kapanması, kendi içinde bir pazar olarak kalmasıdır. Bunun kanıtı olarak, illerin birbirine etkisini gösteren bölgesel etkileşim çalışması Grafik 58'de verilmektedir.
- Kırmızılı iller bir ildeki gelir artışının çevresindeki illerin gelir artışını getirdiği illerdir. Mavi iller ise tam tersi bir ildeki gelir azalmasının çevresindeki illerde gelirin düşmesine yol açtığı illerdir. Ortada bulunan gri iller ise birbirini olumlu ya da olumsuz etkilemeyen illerdir. TR72 bölge illeri bu bölgededir. Bu illerin bir anlamda kapalı bir sosyo-ekonomik yapıya sahip olduğu söylenebilir.

Grafik 58 : Bölgelerin Büyüme Etkileşimi

- Öneri 1:** Sivas ilinin imalat sanayinin ileri-geri bağlantıları ortaya çıkaracak araştırma ve analizler yapılmalıdır.
- **Öneri 2:** Bu çalışmalara bağlı olarak imalat sanayinin gelişimine yönelik program oluşturulmalıdır.
  - **Sorun 4:** Sanayi yatırımlarının düşüklüğü. Sivas'ın gelişmesi için katılımcıların %40,1'i sanayi yatırımlarını talep etmektedir. Sivaslılar, ankete verdiği yanıtlarda baskın olarak yüksek göç eğilimi ve sanayileşmenin yetersizliği arasında sıkı bir ilişkiyi dile getirmektedirler.
  - **Öneri:** Sanayileşmede Sivas ilinin yaşadığı sorunları somut olarak tespit edecek araştırmalar yapılmalıdır. Kanıta dayalı politika oluşturma yaklaşımı çerçevesinde, yerelde sanayileşme politikaları belirlenmelidir.
  - **Sorun 5:** Meslek değişkeni diğer her bir değişkene karşı duyarlıdır. Meslek değişkeninde, çiftçiler, işsizler ve esnafların kalkınma politikalarında daha önem verilmesi gereken gruplar olarak görülmektedir. Meslek sahipliğinin daha yüksek gelecek beklentisi ve daha somut talepleri oluşturduğu görülmektedir. Meslek sahipliğinin düşüklüğü, tüm Türkiye'de olduğu gibi Sivas'ta da en ciddi sorunlardan biridir.
  - **Öneri:** Bölgeye özgü meslek edindirme programları ve varolan mesleklerin geliştirilmesine yönelik programlar hazırlanmalı ve yerel kurumlar aracılığı ile yaygınlaştırılmalıdır.
  - **Sorun 6:** İşsizlik ve göç eğilimi arasındaki ilişki ankette sıkça dile getirilmektedir.
  - **Öneri:** İşsizliğin nedenlerini belirleyecek araştırmalar yapılmalıdır. Sivas ilinin ilçe düzeyinde emek arz-talep dengesi ve üretim potansiyelleri belirlenmeli ve elde edilecek bulgulara göre çözüm önerileri geliştirilmelidir.
  - **Sorun 7:** Düşük gelirliilerin yaygınlığı.
  - **Öneri:** Gelir artırıcı ve gelir oluşturan projeler geliştirilmelidir. Bu çerçevede toplumsal çıkar grupları arasında ortak akıl oluşturacak çalıştay benzeri çalışmalar yapılmalıdır.
  - **Sorun 8:** Yoksulluk riskinin yüksekliği. Ankette, göç etme planı olan nüfusun büyüklüğü (yaklaşık dörtte bir) yoksulluk riski ile koşut bir sonuç olarak görünmektedir.
  - **Öneri:** Göçün ana kaynağı olan özellikle ilçe ve köy/kasabalarda toplum temelli yerel kalkınma anlayışına dayalı yoksullukla mücadele programları oluşturulmalıdır.
  - **Sorun 9:** Genç nüfus göç etme eğilimi en yüksek olan kesimdir. Türkiye'de yerel düzeyde gençliğe dair politikalar bulunmamaktadır.
  - **Öneri:** Genç nüfus hedefli istihdam ve eğitim başta olmak üzere sosyo-ekonomik politikalar belirlenmelidir.
  - **Sorun 10:** Kadın nüfus, gençlikten sonra en çok dile getirilen sorun alanıdır. Sivas'ta kadınların sosyal ve ekonomik alanda oldukça geri planda olduğu söylenebilir. Katılımcıların kadınların iş hayatına kazandırılması ve aile bütçesine katkı verecek projeler içerisinde yer almasına ilişkin düşünce oranları; %63 evet ve %25,7 hayır şeklindedir.
  - **Öneri:** Birçok Anadolu şehrinde olduğu gibi Sivas'ta da kadının iş hayatına katılmasına karşı cinsiyet ayrımı mevcut olması rağmen, gerçekte bireysel düzeyde tam tersi bir eğilim söz konusudur. Grafikteki kadınların iş hayatına girmesi yönündeki yüksek destek, kadınlara yönelik sosyo-ekonomik projelerin yapılabileceğini göstermektedir. Yerel düzeyde cinsiyet duyarlı sosyo-ekonomik politikalar oluşturulmalıdır.
  - **Sorun 11:** Ankette dezavantajlı gruplara yönelik sorun ve talepler sıkça dile getirilmektedir. Bu nedenle, bu gruplara yönelik ilde sosyal hizmet, sosyal yardım, eğitim ve sağlık hizmetleri ihtiyacının yüksek olduğunu göstermektedir.

- **Öneri:** Çocuk, yaşlı, kadın, engelli gibi grupların ihtiyaç tespitini belirleyecek çalışmalar yapılmalıdır. Dezavantajlı gruplara yönelik sosyal politikalar inşa edilmelidir.
- **Sorun 12:** Türkiye’de süregelen hastalık ve bakıma muhtaç özürlülük oranı yaklaşık % 12 civarındadır. (DİE 2002 – Türkiye Özürsüzlüleri Araştırması) Sivas’ta % 15,3 çıkmasına etken olan bir önceki grafikte görülen bakıma muhtaç olan kişilerin yarısından fazlasının yaşlı aile büyükleri olmasından kaynaklanmaktadır. Sivas’ta özellikle yaşlı bakımının kamu ve özel değil büyük ölçüde aile içinde olduğunu göstermektedir. Sadece bu oranlar bile Sivas ilinde bu alanda politika geliştirilmesi için sosyal hizmet ihtiyacının saptanması gerekliliğini göstermektedir. Bu sorunun görünmeyen ve hesaplanmayan etkisi, yetişkin ve üretken nüfusun üretim sürecine girmesini engellemesidir.
- **Öneri:** Sivas’ta süregelen hasta ve bakıma muhtaç kişilere yönelik sosyal hizmet ihtiyaçlarını tespit edecek çalışmalar yapılmalıdır. İl sosyal hizmet müdürlüğünün öncülüğünde bu alanda politikalar ve projeler oluşturulmalıdır.
- **Sorun 13:** İlçelerde en önemli sorun işsizlik olarak görünmektedir. Bütün yerleşim biriminde, sanayi ve altyapı yatırımları, Sivas için temel ihtiyaç görülmektedir. İlçe ve kasaba/köy düzeyinde ise her konuda yatırım ihtiyacı hissedilmektedir.
- **Öneri:** TR72 Bölge Kalkınma Plan’ında alt bölge düzeyinde yapılan analizler ve buna yönelik geliştirilen politikalar ve tedbirleri gerçekleştirecek il düzeyinde bir kurumsal yapılanma ve eylem planı gereklidir. Bu çerçevede ORAN Kalkınma Ajansı öncü olmalı ve kanıta dayalı yerel kalkınma politikası anlayışıyla örgütsel yapısını yeniden biçimlendirmelidir.
- **Sorun 14:** Katılımcıların önemli bir bölümü, fırsat ve olanaklar oluşturulduğunda toplumsal gelişime katılım sağlayacağını belirtmektedirler. Her yaş grubunda, yerel kalkınma sürecine katılım isteği ve iradesi görülmektedir. Bölge insanının yarısı destek, krediler ve meslek edindirme kursları olanaklarının sağlanması koşuluyla üretim sürecinde aktif rol alacağını ifade etmiştir.
- **Öneri:** Bu potansiyelin politikaya dönüştürülmesi, hem yerel yönetimlere büyük katkı sağlayacak hem de merkezin yükünü hafifletecektir. Bu eğilim, yerel kalkınma projelerinin merkezi değil ilçe ve kasaba/köy düzeyinde, tabanda yapılabilirliğini ve yapılması gerektiğini göstermektedir. Yerel kalkınmaya yönelik projelere vatandaşın katılımının sağlanması gerekmektedir.
- **Sorun 15:** Aşağıdaki tabloda görüldüğü gibi Sivas’ta sanayi sektörü tarıma dayalıdır. Ankette tarıma yönelik sorunların oldukça az dile getirilmesi ilginçtir. Yüksek göç eğilimi ile birlikte tarımsal yapıdaki sorunlar ve sanayinin ön plana çıkarılması birlikte düşünüldüğünde Sivas’ın tarımdan giderek çekildiği söylenebilir.

Tablo 13: TR72 Bölgesinin Sektörel Etkinlik Düzeyi

Sektörel Etkinlik Düzeyi 1990-2000			
Alt sektörler	Kayseri	Sivas	Yozgat
Gıda, tütün ve içki sanayi	0,800	0,664	0,665
Tekstil, giyim ve deri sanayi	0,716	-	-
Orman ürünleri ve mobilya sanayi	-	-	-
Kağıt ve kağıt ürünleri sanayi	-	-	-
Kimya, petrol, kauçuk ve plastik ürünleri sanayi	-	-	-
Taş ve toprağa dayalı sanayi	-	-	-
Metal ana sanayi	0,937	-	-
Metal eşya, makine ve teçhizat sanayi	0,683	-	-

- **Öneri:** Sivas'ta tarımsal yapıyı geliştirecek politikalar oluşturulmalıdır. Bu çerçevede, 2011 yılında yapılan Sivas Tarım Hayvancılık ve Gıda Sektörel Çalışma Grubu Raporu'nda belirlenen politikaların hayata geçmesi için eylem planı ve bu planı uygulayacak örgütsel yapı oluşturulmalıdır.
- **Sorun 16:** Sivas'ın yüksek göç eğilimi, şehrin yaklaşık 40 yıldır bir erime sürecine girdiğini göstermektedir. Uluslararası literatürde bu alanda yapılan çalışmalardan birinin sonucu aşağıdaki tabloda verilmiştir. Sivas'ın bu tabloya göre "Yadsıma Sürecinde" olduğu ve pasif stratejilerle az gelişmişlik sorununu göz ardı ettiği söylenebilir.

Tablo: 14 ERİYEN ŞEHİRLER ALGISINA GÖRE BU SORUNLA BAŞETME STRATEJİLERİ

ŞEHİRLERİN ERİME SÜRECİ VE ALGISI			
Yadsıma Süreci	Kabul etmeksizin gözleme	Kötüleştiren sürecin sınırlı olarak kamuoyunda dile getirilmesi	Kabul
Şehirlerin Erimesinin Kısır Döngüsü	Büyüme Stratejisi	Ana Strateji	Küçülmenin önlenmesi için planlama
Amaçsızlık	Şehir Nüfusunu yerinde tutmaya çalışmak	Temel çekicilikler ve mekânsal yapı	Düzenli Erime, Kalitenin geliştirilmesi
Finansal destek ile bölgesel planlama umudu	Konut yerleşim alanlarının ciddi gelişimi	Arazi kullanımının geliştirilmesi ve hedef grup programları	Altyapı değişimi ve eğlence ve dinlenme bölgelerinin geliştirilmesi
Pasif Stratejiler	Aktif Stratejiler		

Prof. Karina M. Pallagast, Kaiserslautern Teknik Üniversitesi

- **Öneri:** İlde pasif gelişme stratejilerinden, aktif gelişme stratejilerine geçecek bilinç ve farkındalığın oluşturulması gereklidir. Oran Kalkınma Ajansı, Sivas'ta, bu sorumluluğu yerine getirecek kurumdur. Ajans, Sivas'ın aktif büyüme stratejilerine geçmesi için, ilde farklı finansal ve örgütsel bir yapı oluşturmalıdır.

